

A close-up photograph of a woman with long brown hair holding a baby. The woman is looking up at the baby with a smile. The baby is wearing a white hoodie and a brown fur-lined hat, and is looking down at the woman. The background is a bright, warm yellow, suggesting an outdoor setting with sunlight. The overall mood is warm and affectionate.

Bliwa

FÖRSÄKRINGAR FÖR LIVET

Bliwa Livförsäkring
Årsredovisning 2018

Innehåll

1	Förvaltningsberättelse
6	Femårsöversikt, koncernen
7	Femårsöversikt, moderbolaget
8	Totalavkastning
9	Finansiella rapporter, innehållsförteckning
60	Styrelsens underskrifter
61	Revisionsberättelse
64	Definitioner och nyckeltal

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Bliwa Livförsäkring, ömsesidigt, organisationsnummer 502006-6329, med säte i Stockholm, avger härmed årsredovisning och koncernredovisning för verksamhetsåret 1 januari–31 december 2018.

ORGANISATION

Bliwa Livförsäkring är moderbolaget i koncernen som också omfattar det helägda dotterbolaget Bliwa Skadeförsäkring AB.

Personalen i Bliwakoncernen (fortsättningsvis benämnd Bliwa) är alla anställda i moderbolaget, men bedriver även verksamheten i dotterbolaget enligt uppdragsavtal. En samlad organisation förenklar för kunderna samtidigt som det ger intäkt- och kostnadssynergier.

VERKSAMHET

Bliwa Livförsäkring erbjuder frivillig och obligatorisk försäkring för grupper inom liv- och skadeförsäkring. Livförsäkringsrörelsen omfattar grupplivförsäkring, tjänstegrupplivförsäkring, familjeskyddsförsäkring, efterlevandepension samt tjänstepensionsklassad sjuk- och premiebefrielseförsäkring. Skadeförsäkringsrörelsen i moderbolaget omfattar sjukförsäkring, sjukvårdsförsäkring, olycksfalls- och barnförsäkring. Skadeförsäkringsrörelsen i dotterbolaget Bliwa Skadeförsäkring omfattar inkomstförsäkring vid arbetslöshet.

Bliwas kunder är företag och organisationer på den svenska arbetsmarknaden, vi kallar dem avtalskunder. 10 organisationer och många tusen företag, däribland ett fyrtiotal av Sveriges 100 största bolag, är idag avtalskunder till Bliwa. Våra kunder är i lika stor utsträckning dessa företags och organisationers anställda och medlemmar som har möjlighet att teckna försäkring i Bliwa, dessa kallar vi individkunder.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER

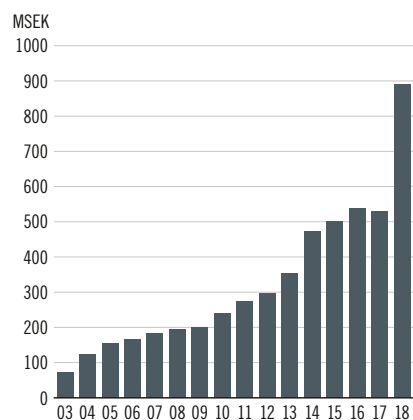
- **Tillväxt:** Bliwas verksamhet har växt kraftigt under 2018 i och med de gruppavtal Bliwa tecknade under 2017. Sammantaget innebär affärstillväxten att Bliwas premieintäkt under 2018 har ökat med cirka 68 procent.
- **Finansiell ställning och resultat:** Bliwas finansiella ställning är fortsatt stark, även om resultatet för 2018 blev sämre än föregående år. Anledningen till det lägre resultatet är framförallt en lägre kapitalavkastning som är en konsekvens av negativ börsutveckling under slutet av 2018. Årets resultat efter skatt uppgår till 1 MSEK (28) i koncernen och till 4 MSEK (37) i moderbolaget. Solvensgraden för moderbolaget uppgår till 238 procent (333).

- **Kapitalförvaltning:** Bliwa har under 2018 genomfört ett antal förändringar i placeringsportföljen vilket har lett till en reducering av marknadsrisken samt en förbättrad hållbarhetsprofil. Bliwa har ökat investeringar i gröna obligationer, fastigheter och skog som har en positiv påverkan såväl på portföljens avkastning som på miljöprofilen. Utifrån en turbulent utveckling på finansmarknaden med en svag aktiemarknad och fallande marknadsräntor, främst under fjärde kvartalet 2018, uppgår totalavkastningen till 0,5 procent både i moderbolaget och koncernen.
- **Det ska vara enkelt att bli och vara kund i Bliwa:** Utifrån detta mål pågår ett strategiskt utvecklingsarbete med utgångspunkt i kundinsikter och omvärldsförändringar. Detta arbete har pågått under flera år och omfattar bland annat utveckling av Bliwas verksamhet, systemstöd och tjänster i syfte att skapa trygghet genom begriplighet och förenklad hantering för såväl individkunder som avtalskunder.
- **Växande organisation:** Antalet anställda har ökat med 29 procent under 2018. Ökningen är huvudsakligen en följd av tillväxt, men är även en följd av det pågående strategiska utvecklingsarbetet och ökade regelverkskrav.

FORTSATT TILLVÄXT

Ett av Bliwas viktiga mål är att bygga långsiktiga kundrelationer genom att kontinuerligt utveckla samt bredda kundsamarbeten. Under 2018 har Bliwa fortsatt att utveckla affären tillsammans med befintliga samt nya kunder och affären har, som nämnts, växt kraftigt. Växande affär bidrar till att Bliwas konkurrenskraft och ekonomiska hållbarhet stärks både på kort och på lång sikt. Tillväxten bidrar vidare till stora skalfördelar, ökade möjligheter till utveckling av verksamheten samt bättre riskspridning.

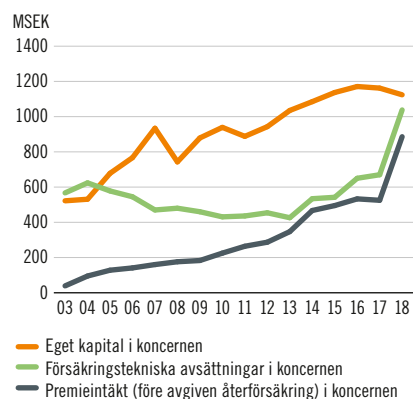
KONCERNENS PREMIETILLVÄXT (PREMIEINTÄKT FÖRE AVGIVEN ÅTERFÖRSÄKRING)

FINANSIELLT RESULTAT OCH STÄLLNING

Nedan kommenteras koncernens och moderbolagets finansiella resultat och ställning. Mer information finns i resultat- och balansräkningar, noter samt i femårsöversikter.

UTVECKLING I KONCERNEN

Trots stark tillväxt sedan starten 2003 minskade de försäkringstekniska avsättningarna fram till och med 2013. Den huvudsakliga förklaringen är att de försäkringstekniska avsättningarna för det så kallade övergångskollektivet minskade mer än de ökade till följd av växande affär. Till följd av kraftig tillväxt från och med 2014 har såväl premieintäkten som de försäkringstekniska avsättningarna ökat de senaste åren. Minskningen i eget kapital är en följd av tilldelad återbäring.

För vidare information om övergångskollektivet se graf på sidan 2 samt vidare information på sidan 4.

Resultat*Koncern*

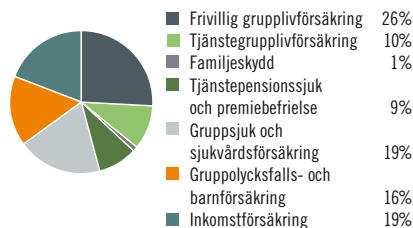
Årets resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgår till -9 MSEK (28). Resultatet efter skatt uppgår till 1 MSEK (28). Förutom vad som beskrivs nedan, under moderbolaget, påverkas koncernens resultat positivt av resultatet i Bliwa Skadeförsäkring om 5 MSEK (12) före bokslutsdispositioner och skatt, samt negativt av omvärderingen av pensionsskulden om -0,4 MSEK (-3), som värderas i enlighet med IAS 19 i koncernen.

Moderbolag

Årets resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgår till -13 MSEK (18). Årets resultat efter skatt uppgår till 4 MSEK (37). Försäkringsrörelsens tekniska resultat uppgår till -12 MSEK (9). Det lägre resultatet jämfört med föregående år är framförallt en effekt av minskad kapitalavkastning, ökade försäkringsersättningar och ökade driftskostnader. Se vidare under avsnitt Försäkringsersättningar respektive Driftskostnader.

Premieintäkt*Koncern*

Premieintäkten före avgiven återförsäkring uppgår till 889 MSEK (529), och efter avgiven återförsäkring till MSEK 859 (497). Den stora ökningen av premieintäkten är främst hänförlig till växande affär.

PREMIEINTÄKT FÖRE AVGIVEN ÅTERFÖRSÄKRING PER FÖRSÄKRINGSGREN, KONCERNEN*Moderbolag*

Premieintäkten före avgiven återförsäkring uppgår till 724 MSEK (376) och efter avgiven återförsäkring uppgår den till 694 MSEK (343).

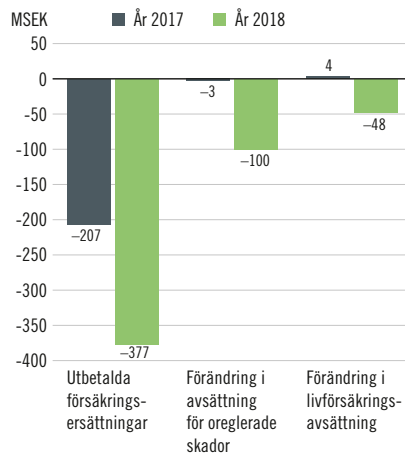
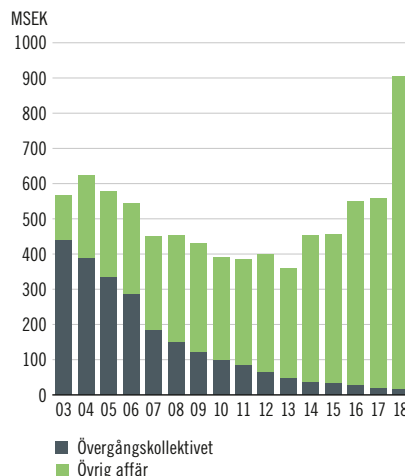
Försäkringsersättningar*Koncern*

Försäkringsersättningarna, för egen räkning, uppgår till 658 MSEK (302).

Moderbolag

Försäkringsersättningarna, för egen räkning, uppgår till 525 MSEK (206) och består av utbetalda försäkringsersättningar samt förändring i försäkringstekniska avsättningar. Fördelningen återfinns i grafen Försäkringsersättningar för egen räkning, moderbolag nedan. Ökningen av de försäkringstekniska avsättningarna beror till största del på att beståndet ökar i och med ny affär.

Den totala skadeprocenten, det vill säga försäkringsersättningar för egen räkning i förhållande till premieintäkten för egen räkning, för både skade- och livförsäkringsrörelsen, uppgår till 76 procent (60). Den genomsnittliga skadeprocenten de senaste fem åren uppgår till 69 procent, inklusive tilldelad återbäring.

FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR FÖR EGEN RÄKNING, MODERBOLAG**FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR FÖR EGEN RÄKNING, MODERBOLAG**

Övergångskollektivets andel av de försäkringstekniska avsättningarna minskar. Se vidare information om övergångskollektivet på sida 4. För övrig affär ökar avsättningarna i relation till den växande affären.

Kapitalavkastning*Koncern*

Resultatet från kapitalförvaltningsverksamheten, efter avdragna kostnader, uppgår till -2 MSEK (54).

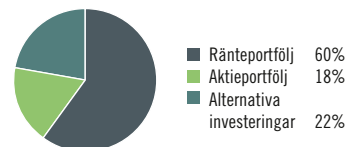
Moderbolag

Totalavkastningen för helåret uppgår till 0,5 procent (3,3). Trots att totalavkastningen är positiv för året uppgår resultatet från kapitalförvaltningen till

-1 MSEK (49), vilket beror på att alla driftskostnader inte räknas med i totalavkastningen, i enlighet med gällande riktlinjer.

Tillgångar inom fastigheter och skogsmark har haft högst avkastning och därmed bidragit mest till totalavkastningen. Även räntebärande tillgångar med låg kreditrisk har avkastat positivt tack vare något fallande marknadsräntor. Tillgångar inom aktier, räntebärande tillgångar med hög kreditrisk och absolutavkastande fonder har haft en negativ avkastning under året, framför allt på grund av turbulens på finansmarknaden under det fjärde kvartalet. Den genomsnittliga totalavkastningen under de senaste 5 åren uppgår till 4,4 procent.

Placeringsportföljen förvaltas i huvudsak genom fondplaceringar hos etablerade och väl ansedda fondförvaltare i Sverige och utomlands. Portföljen består främst av likvida aktie-, ränte- och absolutavkastande fonder samt fonder med investeringar i fastigheter och skogsmark. Under 2018 har marknadsrisken reducerats i portföljen genom att minska andelen absolutavkastande tillgångar i denna till förmån för räntebärande tillgångar med låg kreditrisk, fastigheter och skogsmark. Bliwa har en måttlig risknivå, god diversifiering, samt en relativt stor andel fonder med hög likviditet i placeringsportföljen. Detta gör att Bliwa har fortsatt god beredskap för turbulens på finansmarknaden.

ALLOKERING AV TOTALA PLACERINGSTILLGÅNGAR 31 DECEMBER 2018, MODERBOLAG**Driftskostnader***Koncern*

Driftskostnaderna i koncernen uppgår till 217 MSEK (200). För information om ökade driftskostnader, se nästa avsnitt om moderbolaget.

Moderbolag

Driftskostnaderna i moderbolaget uppgår till 182 MSEK (165). Ökningen av driftskostnader är i huvudsak en konsekvens av växande affär, kostnader i samband med regelverksimplementering samt det utvecklingsarbete som Bliwa bedriver för att möta nya förutsättningar och kundbehov. En viss del av kostnaderna för detta utvecklingsarbete, avseende nytt skadesystem har aktiverats under året. Trots att de totala driftskostnaderna ökar så har driftskostnadsprocenten minskat väsentligt från 40,3 procent till 25,3 procent, vilket är en följd av att marginalkostnaden för ny affär är lägre än driftskostnadsprocenten totalt sett är för försäkringsverksamheten.

Finansiell ställning

Koncern

Placeringsstillgångarna, inklusive likvida medel, uppgår till 2 086 MSEK (1 963).

De försäkringstekniska avsättningarna uppgår till 1 038 MSEK (670). Den stora ökningen i försäkringstekniska avsättningar är främst hänförlig till moderbolaget och är i huvudsak ett resultat av växande affär som i allt högre grad består av produkter med längre avvecklingstid. Till detta kommer engångseffekter hänfört till bland annat förändrat synsätt för redovisning av premier. Ökningen av avsättningarna motverkas av upplösningarna i samband med ändrade sjuktaganden. Inom Bliwa Skadeförsäkring ökar de försäkringstekniska avsättningarna till följd av negativ resultatutveckling inom inkomstförsäkringen.

Balansomslutningen uppgår till 2 391 MSEK (2 077) och det egna kapitalet uppgår till 1 124 MSEK (1 162).

Moderbolag

Placeringsstillgångarna, inklusive likvida medel, uppgår till 1 861 MSEK (1 756).

De försäkringstekniska avsättningarna uppgår till 905 MSEK (559). Förklaringen till ökningen beskrivs under Koncernen ovan.

Balansomslutningen uppgår till 2 149 MSEK (1 864) och det egna kapitalet uppgår till 1 045 MSEK (1 077). Minskningen i eget kapital är en följd av tilldelad återbäring.

OMVÄRLDSANALYS OCH STRATEGISKT UTVECKLINGSARBETE

Bliwa analyserar kontinuerligt omvärldsfaktorer som kan komma att påverka verksamheten. Stora trender bearbetas för att skapa samsyn och förståelse för vad som kommer få påverkan på kort och lång sikt.

Omvärlden påverkas idag av en snabb teknisk utveckling som möjliggör att makten förflyttas från producent till konsument vilket innebär att individens personliga behov i allt högre grad styr utformningen av olika erbjudanden. Den tekniska utvecklingen innebär också att kundernas beteenden och förväntanskap på försäkringsbolag ökar vad gäller bland annat hantering av försäkringar och tillgänglighet i olika kanaler. Detta särskilt vad gäller digitala kanaler och digitala tjänster.

Ny teknik gör att nya aktörer snabbt och effektivt kan etablera sig på marknaden utan den så kallade "IT-skuld" som befintliga aktörer under lång tid byggt upp. Tekniken skapar förutsättningar för uppbrutna värdekedjor där ägarskapet av kundgränssnittet kan tas av nya aktörer, vilka inte nödvändigtvis producerar tjänsten, men som har en kontinuerlig

kunddialog. Tekniken, tillsammans med de uppbrutna värdekedjorna, möjliggör att nya globala aktörer, som tidigare inte kunnat verka på den nationella marknaden, kan etablera sig. I sin förlängning skapas förutsättningar för större konkurrens och mer omfattande prispress. Sammantaget ökar kraven på att försäkringsbolag kostnadseffektivt måste kunna möta kundernas krav avseende ny teknik, innovation och en förväntan om förbättrade kundupplevelser. Höga krav kommer även fortsättningsvis att ställas på teknisk infrastruktur och efterlevnad av regelverk vilket i viss mån innebär en tröskel för nya aktörer.

Försäkringsbranschen, och därmed Bliwa, genomgår stora förändringar. Det skapar möjligheter för de försäkringsbolag som klarar av att transformera sin verksamhet till nya förutsättningar. Bliwa ska vara ett av dessa bolag och är därför mitt uppe i ett omfattande strategiskt utvecklingsarbete. Arbetet omfattar ett stort antal linjeaktiviteter och flera projekt vars huvudsakliga syfte är att förenkla försäkringshanteringen, såväl internt som för våra kunder och samarbetspartners. Detta ska uppnås genom ökat fokus på individkundens behov och beteenden samt genom effektivisering av arbetsuppgifter och processer, digitalisering, effektiva tekniska gränssnitt och ökad begriplighet i allt vi gör. Målet är att det ska vara enkelt och tryggt att bli och vara kund i Bliwa.

Det strategiska utvecklingsarbetet omfattar bland annat nytt systemstöd, produkt- och tjänsteutveckling samt utveckling av nya digitala tjänster som underlättar hanteringen för försäkringstagarna. Utvecklingsarbetet påverkar Bliwas driftskostnader under 2018 och de kommer att påverkas även under kommande år men förväntas samtidigt leda till bättre förutsättningar att möta kundbehov, till effektiviseringar samt kvalitetsförbättringar. Successivt förväntas detta leda till en lägre driftskostnadsbelastning framåt.

Som en del i det strategiska utvecklingsarbetet har en implementering av ett nytt skadesystem påbörjats och detta har påverkat verksamheten i hög grad under 2018. Implementationen förväntas påverka verksamheten även under 2019. Nytt skadesystem är en förutsättning för att Bliwa ska kunna fortsätta utveckla digitala tjänster till bolagets kunder. Det är även en förutsättning för att effektivisera verksamheten och säkerställa en långsiktig samt kvalitets-säkrad hantering av försäkringsersättning till Bliwas kunder.

I tillägg till ovanstående förväntade förändringar är det viktigt att fortsätta utveckla och effektivisera verksamheten i relation till befintligt regelverk samt regulatoriska förändringar. Under de närmaste åren handlar det primärt om det kommande IFRS 17-regelverket.

MEDARBETARNA

En grundläggande förutsättning för Bliwas långsiktiga utveckling och konkurrenskraft är att Bliwa kan rekrytera och behålla engagerade medarbetare med rätt kompetens. En annan viktig förutsättning är att ha en trygg arbetsmiljö och kultur där medarbetare vågar att testa och utmana för att driva förändring och innovation. En snabb föränderlig värld ställer nya krav på kompetens, utveckling samt på nya arbets-sätt. Bliwa rekryterar nya kompetenser från andra branscher såväl som specialister från finansbranshen för att kunna möta omvärldens och framtidens krav på bästa sätt.

Bliwas företagskultur präglas av samverkan, omtanke, prestigelöshet, engagemang, kundfokus och hög grad av involvering. Bliwa är övertygade om att medarbetare som utvecklas och trivs med det arbete de gör blir mer engagerade och presterar bättre. Bliwa tror på att vara transparenta och involverande i kommunikation, ha korta beslutsvägar och att arbeta tvärfunktionellt för att skapa engagemang och delaktighet. Bliwa vill skapa förutsättningar för att må bra och göra vardagen roligare, tryggare och enklare. Bliwa satsar bland annat därför på hälsa och träning och möjlighet att umgås och ha roligt tillsammans.

Vid utgången av 2018 uppgår antalet anställda till 142 jämfört med 110 vid ingången av året.

Ökningen i antalet anställda beror i huvudsak på att Bliwa anpassar verksamheten i förhållande till den växande affären. Det är också en följd av det pågående strategiska utvecklingsarbetet. I tillägg till detta har Bliwa under 2018 haft ett stort antal konsulter inhyrda. I huvudsak arbetar dessa med de system- och utvecklingsprojekt som pågått inom Bliwa under året i syfte att möta nya regelverkskrav, kundbehov och för att arbeta med Bliwas nya skadesystem.

Principer och processer för ersättningar och förmåner framgår av not 43, Personal. Bliwa Livförsäkrings ersättningsredogörelse finns tillgänglig i bolagets rapport om solvens och finansiell ställning på www.bliwa.se.

REGELVERK

Försäkringsdistributionsdirektivet

Försäkringsdistributionsdirektivet, IDD (Insurance Distributions Directive), har implementerats i Sverige genom Lag (2018:1219) om försäkringsdistribution, vilken trädde i kraft 1 oktober 2018. Bliwa har under 2018 arbetat med implementering av regelverket i form av ett projekt.

Dataskyddsförordningen

(GDPR – General Data Protection Regulation)

EU:s förordning om dataskydd (Dataskyddsförordningen) blev direkt tillämplig i Sverige den 25 maj 2018. Bliwa har under året arbetat med implementering av regelverket i form av ett projekt.

IFRS-standarder*IFRS 9 Finansiella instrument*

IFRS 9 Finansiella instrument ersätter IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Den nya standarden skiljer sig väsentligt mot nuvarande standard IAS 39. IFRS 9 ska tillämpas på räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2018 eller senare. Standarden antogs av EU i november 2016. Genom ett tillägg till gällande IFRS för försäkringsavtal, införs möjligheten för ett undantag för försäkringsföretag av en viss storlek att senarelägga tillämpning av IFRS 9 till dess att IFRS 17 träder i kraft. Bliwa tillämpar detta undantag.

IFRS 16 Leasing

IFRS 16 Leasingavtal publicerades i januari 2016 och ersätter IAS 17 Leasingavtal och tillhörande tolkningar. Standarden tillämpas i Sverige från 1 januari 2019 och är antagen av EU. Enligt RFR 2 tillämpar Bliwa IFRS 16 endast i koncernredovisningen och inga skillnader i redovisningsprinciper föreligger på bolagsnivå mellan 2018 och 2019. Bliwa kommer från och med räkenskapsår 2019 redovisa en leasingskuld tillika nyttjanderätt i koncernens balansräkning.

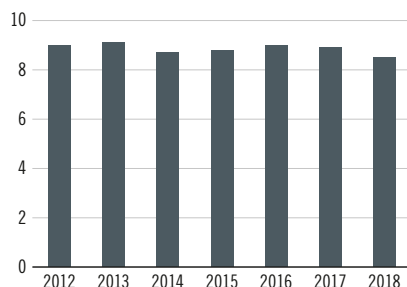
IFRS 17 Försäkringskontrakt

Den nya standarden för redovisning av försäkringskontrakt, IFRS 17 Insurance Contracts, publicerades i maj 2017 av IASB. Genom införandet av IFRS 17 är IASB:s mål att öka transparensen och jämförbarheten i redovisningen av försäkringskontrakt. Standarden förväntas resultera i stora förändringar i befintliga redovisningssystem, aktuariella beräkningsmodeller och dataflöden. Under hösten 2018 meddelade IASB att ikraftträdandet skjuts upp till 1 januari 2022. Det är dock ännu inte helt klart hur standarden ska implementeras för svenska försäkringsbolag. Bliwa har påbörjat ett arbete med att utvärdera vilken påverkan standarden kommer få och följer även utvecklingen noga för att uppfylla regelverkskraven när det träder i kraft.

Se ytterligare information om nya och ändrade redovisningsprinciper i not 1.

NÖJDA KUNDER

Bliwa genomför årligen en kundenkät som riktar sig till avtalskunder och som för 2018 än en gång visade att Bliwa har mycket nöjda kunder. De senaste 5 åren har Bliwa ett genomsnittligt resultat som uppgår till 8,8 på en 10-gradig skala vad gäller frågor om service, tillgänglighet, kompetens och produkter. Nöjda kunder är bolagets viktigaste marknadsföringskanal för att fortsätta växa och utvecklas. Bliwa har haft mycket högt resultat på kundnöjdhet sedan mätningen startade 2009.

BEDÖM HUR NÖJD DU ÄR MED BLIWA SOM SAMARBETSPARTNER**ÖVERSKOTTSHANTERING**

Som ömsesidigt livförsäkringsbolag ägs Bliwa Livförsäkring av sina försäkringstagare som därmed kan ha rätt till bolagets överskott, dock alltid med hänsyn tagen till att Bliwas långsiktiga solvensbehov är tillgodosett i enlighet med bolagets riskstrategi samt interna regler.

Överskott hanteras genom att Bliwa Livförsäkring justerar premier, förändrar villkor, tilldelar återbäring eller återinvesterar i verksamheten för att direkt eller indirekt öka nyttan för bolagets kunder. Bliwa har även möjlighet att ingå gruppavtal där det avtalas om att över- och underskott för en viss större grupp ska hanteras separat i särskilt avtalade över- och underskottsmodeller.

Under 2018 tilldelade bolaget totalt 37 MSEK (34) i återbäring till sina försäkringstagare i form av premierabatter. Dessa återbäringsposter redovisas mot konsolideringsfonden inom eget kapital. Utöver detta finns en försäkringsteknisk avsättning för återbäring och rabatter om 44 MSEK (40) enligt särskilt avtalade över- och underskottsmodeller.

ÅTERFÖRSÄKRING

Bliwas finansiella styrka, i kombination med den typ av försäkringsprodukter som tillhandahålls, gör att endast en mindre del av försäkringsportföljen är återförsäkrad. Återförsäkringen avser huvudsakligen försäkringar med höga liv- och sjukförsäkringsbelopp. Dessa risker reduceras med hjälp av en kombinerad kvot- och surplus återförsäkring, vilket ger en jämnare riskexponering per individ för Bliwa Livförsäkring. Bliwa Livförsäkring har därutöver en stop loss-återförsäkring som ger avlastning i händelse av en kraftig ökning av dödsfall i försäkringsbeståndet, till exempel som följd av en omfattande pandemi.

ÖVERGÅNGSKOLLEKTIVET

Övergångskollektivet är ett bestånd av individer som premiebefriats före 1998. Eftersom inga faktiska premier betalas för övergångskollektivet påverkades kassaflödet negativt med 5 MSEK (6). Försäkringstekniska avsättningar för beståndet uppgår till 16 MSEK vilket är en minskning under räkenskapsåret om 3 MSEK. Antalet försäkrade i övergångskollektivet uppgår till cirka 1400 stycken (1 800) och antalet minskar successivt till följd av att de försäkrade uppnår försäkringens slutålder eller avlider.

HÅLLBARHET OCH ANSVARSFULLT AGERANDE

Försäkringar är en viktig del av samhällets sociala skyddsnät för människor vid olika händelser i livet. De bidrar till ett socialt hållbart samhälle, men också till ekonomisk hållbarhet för den enskilde individen. Bliwas produkter och tjänster ger människor ekonomisk kompensation, vård eller rehabilitering vid arbetslöshet, sjukdom, olycksfall eller dödsfall. Bliwa stöttar även förebyggande för att undvika ohälsa och kan på så sätt öka tryggheten, förbättra människors hälsa och ekonomiska situation och bidra till mer hållbara människor, företag, organisationer och samhällen.

Bliwas hållbarhetsarbete innefattar mer än de produkter och tjänster som Bliwa tillhandahåller. Hållbarhet för Bliwa innebär att agera ansvarsfullt och trovärdigt i varje läge – som försäkringsgivare, som samarbetspartner, som arbetsgivare, som investerare samt gentemot vår omvärld i övrigt. Bliwa har identifierat tre områden som beskrivs nedan där Bliwa ser att vi kan göra mest nytta:

Trygghet genom begriplighet och förenkling

Bliwa strävar efter långsiktigt hållbar trygghet för avtalskunder och försäkrade. Det görs genom att utveckla begripliga och ändamålsenliga försäkringar, tjänster och kommunikation som hjälper individen att få koll på sin egen trygghet. Det görs också genom att göra det så enkelt som möjligt för företag och organisationer att erbjuda sina medarbetare och medlemmar trygghet. I nära samarbete delas kunskaper, insikter och arbete tillsammans för individens bästa.

Etiska och klimatsmarta investeringar

Som försäkringsbolag påverkar Bliwa omvärlden utifrån hur Bliwa väljer att investera kapital. Med ansvarsfull kapitalförvaltning kan Bliwa göra skillnad och bidra till en bättre och mer hållbar värld. Hållbara investeringar ger också högre avkastning i längden, och därför investerar Bliwa enbart i fonder som tar hänsyn till risker och möjligheter kring hållbarhet. På så sätt skapar Bliwa ekonomisk långsiktighet i försäkringsverksamheten. Ett sätt att definiera hållbarhet är att utgå ifrån FN:s 17 globala hållbarhetsmål. Bliwa bidrar till dessa, främst genom hållbara investeringar.

Ett stabilt och långsiktigt hållbart försäkringsbolag

Eftersom Bliwa ägs av kunderna blir det naturligt att erbjudandet ska vara för deras bästa. Som kund kan du påverka verksamheten och få insyn i bestånds- och skadeutveckling samt resultat. En viktig förutsättning för stabilitet är långsiktig lönsamhet. Det uppnås genom sunt risktagande, rätt premie över tid, tillväxt, utveckling och en effektiv verksamhet. Genom strategiskt utvecklingsarbete möts förändrade kundbehov och marknadsförutsättningar så att Bliwa blir ett försäkringsbolag att räkna med även i framtiden. En annan förutsättning är kompetenta, friska och engagerade medarbetare. Därför arbetar Bliwa för att vara en arbetsplats där medarbetarna ser den stora bilden och förstår sin roll i den, har kunskaper och verktyg, känner stöd och uppmuntran, mår bra och kan ha en sund balans i livet.

Läs mer om Bliwas hållbarhetsarbete i Bliwas hållbarhetsrapport som finns tillgänglig på www.bliwa.se.

RISKHANTERING

Bliwas verksamhet ger upphov till risker som kan påverka bolagets resultat och finansiella ställning. Vissa risker ingår som ett naturligt led i verksamheten, medan andra så långt som möjligt bör minimeras. De mest väsentliga riskerna för Bliwa de kommande 12 månaderna är invaliditets- och sjukrisk (livförsäkringsrisk), dödsfallsrisk, premie- och avsättningsrisk i form av sjukrisk med skadeförsäkringsteknik, aktiekursrisk (marknadsrisk) och premie- och avsättningsrisk inom arbetslöshetsförsäkring som ligger i dotterbolaget Bliwa Skadeförsäkring.

Mer utförlig information om mål, principer, metoder för riskhantering och kontroll av risker, riskhante- ringsorganisation samt kvalitativa och kvantitativa upplysningar om moderbolagets och koncernens risker lämnas i not 2.

BOLAGSSTYRNINGSRAPPORT

Bliwa Livförsäkrings bolagsstyrning beskrivs i en bolagsstyrningsrapport som finns tillgänglig på www.bliwa.se.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen i Bliwa Livförsäkring föreslår att 2018 års vinst om 4 418 316 kronor överförs till konsolideringsfonden. Styrelsen föreslår även att bolagsstämman därefter fastställer konsolideringsfonden till sammantaget 1 044 508 829 kronor efter avdrag för 2018 års tilldelade återbäring på totalt 37 122 391 kronor.

Konsolideringsfond	1 077 212 904
Tilldelad återbäring 2018	-37 122 391
Årets resultat	4 418 316
Summa	1 044 508 829

HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

Händelser efter balansdagen återfinns i not 47.

Femårsöversikt

Koncernen

BELOPP I KSEK	2018	2017	2016	2015	2014
Resultat					
Premieintäkt för egen räkning	859 281	496 543	500 543	479 947	455 373
Kapitalavkastning, netto	-1 817	53 625	86 512	57 952	131 009
Försäkringsersättningar (för egen räkning) ¹⁾	-657 541	-302 388	-336 747	-274 427	-374 913
Återbäring och rabatter	2 597	-25 761	-33 446	-32 071	-10 706
Årets resultat	961	28 291	70 401	79 426	93 325
Årets totalresultat	-1 276	24 949	67 837	80 334	78 329
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringsstillgångar ²⁾	2 086 126	1 962 871	1 957 536	1 819 512	1 729 101
Försäkringstekniska avsättningar	1 038 115	669 988	649 614	541 679	534 110
Minimikapitalkrav för försäkringsgruppen ⁶⁾	266 195	227 145	163 081	-	-
Solvenskapitalkrav för försäkringsgruppen ⁶⁾	636 439	642 745	626 843	-	-
Konsolideringskapital ^{3) 6) 7)}	-	-	-	1 176 981	1 136 527
Kapitalbas för försäkringsgruppen ⁶⁾	1 095 529	1 119 557	1 139 479	1 200 193	1 145 144
– varav primärkapital	1 070 654	1 092 635	1 115 802	-	-
Erforderlig solvensmarginal för försäkringsgruppen ^{6) 7)}	-	-	-	172 024	167 871
NYCKELTAL ⁴⁾					
Resultat av försäkringsrörelsen					
Skadeprocent	77	61	67	58	83
Driftskostnadsprocent	25	40	27	26	26
Totalkostnadsprocent	102	101	94	84	108
Resultat av kapitalförvaltningen					
Direktavkastning, %	0,4	0,5	0,4	0,6	0,7
Totalavkastning, % ⁵⁾	0,5	3,2	5,0	3,7	8,7
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad, % ^{6) 7)}	-	-	-	245	250
Solvensgrad, %	230	310	315	352	346
Solvenskvote ^{6) 7)}	-	-	-	7,0	6,8
Solvenskvote enligt Solvens 2 ⁶⁾	1,72	1,74	1,82	-	-

¹⁾ Inklusive förändring i livförsäkringsavsättningar, för egen räkning.

²⁾ I placeringstillgångar inkluderas kassa och bank.

³⁾ Uppskjuten skatt ingår med

⁴⁾ Definitioner se sidan 64.

⁵⁾ Totalavkastningen är i enlighet med totalavkastningstabellen, se sidan 8.

⁶⁾ Från och med 2016-01-01 står bolaget och koncernen under Solvens 2-regelverket. De för perioden redovisade uppgifterna är därmed kopplade till detta. Perioderna innan 2016-01-01 redovisas enligt Solvens 1.

⁷⁾ Beräknas inte i Solvens 2.

Femårsöversikt

Moderbolaget

BELOPP I KSEK	2018	2017	2016	2015	2014
RESULTAT					
Premieintäkt för egen räkning, skadeförsäkringsrörelsen	318 767	135 601	124 882	116 507	115 186
Premieinkomst för egen räkning, livförsäkringsrörelsen	374 859	207 892	219 328	194 348	185 610
	693 626	343 493	344 210	310 855	300 796
Kapitalavkastning, netto, i icke-teknisk redovisning	-1 402	8 835	13 859	8 511	18 194
Kapitalavkastning, netto, i försäkringsrörelsen	329	40 654	66 917	46 238	105 430
	-1 073	49 489	80 776	54 749	123 624
Försäkringsersättningar för egen räkning, skadeförsäkringsrörelsen	-283 791	-89 069	-78 766	-49 497	-92 058
Försäkringsersättningar för egen räkning, livförsäkringsrörelsen ¹⁾	-241 519	-117 223	-155 203	-116 836	-154 757
	-525 310	-206 292	-233 969	-166 333	-246 815
Återbäring och rabatter	-4 769	-10 909	-16 520	-15 467	-4 855
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-49 839	-16 410	-6 964	19 169	-13 957
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	37 612	25 309	67 298	66 042	105 821
Årets resultat	4 418	37 490	63 237	71 831	90 985
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringsstillgångar ²⁾	1 861 135	1 755 617	1 773 572	1 681 296	1 612 069
Försäkringstekniska avsättningar	904 627	559 068	550 499	455 328	452 946
Minimikapitalkrav ⁶⁾	234 358	197 015	134 063	-	-
Solvenskapitalkrav ⁶⁾	536 375	552 664	536 251	-	-
Konsolideringskapital ^{3) 6) 7)}	-	-	-	1 149 643	1 110 329
Kapitalbas ⁶⁾	1 057 292	1 077 871	1 105 508	1 130 494	1 078 942
- varav primärkapital ⁶⁾	1 020 779	1 036 895	1 073 024	-	-
Erforderlig solvensmarginal ^{6) 7)}	-	-	-	141 588	138 777
NYCKELTAL ⁴⁾					
Resultat av försäkringsrörelsen					
Skadeförsäkringsrörelsen					
Skadeprocent	89	66	64	43	80
Driftskostnadsprocent	25	41	32	31	34
Totalkostnadsprocent	114	106	96	74	113
Livförsäkringsrörelsen					
Förvaltningskostnadsprocent	6	6	4	3	3
Administrationskostnadsprocent	28	55	29	28	28
Försäkringsrörelsen, totalt					
Totalkostnadsprocent	102	108	97	82	110
Resultat av kapitalförvaltningen					
Direktavkastning, %	0,4	0,5	0,5	0,5	0,7
Totalavkastning, % ⁵⁾	0,5	3,3	5,3	3,9	9,1
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad, % ^{6) 7)}	-	-	-	370	369
Solvensgrad, %	238	333	337	382	373
Solvenskvot ^{6) 7)}	-	-	-	8,0	7,8
Solvenskvot enligt Solvens 2 ⁶⁾	1,97	1,95	2,06	-	-

¹⁾ Inklusive förändring i livförsäkringsavsättningar, för egen räkning.

²⁾ I placeringsstillgångar inkluderas kassa och bank.

³⁾ Uppskjuten skatt ingår med

⁴⁾ Definitioner se sidan 64.

⁵⁾ Totalavkastningen är i enlighet med totalavkastningstabellen, se sidan 8.

⁶⁾ Från och med 2016-01-01 står bolaget och koncernen under Solvens 2 regelverket. De för perioden redovisade uppgifterna är därmed kopplade till detta. Perioderna innan 2016-01-01 redovisas enligt Solvens 1.

⁷⁾ Beräknas inte i Solvens 2.

Totalavkastning

TOTALAVKASTNING ¹⁾	MARKNADSVÄRDE		TOTALAVKASTNING		
	2018-12-31	2017-12-31	2018	2018	2017
KONCERNEN	KSEK	KSEK	KSEK	%	%
Räntebärande värdepapper	1 281 043	1 113 112	1 279	0,2	1,1
Aktier ²⁾	358 702	393 011	541	-1,1	9,4
Alternativa investeringar	444 151	452 049	5 390	1,3	1,2
Totalt	2 083 896	1 958 172	7 210	0,5	3,2

TOTALAVKASTNING ¹⁾	MARKNADSVÄRDE		TOTALAVKASTNING		
	2018-12-31	2017-12-31	2018	2018	2017
MODERBOLAGET	KSEK	KSEK	KSEK	%	%
Räntebärande värdepapper	1 082 891	938 552	1 404	0,2	1,2
Aktier ²⁾	319 489	353 891	438	-1,1	9,4
Alternativa investeringar	396 525	398 476	4 590	1,3	1,0
Totalt	1 798 905	1 690 919	6 432	0,5	3,3

¹⁾ Tabell är framtagen enligt Svensk Försäkrings rekommendation för årlig rapportering av totalavkastning, Totalavkastningstabell. Tabellens total skiljer sig från balansräkningens förvaltade kapital på grund av att vissa tillgångar i balansräkningen inte ingår i totalavkastningstabellen. En avstämning av avkastningen i totalavkastningstabell mot finansiella rapporter finns, se not 39. Förändringen mellan ingående och utgående marknadsvärde utgörs förutom av totalavkastningen, även av nettoplaceringar under åren.

²⁾ Totalavkastningen i kronor och procent har olika tecken för aktieportföljen beroende på variation i aktieallokering och utveckling på aktiemarknaden under året.

Finansiella rapporter

	SIDAN
Resultatanalys, koncern	10
Resultatanalys, moderbolag	11
Resultaträkning	13
Rapport över totalresultat	14
Balansräkning	15
Rapport över förändring i eget kapital	17
Kassaflödesanalys	18

NOTER	SIDAN
Not 1 Redovisningsprinciper	19
Not 2 Upplysningar om risker	25
Not 3 Premieintäkt/Premieinkomst	37
Not 4 Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	37
Not 5 Övriga tekniska intäkter	37
Not 6 Försäkringsersättningar	38
Not 7 Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar	38
Not 8 Återbäring och rabatter	38
Not 9 Driftskostnader	38
Not 10 Kapitalavkastning, intäkter	39
Not 11 Realiserade vinster på placeringstillgångar	39
Not 12 Kapitalavkastning, kostnader	39
Not 13 Realiserade förluster på placeringstillgångar	40
Not 14 Nettoresultat per kategori finansiella tillgångar och skulder	40
Not 15 Övriga tekniska kostnader	40
Not 16 Bokslutsdispositioner	40
Not 17 Skatt	41
Not 18 Immateriella tillgångar	41
Not 19 Aktier och andelar i koncernbolag	42
Not 20 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden	42
Not 21 Värderingskategorier av och upplysningar om finansiella instrument värderade till verkligt värde	44
Not 22 Kvittnings av finansiella tillgångar och skulder	45
Not 23 Aktier och andelar	45
Not 24 Obligationer och andra räntebärande värdepapper	45

NOTER	SIDAN
Not 25 Övriga finansiella placeringstillgångar	46
Not 26 Fordringar avseende direkt försäkring	46
Not 27 Övriga fordringar	46
Not 28 Materiella tillgångar	46
Not 29 Skattefordringar	47
Not 30 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	47
Not 31 Obeskattade reserver	47
Not 32 Försäkringstekniska avsättningar	48
Not 33 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	49
Not 34 Avsättningar för skatter	49
Not 35 Skulder avseende återförsäkring	50
Not 36 Övriga skulder	50
Not 37 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	50
Not 38 Upplysningar om ställda säkerheter och eventalförpliktelser	50
Not 39 Avstämning av totalavkastning mot finansiella rapporter	51
Not 40 Upplysning om närstående	51
Not 41 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder	52
Not 42 Totala driftskostnader	54
Not 43 Personal	55
Not 44 Pensionsåtaganden	58
Not 45 Operationell leasing	59
Not 46 Vinstdisposition	59
Not 47 Händelser efter balansdagen	59

Resultatanalys

Koncernen

Försäkringsrörelsen 2018

BELOPP I KSEK	FRIVILLIG GRUPPLIV- FÖRSÄKRING	TJÄNSTE- GRUPPLIV- FÖRSÄKRING	FAMILJE- SKYDD	TJÄNSTE- PENSIONS- SJUK OCH PREMIE- BEFRIELSE	GRUPPSJUK- OCH SJUKVÅRDS- FÖRSÄKRING	GRUPP- OLYCKSFALLS- OCH BARN- FÖRSÄKRING	INKOMST- FÖRSÄKRING	SUMMA KONCERNEN
Premieintäkt (för egen räkning)								
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	229 534	87 189	7 010	80 571	273 390	244 226	175 289	1 097 209
Premier för avgiven återförsäkring	-1 297	553	-1 390	-27 311	-643	-	-	-30 088
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-	-	-	-	-100 968	-97 238	-9 634	-207 840
Premieintäkt (för egen räkning)	228 237	87 742	5 620	53 260	171 779	146 988	165 655	859 281
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-	-	-	-	469	779	21	1 269
Kapitalavkastning, intäkter	24 849	5 070	3 041	4 284	-	-	-	37 244
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	3 212	655	393	554	-	-	-	4 814
Övriga tekniska intäkter	1 069	2 937	193	1 863	63	-	1 191	7 316
Försäkringsersättningar (för egen räkning)								
Utbetalda försäkringsersättningar								
Före avgiven återförsäkring	-159 216	-51 236	-4 083	-15 211	-104 254	-51 023	-111 930	-496 953
Återförsäkrarens andel	-	734	110	6 261	52	565	-	7 722
Förändring i Avsättning för oreglerade skador								
Före avgiven återförsäkring	-8 298	19 651	164	23 288	-41 834	-87 484	-20 301	-114 814
Återförsäkrarens andel	-1	-636	-98	-4 893	222	-35	-	-5 441
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (för egen räkning)								
Livförsäkringsavsättning								
Före avgiven återförsäkring	-51 692	192	3 445	-	-	-	-	-48 055
Återbäring och rabatter (för egen räkning)	1 031	-	-	-	-2 938	-2 862	7 366	2 597
Driftskostnader	-67 599	-18 579	-1 251	-14 502	-42 848	-37 228	-34 966	-216 973
Kapitalavkastning, kostnader	-5 951	-1 210	-737	-1 269	-	-	-	-9 167
Orealiserad förlust på placeringstillgångar	-22 558	-4 603	-2 761	-3 888	-	-	-	-33 810
Övriga tekniska kostnader	-	-344	-	-	-250	-	-1 210	-1 804
FÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT	-56 917	40 373	4 036	49 747	-19 539	-30 300	5 826	-6 774
Avvecklingsresultat inklusive engångseffekter								
Före avgiven återförsäkring	-12 131	24 655	121	59 711	-100	4 173	320	76 749
För egen räkning	-12 130	24 362	114	34 955	-99	4 123	320	51 645
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring								
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-	-	-	-	107 276	102 521	12 904	222 701
Livförsäkringsavsättningar	124 246	749	8 970	-	-	-	-	133 965
Avsättning för oreglerade skador	36 467	42 844	623	102 878	99 994	233 727	67 801	584 334
Avsättning för återbäring och rabatter	4 155	-	-	-	27 317	12 860	52 783	97 115
Summa Försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring	164 868	43 593	9 593	102 878	234 587	349 108	133 488	1 038 115
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar								
Återförsäkrarens andel av oreglerade skador	-2	-	-561	-39 008	-1 094	-836	-	-41 501
Summa Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	-2	-	-561	-39 008	-1 094	-836	-	-41 501

Resultatanalys

Moderbolaget

Skadeförsäkringsrörelsen 2018

BELOPP I KSEK	GRUPPSJUK- OCH SJUKVÅRDS- FÖRSÄKRING	GRUPP- OLYCKSFALLS- OCH BARNFÖRSÄKRING	SUMMA SKADEFÖRSÄKRINGS- RÖRELSEN
Premieintäkt (för egen räkning)			
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	273 390	244 226	517 616
Premier för avgiven återförsäkring	-643	-	-643
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-100 968	-97 238	-198 206
Premieintäkt (för egen räkning)	171 779	146 988	318 767
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	469	779	1 248
Övriga tekniska intäkter	63	-	63
Försäkringsersättningar (för egen räkning)			
Utbetalda försäkringsersättningar			
Före avgiven återförsäkring	-104 254	-51 023	-155 277
Återförsäkrarens andel	52	565	617
Förändring i Avsättning för oreglerade skador			
Före avgiven återförsäkring	-41 834	-87 484	-129 318
Återförsäkrarens andel	222	-35	187
Återbäring och rabatter (för egen räkning)	-2 938	-2 862	-5 800
Driftskostnader	-42 848	-37 228	-80 076
Övriga tekniska kostnader	-	-250	-250
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT	-19 289	-30 550	-49 839
Avvecklingsresultat inklusive engångseffekter			
Före avgiven återförsäkring	-100	4 173	4 073
För egen räkning	-99	4 123	4 024
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring			
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	107 276	102 521	209 797
Avsättning för oreglerade skador	99 994	233 727	333 721
Avsättning för återbäring och rabatter	27 317	12 860	40 177
Summa Försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring	234 587	349 108	583 695
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar			
Återförsäkrarens andel av oreglerade skador	-1 094	-836	-1 930
Summa Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	-1 094	-836	-1 930

Resultatanalys

Moderbolaget

Livförsäkringsrörelsen 2018

BELOPP I KSEK	GRUPPLIV- OCH TJÄNSTEGRUPPLIVFÖRSÄKRING		TJÄNSTEPENSIONSFÖRSÄKRING		SUMMA
	FRIVILLIG GRUPPLIV- FÖRSÄKRING	TJÄN- STE- GRUPPLIV- FÖRSÄKRING	FAMILJE- SKYDD	TJÄN- STE- PENSIONSSJUK OCH PREMIE- BEFRIELSE	LIV- FÖRSÄKRINGS- RÖRELSEN
Premieinkomst (för egen räkning)					
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	229 534	87 189	7 010	80 571	404 304
Premier för avgiven återförsäkring	-1 297	553	-1 390	-27 311	-29 445
Premieinkomst (för egen räkning)	228 237	87 742	5 620	53 260	374 859
Kapitalavkastning, intäkter	24 849	5 070	3 041	4 284	37 244
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	3 212	655	393	554	4 814
Övriga tekniska intäkter	1 069	2 937	193	1 863	6 062
Försäkringssättningar (för egen räkning)					
Utbetalda försäkringssättningar					
Före avgiven återförsäkring	-159 216	-51 236	-4 083	-15 211	-229 746
Återförsäkrarens andel	-	734	110	6 261	7 105
Förändring i Avsättning för oreglerade skador					
Före avgiven återförsäkring	-8 298	19 651	164	23 288	34 805
Återförsäkrarens andel	-1	-636	-98	-4 893	-5 628
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (för egen räkning)					
Livförsäkringsavsättning					
Före avgiven återförsäkring	-51 692	192	3 445	-	-48 055
Återbäring och rabatter (för egen räkning)	1 031	-	-	-	1 031
Driftskostnader	-67 226	-18 579	-1 251	-14 502	-101 558
Kapitalavkastning, kostnader	-5 951	-1 210	-737	-1 269	-9 167
Orealiserad förlust på placeringstillgångar	-22 558	-4 603	-2 761	-3 888	-33 810
Övriga tekniska kostnader	-	-344	-	-	-344
LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT	-56 544	40 373	4 036	49 747	37 612
Avvecklingsresultat inklusive engångseffekter					
Före avgiven återförsäkring	-12 131	24 655	121	59 711	72 356
För egen räkning	-12 130	24 362	114	34 955	47 301
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring					
Livförsäkringsavsättningar	124 246	749	8 970	-	133 965
Avsättning för oreglerade skador	36 467	42 844	623	102 878	182 812
Avsättning för återbäring och rabatter	4 155	-	-	-	4 155
Summa Försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring	164 868	43 593	9 593	102 878	320 932
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar					
Återförsäkrarens andel av oreglerade skador	-2	-	-561	-39 008	-39 571
Summa Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	-2	-	-561	-39 008	-39 571
Konsolideringsfond	708 247	135 927	102 340	82 217	1 028 731

Resultaträkning

BELOPP I KSEK	NOT	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
		2018	2017	2018	2017
TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN					
Premieintäkt (för egen räkning)	3				
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)		692 905	289 603	517 616	136 249
Premier för avgiven återförsäkring		-643	-685	-643	-685
Förändring i avsättning för ej intjänade och kvardröjande risker		-207 840	-267	-198 206	37
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	1 269	611	1 248	611
Övriga tekniska intäkter	5	1 254	89	63	89
Försäkringsersättningar (för egen räkning)					
Utbetalda försäkringsersättningar	6				
Före avgiven återförsäkring		-267 207	-186 100	-155 277	-86 653
Återförsäkrarens andel		617	611	617	611
Förändring i Avsättning för oreglerade skador					
Före avgiven återförsäkring		-149 619	985	-129 318	-2 366
Återförsäkrarens andel		187	-661	187	-661
Återbäring och rabatter (för egen räkning)	8	1 566	-23 520	-5 800	-8 668
Driftskostnader	9	-115 042	-87 664	-80 076	-54 974
Övriga tekniska kostnader	15	-1 460	-1 307	-250	-
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT		-44 013	-8 305	-49 839	-16 410
TEKNISK REDOVISNING AV LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN					
Premieinkomst (för egen räkning)	3				
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)		404 304	239 567	404 304	239 567
Premier för avgiven återförsäkring		-29 445	-31 675	-29 445	-31 675
Kapitalavkastning, intäkter	10	37 244	49 939	37 244	49 939
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	11	4 814	14 935	4 814	14 935
Övriga tekniska intäkter	5	6 062	6 572	6 062	6 572
Försäkringsersättningar (för egen räkning)					
Utbetalda försäkringsersättningar	6				
Före avgiven återförsäkring		-229 746	-131 109	-229 746	-131 109
Återförsäkrarens andel		7 105	9 880	7 105	9 880
Förändring i Avsättning för oreglerade skador					
Före avgiven återförsäkring		34 805	477	34 805	477
Återförsäkrarens andel		-5 628	-662	-5 628	-662
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (för egen räkning)					
Livförsäkringsavsättning	7				
Före avgiven återförsäkring		-48 055	4 191	-48 055	4 191
Återbäring och rabatter (för egen räkning)	8	1 031	-2 241	1 031	-2 241
Driftskostnader	9	-101 931	-112 266	-101 558	-109 728
Kapitalavkastning, kostnader	12	-9 167	-16 978	-9 167	-16 978
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	13	-33 810	-7 853	-33 810	-7 853
Övriga tekniska kostnader	15	-344	-6	-344	-6
LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT		37 239	22 771	37 612	25 309

Resultaträkning

BELOPP I KSEK	NOT	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
		2018	2017	2018	2017
ICKE-TEKNISK REDOVISNING					
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-44 013	-8 305	-49 839	-16 410
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		37 239	22 771	37 612	25 309
Kapitalavkastning, intäkter	10	14 120	15 511	8 765	11 728
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	11	1 514	6 477	1 133	3 508
Kapitalavkastning, kostnader	12	-4 139	-6 562	-2 095	-3 946
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	13	-12 393	-1 844	-7 957	-1 844
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-1 269	-611	-1 248	-611
Övriga intäkter		163	358	163	358
Övriga kostnader		-1	-2	-1	-2
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		-8 779	27 793	-13 467	18 090
Bokslutsdispositioner	16	-	-	10 057	21 293
Resultat före skatt		-8 779	27 793	-3 410	39 383
Avkastningsskatt	17	-86	-83	-86	-83
Skatt på årets resultat	17	9 826	581	7 914	-1 810
ÅRETS RESULTAT		961	28 291	4 418	37 490

Rapport över totalresultat

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Årets resultat	961	28 291	4 418	37 490
Årets övriga totalresultat				
Komponenter som inte kommer omklassificeras till resultaträkningen				
Aktuariell vinst/förlust	-2 860	-4 260	-	-
Uppskjuten skatt	623	918	-	-
Summa övriga totalresultat	-2 237	-3 342	-	-
ÅRETS TOTALRESULTAT	-1 276	24 949	4 418	37 490

Balansräkning

BELOPP I KSEK	NOT	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
		2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR					
Immateriella tillgångar					
Andra immateriella tillgångar	18	36 368	–	36 368	–
		36 368	–	36 368	–
Placeringstillgångar					
Placeringar i koncernbolag och intresseföretag					
Aktier och andelar i koncernbolag	19	–	–	60 000	60 000
Andra finansiella placeringstillgångar					
Aktier och andelar	23	358 702	393 011	319 489	353 891
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	24	1 067 597	967 044	945 461	869 881
Lån med säkerhet i fast egendom		2 230	4 698	2 230	4 698
Övriga finansiella placeringstillgångar	25	444 151	452 049	396 525	398 476
		1 872 680	1 816 802	1 723 705	1 686 946
Återförsäkrares andel av Försäkringstekniska avsättningar					
Avsättning för oreglerade skador	32	41 501	55 236	41 501	55 236
		41 501	55 236	41 501	55 236
Fordringar					
Fordran på koncernbolag					
Fordringar avseende direkt försäkring	26	165 036	2 496	153 292	116
Övriga fordringar	27	2 620	1 493	1 135	1 200
		167 656	3 989	165 698	10 415
Andra tillgångar					
Materiella tillgångar					
Likvida medel	28	4 971	5 930	4 971	5 930
Aktuell skattefordran	29	29 677	27 959	28 171	28 131
Uppskjuten skattefordran	29	17 021	16 051	3 968	3 838
		265 115	196 009	174 540	106 570
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	30	7 189	5 058	7 189	5 058
		7 189	5 058	7 189	5 058
SUMMA TILLGÅNGAR		2 390 509	2 077 094	2 149 001	1 864 225

Balansräkning

BELOPP I KSEK	NOT	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
		2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Konsolideringsfond		1 040 091	1 039 723	1 040 091	1 039 723
Balanserat resultat		84 974	97 515	–	–
Årets resultat		961	28 291	4 418	37 490
Årets övriga totalresultat		–2 237	–3 342	–	–
		1 123 789	1 162 187	1 044 509	1 077 213
Obeskattade reserver	31	–	–	57 550	67 607
Försäkringstekniska avsättningar	32				
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		222 701	14 845	209 797	11 575
Livförsäkringsavsättning		133 965	85 910	133 965	85 910
Avsättning för oreglerade skador		584 334	469 520	516 533	422 020
Avsättning för återbäring och rabatter		97 115	99 713	44 332	39 563
		1 038 115	669 988	904 627	559 068
Avsättningar för andra risker och kostnader					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	33	138 445	130 124	78 444	73 273
Uppskjuten skatteskuld	34	36 032	45 676	10 244	18 151
		174 477	175 800	88 688	91 424
Depåer från återförsäkrare		39	717	39	717
Skulder					
Skulder avseende återförsäkring	35	10 103	14 991	10 103	14 991
Övriga skulder	36	19 653	25 886	19 294	25 741
		29 756	40 877	29 397	40 732
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	37	24 333	27 525	24 191	27 464
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		2 390 509	2 077 094	2 149 001	1 864 225

Rapport över förändring i eget kapital

BELOPP I KSEK	KONSOLIDERINGSFOND	BALANSERAT RESULTAT	ÅRETS RESULTAT	SUMMA EGET KAPITAL
KONCERNEN				
Ingående balans 2017-01-01	1 010 902	92 915	67 837	1 171 654
Föregående års vinstdisposition	63 237	4 600	-67 837	-
Tilldelad återbäring, premier	-34 354	-	-	-34 354
Tilldelad återbäring, skadeersättning	-62	-	-	-62
Årets resultat	-	-	28 291	28 291
Övrigt totalresultat	-	-	-3 342	-3 342
Årets totalresultat	-	-	24 949	24 949
Utgående balans 2017-12-31	1 039 723	97 515	24 949	1 162 187
Ingående balans 2018-01-01	1 039 723	97 515	24 949	1 162 187
Föregående års vinstdisposition	37 490	-12 541	-24 949	-
Tilldelad återbäring, premier	-37 037	-	-	-37 037
Tilldelad återbäring, skadeersättning	-85	-	-	-85
Årets resultat	-	-	961	961
Övrigt totalresultat	-	-	-2 237	-2 237
Årets totalresultat	-	-	-1 276	-1 276
Utgående balans 2018-12-31	1 040 091	84 974	-1 276	1 123 789

BELOPP I KSEK	BUNDET EGET KAPITAL	FRITT EGET KAPITAL	SUMMA EGET KAPITAL
	KONSOLIDERINGSFOND	ÅRETS RESULTAT	
MODERBOLAGET			
Ingående balans 2017-01-01	1 010 902	63 237	1 074 139
Föregående års vinstdisposition	63 237	-63 237	-
Tilldelad återbäring, premier	-34 354	-	-34 354
Tilldelad återbäring, skadeersättning	-62	-	-62
Årets resultat tillika årets totalresultat	-	37 490	37 490
Utgående balans 2017-12-31	1 039 723	37 490	1 077 213
Ingående balans 2018-01-01	1 039 723	37 490	1 077 213
Föregående års vinstdisposition	37 490	-37 490	-
Tilldelad återbäring, premier	-37 037	-	-37 037
Tilldelad återbäring, skadeersättning	-85	-	-85
Årets resultat tillika årets totalresultat	-	4 418	4 418
Utgående balans 2018-12-31	1 040 091	4 418	1 044 509

Kassaflödesanalys

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Den löpande verksamheten				
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	-8 779	27 793	-13 467	18 090
Utbetald återbäring	-37 122	-34 416	-37 122	-34 416
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet ¹⁾	377 455	-24 286	353 705	-34 217
	331 554	-30 909	303 116	-50 543
Skatt	-249	-2 064	-209	-308
Löpande kassaflöde före förändring av rörelsekapital	331 305	-32 973	302 907	-50 851
Kassaflöde från förändring av rörelsekapital				
Förändring av finansiella placeringstillgångar, netto	-57 503	36 861	-37 575	49 863
Förändring av övriga tillgångar	-155 781	-22 740	-143 719	-23 881
Förändring av skulder	-13 076	12 118	-15 286	12 260
Förändring av rörelsekapital	-226 360	26 239	-196 580	38 242
Kassaflöde från den löpande verksamheten	104 945	-6 734	106 327	-12 609
Investeringsverksamheten				
Inköp av materiella anläggningstillgångar	-1 545	-5 024	-1 545	-5 024
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	345	627	345	627
Inköp av immateriella anläggningstillgångar	-36 368	-	-36 368	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-37 568	-4 397	-37 568	-4 397
ÅRETS KASSAFLÖDE	67 377	-11 131	68 759	-17 006
Likvida medel vid årets början	146 069	157 200	68 671	85 677
Likvida medel vid årets slut	213 446	146 069	137 430	68 671
<i>Likvida medel består av likvida medel i bank</i>				
¹⁾ Justering för poster som inte ingår i kassaflödet				
Avskrivningar	2 322	2 302	2 322	2 302
Realisationsresultat placeringstillgångar	-38 250	-41 612	-35 004	-40 168
Orealiserat resultat	39 875	-11 715	35 820	-8 746
Förändring av försäkringstekniska avsättningar, netto	368 127	20 375	345 559	8 569
Avsättningar för pensioner	5 544	6 699	5 171	4 161
Realisationsresultat anläggningstillgångar	-163	-335	-163	-335
Summa	377 455	-24 286	353 705	-34 217
Erhållna utdelningar	8 455	9 069	6 997	7 922
Erhållna räntor	254	302	122	157
Erlagda räntor	-3 447	-3 201	-3 447	-3 201

NOT 1 • REDOVISNINGSPRINCIPER

ALLMÄN INFORMATION

Årsredovisningen avser perioden 1 januari–31 december 2018. Bliwa Livförsäkring, ömsesidigt, organisationsnummer 502006-6329 har sitt säte i Stockholm. Adressen till huvudkontoret är Biblioteksgatan 29 i Stockholm. Årsredovisningen avges för moderbolaget Bliwa Livförsäkring, ömsesidigt samt för koncernen där det helägda dotterbolaget Bliwa Skadeförsäkring AB (publ) ingår.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen och verkställande direktören den 8 april 2019. Resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på bolagsstämman den 16 maj 2019.

ÖVERENSSTÄMMELSE MED NORMGIVNING OCH LAG

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen med de undantag som beskrivs i avsnittet om moderbolagets redovisningsprinciper.

Moderbolaget

Moderbolagets årsredovisning är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter samt Rådet för finansiell rapporterings rekommendation, RFR 2. Moderbolaget tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder samt tillhörande tolkningsmeddelanden som har antagits för tillämpning av EU med de begränsningar som följer av RFR 2 och Finansinspektionens föreskrifter. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Koncernen

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av IASB som har antagits av EU. Därutöver tillämpas Lag om årsredovisning i försäkringsföretag samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter samt Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 1.

FÖRUTSÄTTNINGAR VID UPPRÄTTANDE AV FINANSIELLA RAPPORTER

Bolagets funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade

till närmaste tusental. Vissa summeringar adderar inte exakt beroende på avrundningar. Tillgångar och skulder är redovisade till historisk anskaffningskostnad, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde.

De försäkringstekniska avsättningarna värderas enligt aktsamma antaganden för tjänstepensionsrörelsen och enligt betryggande antaganden för övrig livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse.

BEDÖMNINGAR OCH UPSPKATTNINGAR I DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagets ledning gör bedömningar och uppskattningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter, branschstatistik och bolagets egna erfarenheter samt ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Resultatet av dessa uppskattningar och antaganden används sedan för att bedöma de redovisade värdena på tillgångar och skulder som inte annars framgår tydligt från andra källor. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

De poster som i balansräkningen har ett stort mått av bedömningar är onoterade innehav i placerings-tillgångar, försäkringstekniska avsättningar samt avsättning för pensioner till anställda avseende temporär ålderspension före 65 år vid förtida avgång på tjänstemannens initiativ enligt gällande kollektivavtal. Se även not 2 vad gäller känsligheten i vissa antaganden som ligger till grund för värderingen av försäkringstekniska avsättningar och finansiella instrument samt not 43 vad gäller känsligheten i vissa antaganden som ligger till grund för värderingen av pensionsåtaganden.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder. Bedömningar gjorda av företagsledningen vid tillämpningen av IFRS som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna och gjorda uppskattningar som kan medföra väsentliga justeringar i påföljande års finansiella rapporter beskrivs, i förekommande fall, närmare i respektive not.

ÄNDRADE REDOVISNINGSPRINCIPER

Nya och ändrade standarder, samt tolkningar som tillämpas av Bliwa

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder reglerar hur redovisning av intäkter, från andra avtal än försäkringsavtal, ska ske. Standarden trädde i kraft den 1 januari 2018 och är antagen av EU. De principer som IFRS 15 bygger på ska ge användare av finansiella rapporter mer användbar information om företagets intäkter. Den utökade upplysningskyldigheten innebär att information om intäktsslag, tidpunkt för reglering, osäkerheter kopplade till intäktsredovisning samt kassaflöde hänförligt till företagets kundkontrakt ska lämnas. En intäkt ska enligt IFRS 15 redovisas när kunden erhåller kontroll över den försålda varan eller tjänsten och har möjlighet att använda och erhålla nyttan från varan eller tjänsten. IFRS 15 ersätter IAS 18 Intäkter och IAS 11 Entreprenadavtal samt därtill hörande SIC och IFRIC. Införandet av IFRS 15 har inte haft någon väsentlig effekt på värdering eller resultatredovisning i Bliwa men innebär ytterligare upplysningar i delårsrapport och årsredovisning.

IFRS 9 Finansiella instrument hanterar klassificering och värdering inklusive nedskrivningar av finansiella tillgångar och skulder samt säkringsredovisning. IFRS 9 Finansiella Instrument trädde i kraft den 1 januari 2018 och är antagen av EU. Bliwa har valt att tillämpa undantagsreglerna i FFFS 2015:12 och IFRS 4 avseende tillämpning av IFRS 9. Detta innebär att IAS 39 får tillämpas till dess att Bliwa börjar tillämpa IFRS 17. Då ikraftträdandet av IFRS 17 nu skjuts upp ett år har IASB föreslagit att undantaget om tillämpningen av IFRS 9 också kommer att förlängas till 1 januari 2022. Bliwa bedömer att det går att tillämpa undantaget baserat på en kvalitativ bedömning av att verksamheten uteslutande består av försäkringsrörelse samt en kvantitativ bedömning av uppfyllande av tröskelvärdet i IFRS 4.

IFRS 9 ersätter de delar av IAS 39 som hanterar klassificering och värdering av finansiella instrument. IFRS 9 behåller en blandad värderingsansats men förenklar denna ansats i vissa avseenden. Det kommer att finnas tre värderingskategorier för finansiella tillgångar: upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde över övrigt totalresultat och verkligt värde över resultaträkningen. Hur ett instrument ska klassificeras beror på företagets affärsmodell och instrumentets karaktäristika. Det kommer att finnas tre affärsmodeller för investeringar i skuldinstrument som är finansiella tillgångar vilka styr vilken värderingskategori som ska tillämpas.

NOT 1 • REDOVISNINGSPRINCIPER, forts.

För att redovisa en finansiell tillgång till upplupet anskaffningsvärde krävs, förutom att det är förenligt med affärsmodellen, att tillgångens avtalade villkor vid varje bestämd tidpunkt endast ger upphov till kassaflöden som är betalningar av kapitalbelopp och ränta. Även om den finansiella tillgången möter definitionen på affärsmodell och kassaflödena enbart är betalningar av kapitalbelopp och ränta kan företaget liksom i IAS 39 välja att tillämpa redovisning till verkligt värde via resultaträkningen. Skuldinstrument som är finansiella tillgångar och möter definitionen på enbart kapitalbelopp och ränta men vars affärsmodell inte leder till redovisning till upplupet anskaffningsvärde redovisas till verkligt värde över övrigt totalresultat eller resultaträkningen beroende på affärsmodell. Investeringar i eget kapitalinstrument ska redovisas till verkligt värde över resultaträkningen men det finns även en möjlighet att vid första redovisningstillfället välja att redovisa instrumentet till verkligt värde över övrigt totalresultat. Ingen omklassificering till resultaträkningen kommer då ske vid avyttring av instrumentet. Fristående derivatinstrument redovisas till verkligt värde över resultaträkningen.

För finansiella skulder ändras inte klassificeringen och värderingen förutom i det fall då en skuld redovisas till verkligt värde över resultaträkningen. Värdeförändringar hänförliga till förändringar i egen kreditrisk ska då redovisas i övrigt totalresultat.

IFRS 9 inför också en ny modell för beräkning av kreditförlustreserver som utgår från förväntade kreditförluster. Detta innebär att redovisningen av kreditförluster ska ske utifrån förväntade förlusthändelser och inte inträffade förlusthändelser. Finansiella tillgångar som är föremål för nedskrivningar delas in i tre kategorier baserat på risken för fallissemang. I den första kategorin ingår tillgångar där ingen väsentlig ökning av kreditrisk har skett vid rapporteringstillfället, i den andra har en väsentlig ökning av kreditrisk inträffat och i den tredje föreligger objektiva bevis för nedskrivning. För tillgångar i den första kategorin ska nedskrivningar redovisas baserade på förväntade förluster under de kommande tolv månaderna medan i kategori två och tre ska förväntade förluster över hela tillgångens löptid redovisas. Detta innebär att nedskrivningar för befarade förluster ska redovisas vid det första redovisningstillfället.

Ingen av de IFRS eller IFRIC-tolkningar som för första gången är obligatoriska för det räkenskapsår som började 1 januari 2018 har haft någon väsentlig inverkan på Bliwas resultaträkning eller balansräkning.

Nya standarder, ändringar och tolkningar av befintliga standarder som ännu inte har trätt i kraft och som inte har tillämpats i förtid av Bliwa

Ett antal nya standarder och tolkningar träder i kraft för räkenskapsår som börjar efter 1 januari 2018. Med undantag för de som följer nedan förväntas ingen av dessa ha någon väsentlig inverkan på Bliwas finansiella rapporter.

IFRS 16 Leasingavtal publicerades i januari 2016 och ersätter IAS 17 Leasingavtal och tillhörande tolkningar. Standarden tillämpas i Sverige från 1 januari 2019 och är antagen av EU. Den största effekten från de nya reglerna är att en leasetagare ska redovisa en leasingtillgång (rätten att använda en tillgång) och en finansiell skuld i balansräkningen. I resultaträkningen ersätts den linjära operationella leasingkostnaden av en kostnad för avskrivning av den leasade tillgången och en räntekostnad för den finansiella skulden.

I enlighet med RFR 2 tillämpar Bliwa IFRS 16 endast i koncernredovisningen och inga skillnader i redovisningsprinciper föreligger på bolagsnivå mellan 2018 och 2019. Bliwa har valt att tillämpa den så kallade förenklingsmetoden vid övergången från IAS 17 till IFRS 16 där tillämpningen har gjorts retroaktivt med den ackumulerade effekten av en initial tillämpning av standarden på den första tillämpningsdagen, det vill säga 1 januari 2019. Per 1 januari 2019 har Bliwa inte några operationella leasingavtal som faller under IFRS, därav påverkas inte balansräkningen i koncernen per detta datum.

IFRS 17 Försäkringskontrakt publicerades av IASB i maj 2018 och ersätter nuvarande standard IFRS 4 Försäkringsavtal. IFRS 17 ska tillämpas vid redovisning av försäkringsavtal, återförsäkringsavtal och redovisning av investeringsavtal med återbäring, i de fall bolaget även ger ut försäkringsavtal. Försäkringsstagare behöver, bortsett från återförsäkringsavtal, inte tillämpa IFRS 17 för redovisning av sina försäkringsavtal. Standarden baseras på en redovisning av aktuella antaganden där antaganden och uppskattningar omvärderas i varje rapportperiod.

Standarden föreskriver ett huvudalternativ till värderingsmodell för försäkringsavtal. Försäkringsavtal värderas enligt huvudalternativet till värderingsmodell på basis av byggstenar:

- Diskonterade framtida kassaflöden
- En explicit riskjustering, och
- En vinstmarginal (contractual service margin) som speglar den ej intjänade vinsten i ett försäkringsavtal och redovisas som intäkt över försäkringsavtalets löptid.

Standarden föreskriver en valfri, förenklad, värderingsmodell (Premium Allocation Approach) som kan tillämpas på redovisning av korta försäkringsavtal. I standarden föreskrivs även anpassningar till huvudalternativet till värderingsmodell (Variable Fee Approach) för vissa avtal där försäkringstagaren får ta del av avkastningen på underliggande tillgångar, exempelvis fondförsäkringsavtal. Denna värderingsmodell är obligatorisk om försäkringsavtalen uppfyller kriterierna för tillämpning.

IFRS 17 skulle ha trätt i kraft 2021, men IASB beslutade innan årsskiftet för senareläggning av standarden med ett år, vilket innebär att standarden träder i kraft 1 januari 2022. Tidigare tillämpning är tillåten för bolag som samtidigt tillämpar IFRS 9 Finansiella instrument och IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder. Bliwa har påbörjat ett arbete där utredning och utvärdering av standardens påverkan genomförs. Arbetet med att analysera IFRS 17 och dess påverkan på Bliwas finansiella rapporter kommer att fortsätta under 2019.

VÄSENTLIGA TILLÄMPADE REDOVISNINGSPRINCIPER

De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i de finansiella rapporterna, om inte annat framgår.

KONCERNREDOVISNING

Koncernredovisningen omfattar moderbolaget Bliwa Livförsäkring, ömsesidigt samt det helägda dotterbolaget Bliwa Skadeförsäkring AB.

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Vid förvärv värderas tillgångar och skulder i dotterbolag till verkligt värde på anskaffningsdagen. Vid förvärv där anskaffningskostnaden överstiger de identifierbara nettotillgångarnas verkliga värde redovisas denna skillnad som goodwill och när skillnaden är negativ redovisas denna direkt i resultaträkningen.

Dotterbolagets finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Alla koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen.

Aktier i dotterbolag värderas till anskaffningsvärde. Det redovisade värdet granskas vid varje balansdag för att bedöma om det föreligger någon indikation på en värdeminskning. Om sådan indikation finns, fastställs tillgångens återvinningsvärde. En nedskrivning görs när tillgångens eller dess kassagenererande enhets redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Nedskrivningar kostnadsförs i resultaträkningen.

NOT 1 • REDOVISNINGSPRINCIPER, forts.

UTLÄNSK VALUTA

Transaktioner avseende finansiella instrument i utländsk valuta omräknas till svenska kronor till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Bolagets funktionella valuta är svenska kronor och vid värdering av tillgångar i utländsk valuta används balansdagens köpkurser. Valutakursförändringar redovisas i resultaträkningen netto för underliggande placeringstillgångar på raderna Kapitalavkastning intäkter, Kapitalavkastning kostnader, Orealiserade vinster samt Orealiserade förluster.

FÖRSÄKRINGSAVTAL

Försäkringskontrakt redovisas och värderas i resultat- och balansräkning i enlighet med sin ekonomiska innebörd och inte efter sin juridiska form i de fall dessa skiljer sig åt. Bolaget och koncernen utfärdar endast försäkringsavtal där de åtar sig en betydande försäkringsrisk för den försäkrade genom att kompensera försäkringstagaren eller annan förmånstagare om en förutbestämd försäkrad händelse skulle inträffa. Eftersom bolagen endast bedriver riskförsäkring definieras samtliga avtal som försäkringsavtal.

Försäkringsavtal redovisas i enlighet med IFRS 4:2015:12 och dess ändringsföreskrifter samt IFRS 4.

INTÄKTSREDOVISNING**PREMIEINTÄKT/PREMIEINKOMST****Skadeförsäkring****Premieintäkt**

Premieintäkt består av premieinkomst samt förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker. Inbetalda premier intäktsförs när de inkommer oavsett vilken period de avser. I de fall förskottsbetalda premier erhålls inkluderas premie för hela försäkringsperioden i premieinkomsten, där gällande avtal finns. Premierna redovisas som en inkomst i årets resultat men den del av premien som avser försäkringsperioder som påbörjas först efter räkenskapsårets utgång flyttas till kommande period genom en avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker.

Livförsäkring**Premieinkomst**

Premieinkomst består av inbetalda belopp samt tilldelad återbäring och gottgjord premiebefrielsepremie. Premieinkomst redovisas exklusive den premieskatt som belastar försäkringspremien.

Inbetalda premier för gällande avtal intäktsförs när de inkommer oavsett vilken period de avser. Den del av premien som inte är intjänad avsätts till livförsäkringsavsättning.

TILDELAD ÅTERBÄRING OCH RABATTER

Tilldelad återbäring i form av premierrabatter redovisas mot konsolideringsfonden inom eget kapital med motsvarande intäktspost i resultaträkningen under premieinkomst.

Indexuppräknad av utbetalda skadeersättningar redovisas mot konsolideringsfonden inom eget kapital.

Under Återbäring och rabatter redovisas för Bliwa Livförsäkring resultatet av särskilt avtalade överskottsmodeller. I koncernen redovisas även resultatet av de gruppavtal som har rätt till resultatdelning i Bliwa Skadeförsäkring under denna post. Båda dessa delar redovisas som skuld under försäkringstekniska avsättningar och via resultaträkningen under posten Återbäring och rabatter.

I de fall resultatdelningsfordringar uppstår redovisas dessa som Övriga fordringar och via resultaträkningen under posten Övriga tekniska intäkter.

Utbetalda försäkringsersättningar

Som utbetalda försäkringsersättningar redovisas utbetalningar under räkenskapsåret på grund av inträffade försäkringsskador, oberoende av när skadan inträffat. Även driftskostnader för skadereglering redovisas under utbetalda försäkringsersättningar.

FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker, avsättning för oreglerade skador, livförsäkringsavsättningar samt avsättning för återbäring och rabatter. Betyggande antaganden används vid beräkningarna, undantaget sjukförsäkring knuten till tjänstepension där aktsamma antaganden används. Avsättningar för oreglerade skador inom livförsäkringsrörelsen och för långsvansade produkter inom skadeförsäkringsrörelsen samt livförsäkringsavsättningar, diskonteras. Övriga avsättningar diskonteras ej.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker

Avsättning för ej intjänade premier görs för ingångna försäkringsavtal. Ett avtal anses ingånget när det första av tiden för försäkringstidens början eller tiden för aviserad premie inträffat. Avsättningen motsvarar den del av årspremien som ännu ej är intjänad, dvs kvarvarande risktid. Intjäningen sker jämnt under försäkringstiden då risken för försäkringsfall är jämnt fördelad under försäkringstiden.

För de fall där premien bedöms otillräcklig gällande ingångna avtal görs en avsättning för kvardröjande risker.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker görs endast inom skadeförsäkringsrörelsen. För livförsäkringsrörelse se Livförsäkringsavsättning.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador består av:

- Inträffade, men ännu inte inrapporterade skador (IBNR), som avser försäkringsersättningar och skaderegleringskostnader för okända skador. För okända skador använder bolaget observerade skadekostnadstrianglar och utvecklingsfaktorer om det bedöms lämpligt, i annat fall specifika beräkningar beroende på produktutformning.
- Inträffade och rapporterade, men ännu inte slutreglerade skador (RBNS), som avser framtida försäkringsersättningar och skaderegleringskostnader för kända skador.

Avsättningen för oreglerade skador beräknas med hjälp av statistiska och aktuariella metoder som anpassats till bolagets historiska erfarenheter. Kända interna och externa omständigheter beaktas också.

Livförsäkringsavsättning

Livförsäkringsavsättningen beräknas som kapitalvärdet av framtida utbetalningar med avdrag för framtida premier. Dessa reserver beräknas huvudsakligen med hjälp av kassaflöden.

Avsättning för återbäring och rabatter

Avsättning för återbäring och rabatter utgörs av avsättningar för återbäring och rabatter till försäkringstagare eller andra förmånstagare samt resultatet av särskilt avtalad överskottsmodell i Bliwa Livförsäkring och eventuella överskott från resultatdelningsavtal i Bliwa Skadeförsäkring.

Avgiven återförsäkring

Återförsäkrarens andel av bland annat premier, skadeutbetalningar och försäkringstekniska avsättningar redovisas brutto i resultat- och balansräkningen under respektive post. Återförsäkrarens andel motsvarar återförsäkrarens ansvar enligt ingångna avtal.

ÖVRIGA TEKNISKA INTÄKTER OCH KOSTNADER

Under övriga tekniska intäkter och kostnader redovisas förändringar i resultatdelningsfordringar uppkomna i Bliwa Skadeförsäkring. Vidare redovisas tilldelad återbäring av uppkommit överskott enligt avtal och vinstdelning i avgiven återförsäkring under övriga tekniska intäkter.

DRIFTSKOSTNADER

Totala driftskostnader, inklusive driftskostnader för skadereglering fördelas i resultaträkningen efter funktionerna anskaffning, skadereglering, administration, provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring, kapitalförvaltningskostnader samt i vissa fall övriga tekniska kostnader.

NOT 1 • REDOVISNINGSPRINCIPER, forts.**Förutbetalda anskaffningskostnader för försäkringsavtal**

Eftersom koncernen och bolagets försäkringsavtal består av gruppavtal som huvudsakligen är ettåriga och avtalsperioden löper ut vid utgången av räkenskapsåret samt att den försäkrade när som helst under året kan säga upp sin försäkring under gruppavtalet, görs ingen aktivering av anskaffningskostnader.

Övriga kostnader för försäkringsavtal redovisas som kostnader när de uppstår.

REDOVISNING AV KAPITALAVKASTNING**Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen i skadeförsäkring**

Från kapitalförvaltningens resultat förs kapitalavkastning över till försäkringsrörelsens resultat baserat på genomsnittliga försäkringstekniska avsättningar för egen räkning efter avdrag för nettofordringar i försäkringsrörelsen. Den överförda kapitalavkastningen beräknas utifrån en räntesats som motsvarar räntan på statsobligationer/statsskuldväxlar med en löptid som väsentligen överensstämmer med durationen för de försäkringstekniska avsättningarna.

Kapitalavkastning, intäkter

Kapitalavkastning, intäkter avser avkastning på placeringstillgångar, utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter och realisationsvinster (netto).

Kapitalavkastning, kostnader

Under Kapitalavkastning, kostnader redovisas kostnader för placeringstillgångar. Posten omfattar kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader samt realisationsförluster (netto).

Realiserade och orealiserade värdeförändringar

För placeringstillgångar som värderas till verkligt värde är realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde. För räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet och för övriga placeringstillgångar det historiska anskaffningsvärdet. Vid försäljning av placeringstillgångar återförs tidigare orealiserade värdeförändringar mot posterna Orealiserade vinster, respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar. Realisationsvinster på andra tillgångar än placeringstillgångar redovisas som Övriga intäkter.

Orealiserade vinster och förluster redovisas netto per tillgångsslag.

SKATTER**Inkomstskatt**

Inkomstskatt utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatt redovisas i resultaträkningen såvida inte den underliggande transaktionen redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital, varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa, inom en närstående tid, kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Avkastningsskatt

Avkastningsskatt är inte en skatt på bolagets resultat, utan betalas av bolaget för försäkringstagarnas räkning. Värdet på de nettotillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning belastas med avkastningsskatt som beräknas och betalas varje år. Kostnaden redovisas som skattekostnad.

BOKSLUTSDISPOSITIONER

Förändringar av beskattade reserver redovisas över resultaträkningen under rubriken Bokslutsdispositioner och i balansräkningen redovisas det ackumulerade värdet av avsättningarna under rubriken Obeskattade reserver. Obeskattade reserver ingår i kapitalbas och konsolideringskapital.

Periodiseringsfond

Periodiseringsfond utgör en obeskattad reserv. Denna redovisas inklusive uppskjuten skatteskuld. Basen för beräkning baseras på årets skattepliktiga resultat och maximalt utrymme för avsättning till periodiseringsfond uppgår till 25 procent av det skattepliktiga resultatet. Gjorda avsättningar är föremål för beskattning 6:e året efter att avsättning gjorts.

I koncernredovisningen elimineras periodiseringsfonden och en uppdelning sker på eget kapital och uppskjuten skatt.

Säkerhetsreserv

Säkerhetsreserv utgör en obeskattad reserv i skadeförsäkringsbolag. Denna redovisas inklusive uppskjuten skatteskuld. Basen för beräkning baseras på Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2013:8) om normalplan för skadeförsäkringsföretags beräkning av säkerhetsreserv. Reserven får endast minskas för att täcka förluster i försäkringstekniskt resultat efter återläggning av återbäring och rabatter, eller om avsättningsunderlaget minskat så mycket att avsättningen överstiger maximibeloppet. Det är endast Bliwa Skadeförsäkring som har säkerhetsreserv.

I koncernredovisningen elimineras säkerhetsreserven och en uppdelning sker på eget kapital och uppskjuten skatt.

PLACERINGSTILLGÅNGAR

Placeringstillgångar utgörs av posterna Placeringar i koncernföretag och Andra finansiella placeringstillgångar.

Andra finansiella placeringstillgångar

Med andra finansiella placeringstillgångar avses finansiella instrument, vilka definieras som varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång, finansiell skuld eller ett eget kapitalinstrument i ett annat företag.

Kategorin Andra finansiella placeringstillgångar utgörs av aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper, utlåning till kreditinstitut, lån med säkerhet i fast egendom, derivat, samt övriga finansiella placeringstillgångar. Aktier och andelar samt obligationer och andra räntebärande värdepapper klassificeras till kategorin genom identifiering vid första redovisningstillfället. Samtliga derivat inom kategorin klassificeras som finansiella tillgångar och finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen. Derivat tillhör kategorin genom att de per automatik klassificeras som finansiella instrument som innehas för handel. Inga direktinvesteringar i derivatinstrument har genomförts under året och inga derivatinstrument finns heller i portföljen per 31 december 2018.

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen endast när bolagen blir part i instrumentens avtalsmässiga villkor. Vid försäljning av en finansiell tillgång eller finansiell skuld tas denna bort från balansräkningen per affärsdagen och vinst eller förlust redovisas i resultaträkningen. Anskaffningsvärdet för Andra finansiella placeringstillgångar redovisas exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader redovisas i resultaträkningen i posten Kapitalavkastning, kostnader.

Finansiella instrument bruttoredo visas i balansräkningen. Nettoredo visning sker enbart när bolaget har en legal rätt att kvitta de redovisade beloppen och har för avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

Bliwa tillämpar ej så kallad säkringsredovisning.

FINANSIELLA INSTRUMENT – KLASSIFICERING

Bliwa har, i enlighet med IAS 39, klassificerat sina finansiella instrument i kategorierna finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet, låne- och kundfordringar värderade till upplupet anskaffningsvärde, övriga finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde.

NOT 1 • REDOVISNINGSPRINCIPER, forts.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet

I denna kategori ingår samtliga finansiella instrument på tillgångssidan förutom en mindre portfölj av lån som klassificeras som Låne- och kundfordringar.

I kategorin ingår investeringar i obligationer, aktier och andelar samt alternativa investeringar som hänförs till värdering till verkligt värde via resultatet. Dessa investeringar har hänförs till denna kategori därför att investeringarna förvaltas och utvärderas internt på basis av investeringarnas verkliga värden. Tillgångarna i denna kategori redovisas vid anskaffningstillfället till köpeskillingen. Därefter värderas och redovisas tillgångarna till verkligt värde vilket normalt motsvarar köpkursen.

Låne- och kundfordringar värderade till upplupet anskaffningsvärde

I denna kategori ingår bland annat en mindre portfölj av lån, fordringar avseende direktförsäkring, fordran avseende koncernföretag, likvida medel såsom kassa och bank samt övriga fordringar. Tillgångarna i denna kategori kännetecknas av att de inte har fastställda eller fastställbara betalningar samt inte är noterade på en aktiv marknad.

Lån med säkerhet i fast egendom avser personallån och redovisas till det belopp som förväntas inflyta efter avdrag för eventuell nedskrivning. Ingen ränta utgår på lånen. Lånen avförs från balansräkningen när de inlösta.

Fordringar avseende direktförsäkring och koncernfordringar redovisas till det belopp som förväntas inflyta efter avdrag för osäkra kundfordringar efter en individuell bedömning.

Likvida medel, det vill säga kassa och bank, består av banktillgodohavanden.

Övriga finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde

I denna kategori ingår skulder avseende direktförsäkring, skulder till koncernföretag samt övriga skulder. Posterna har kort löptid redovisas till nominellt belopp utan diskontering.

VÄRDERING TILL VERKLIGT VÄRDE

Värdering av finansiella tillgångar, klassificerade i kategorin Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet, görs utifrån följande hierarki av tillvägagångssätt.

- Nivå 1. Värdering till noterade kurser på en aktiv marknad.
- Nivå 2. Värdering till beräknade värden som bygger på observerbara marknadsnoteringar för investeringar som inte inkluderas i nivå 1.
- Nivå 3. Värdering till beräknade värden, som bygger på antaganden och bedömningar, fastställda utifrån data som inte är observerbara på en aktiv marknad.

Med aktiv marknad menas att noterade priser finns lätt tillgängliga på en börs, hos en mäklare eller liknande och att dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande transaktioner på affärsmässiga villkor. Där det inte finns någon aktiv marknad används olika värderingstekniker som i så stor utsträckning som möjligt bygger på observerbara marknadsnoteringar.

Instrument som har priser noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument med priser noterade på en aktiv marknad beräknas verkligt värde för fonder till senast noterad NAV-kurs och för övriga noterade instrument till senast noterad köpkurs, exklusive transaktionskostnader vid anskaffningstillfället. Den största delen av Bliwas finansiella instrument åsätts ett verkligt värde med priser som är noterade på en aktiv marknad.

Instrument som inte har priser noterade på en aktiv marknad

Om villkoren för aktiv marknad inte är uppfyllda ses marknaden som icke aktiv. Investeringar noterade på icke aktiva marknader värderas huvudsakligen enligt IPEVC:s riktlinjer (International Private Equity and Venture Capitals riktlinjer) så som beskrivs nedan.

För innehav som klassificerats som nivå 2 har värdering till verkligt värde fastställts utifrån direkta eller indirekta observerbara marknadsnoteringar från källor som stöds av observerbara data. Bliwas investeringar som hänförs till nivå 2 utgörs enbart av innehav i illikvida fonder med exponering mot fastigheter och skogsmark.

För innehav som har klassificerats som nivå 3 har värdering i betydande grad skett utifrån data som inte kan observeras eftersom transaktioner endast inträffar sällan. Dessa värderas utifrån beräknade värden som bygger på antaganden och bedömningar. Bliwas investeringar som hänförs till nivå 3 består i huvudsak av private equityfonder.

Verkligt värde för private equityfonder beräknas till fondernas NAV-kurs. Fondvärderingarna erhålls från respektive fondbolag som normalt anlitar värderingsinstitut två gånger per år för beräkning av det verkliga värdet. Värdering sker huvudsakligen enligt IPEVC:s riktlinjer (International Private Equity and Venture Capitals riktlinjer). I vissa fall är värderingarna baserade på diskonterade kassaflöden eller metoder baserade på andra icke observerbara data. Värderingen görs i enlighet med branschpraxis. Bliwa har i sin tur anlitat extern part som har gjort bedömningen att de erhållna värdena överensstämmer med rådande marknadssituation och motsvaras av ett verkligt värde.

Onoterade direktägda aktier värderas vid förvärvet till sitt anskaffningspris och därefter justeras värdet

med utgångspunkt från nyligen genomförda transaktioner så som det beskrivs i IPEVC:s riktlinjer.

IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Immateriella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan. De består av egenutvecklad programvara som bedöms ha ett ekonomiskt värde under kommande år. Aktivering av immateriella tillgångar sker endast om samtliga av följande villkor är uppfyllda:

- Det finns en identifierbar tillgång
- Det är troligt att den tillgång som utvecklas kommer att generera framtida ekonomiska fördelar
- Tillgångens anskaffningsvärde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt

Minst årligen, eller om indikation finns på att återvinningsvärdet på tillgången är lägre än det bokförda värdet nedskrivningsprövas tillgången.

Av- och nedskrivningarna redovisas i resultaträkningen på raden Driftskostnader. Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod som beräknas till 10 år.

MATERIELLA TILLGÅNGAR

Materiella tillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma bolaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar med tillägg för eventuella uppskrivningar.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig intäkt/kostnad.

De redovisade värdena för tillgångarna prövas minst årligen eller om indikation på nedskrivningsbehov finns.

Återvinningsvärdet beräknas i enlighet med IAS 36 och är det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången. En nedskrivning görs om tillgångens redovisade värde överstiger återvinningsvärdet.

NOT 1 • REDOVISNINGSPRINCIPER, forts.

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod som beräknas till 5 år.

LEASINGAVTAL

Bliwa har inga finansiella leasingavtal utan endast operationella leasingavtal. Leasingavgiften för den operationella leasingen har periodiserats linjärt över leasingperioden. Ett leasingavtal klassificeras som ett finansiellt leasingavtal om det innebär att de ekonomiska fördelar och risker som förknippas med ägandet av objektet i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Alla andra leasingavtal klassificeras som operationell leasing.

I och med ikraftträdandet av IFRS 16 Leasingavtal den 1 januari 2019 kommer Bliwa i koncernen framöver att redovisa en leasingtillgång (rätten att använda en tillgång) och en finansiell skuld i balansräkningen.

PENSIONER OCH LIKANDE FÖRPLIKTelser**Pensionering i egen regi, kollektivavtalade tjänstepensioner Moderbolaget**

I moderbolaget finns både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner. Pensionskostnaderna redovisas som driftskostnad.

Bliwa har en PRI-lösning för sina anställda vilket innebär att de kollektivavtalade förmånsbestämda tjänstepensionerna är tryggade genom avsättningar i egen balansräkning samt genom en särskilt tecknad kreditförsäkring hos PRI Pensionsgaranti. Enligt gällande kollektivavtal mellan FAO och FTF/Saco (ftp-planen) kan anställd, som är född 1957 eller tidigare, under vissa förutsättningar välja förtida avgång mellan 62 och 64 år på den anställdas initiativ. Bliwa har gjort avsättningar i balansräkningen för framtida möjliga förtida avgångar. I de förmåns-

bestämda tjänstepensionsplanerna är pensionsförmånerna baserade på slutlön.

Koncernen

Enligt IFRS ska förmånsbestämda pensionsplaner redovisas i enlighet med IAS 19. För de förmånsbestämda planerna för den egna personalen fastställs kostnaden för pensionsförpliktelsen och pensionskostnaden med den så kallade PUC-metoden (Projected Unit Credit Method). Metoden inkluderar framtida intjänande med syfte att fördela pensionskostnaden jämnt över tiden. Beräkningen baseras på ett antal långsiktiga antaganden, till exempel framtida löneökningar, ränteantaganden, inflation och bedömda personalavgångar. Med utgångspunkt från dessa långsiktiga antaganden nuvärdesberäknas framtida kassaflöden. Även känslighetsanalys tas fram med hjälp av PUC-metoden.

Vid beräkningen av pensionsförpliktelser uppstår det aktuariella vinster eller förluster. Dessa uppkommer antingen genom att det verkliga utfallet avviker från tidigare gjorda antaganden, eller genom att antagandena ändras. Aktuariella vinster och förluster redovisas som intäkt eller kostnad i övrigt totalresultat.

Pensionering i egen regi, utöver kollektivavtalade tjänstepensioner

Vd har en individuell pensionslösning, som huvudsakligen är premiebestämd, där det för vissa delar görs avsättningar i balansräkningen. De delar där avsättning görs i balansräkning redovisas i koncernen som förmånsbestämda i enlighet med IAS 19.

AKTIEÄGARTILLSKOTT

Aktieägartillskott som lämnas av moderbolaget redovisas som en ökning av andelar i koncernföretag. Tillskottet kan vara villkorat eller ovillkorat. Erhållet

tillskott redovisas i dotterbolag som balanseerade vinstmedel. Det redovisade värdet för andelar i koncernföretag prövas vid varje balansdag. Om indikation på nedskrivningsbehov finns, beräknas enligt IAS 36 tillgångens återvinningsvärde.

KONCERNBIDRAG I JURIDISK PERSON

Bliwa har valt att redovisa lämnade och erhållna koncernbidrag direkt mot eget kapital efter avdrag för dess aktuella skatteeffekt. Detta överensstämmer med huvudregeln för redovisning av koncernbidrag.

EVENTUALFÖRPLIKTelser

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser. Vidare redovisas en eventualförpliktelse när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas eller att förpliktelsen inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

KASSAFLÖDESANALYS

Kassaflöden redovisas enligt den indirekta metoden. Kassaflöden redovisas från den löpande verksamheten och investeringsverksamheten med de anpassningar som krävs för försäkringsverksamhet. Då kassainflöden inom försäkringsverksamheten till stor del placeras i kapitalplaceringstillgångar, redovisas placeringstillgångar som en integrerad del av den löpande verksamheten. Som likvida medel redovisas banktillgodohavanden, det vill säga samma belopp som på balansposten Kassa och bank. Eventuella kortfristiga placeringar ingår inte i likvida medel utan redovisas som placeringstillgångar. Erhållna och betalda räntor samt erhållna utdelningar redovisas under den löpande verksamheten.

NOT 2 • UPPLYSNINGAR OM RISKER

Ett försäkringsföretags verksamhet bygger på ett aktivt risktagande. Vissa risker ingår som ett naturligt led i verksamheten medan andra bör minimeras så långt det är möjligt. Styrning, hantering och kontroll av risker för koncernen och moderbolaget Bliwa Livförsäkring följer av riktlinjer fastställda av styrelsen. Tillsammans med andra interna regelverk anger de övergripande ramar för en enhetlig och gemensam syn på risker.

Denna not omfattar strategi och riskaptit, principer samt mål för hantering och kontroll av risker, riskhanteringsorganisation samt kvalitativa och kvantitativa upplysningar om Bliwas risker.

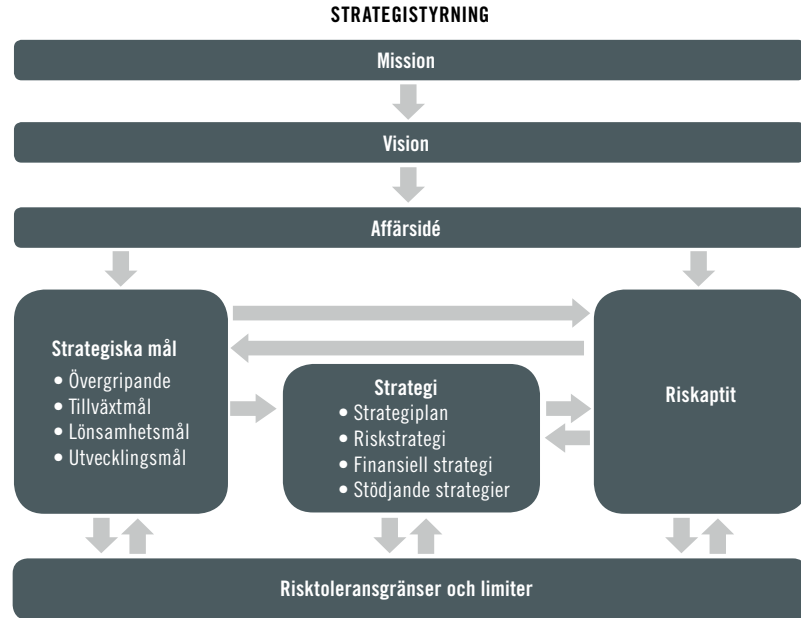
STRATEGI, PRINCIPER OCH MÅL FÖR HANTERING OCH KONTROLL AV RISKER

Strategi och riskaptit

Strategistyrning innebär att verksamheten över tid leds och utvecklas utifrån långsiktiga och kortsiktiga strategier och mål. Strategistyrning är en integrerad del av företagsstyrningen och omfattar relationen mellan strategiska mål och riskaptit, vilken illustreras i efterföljande bild. Bliwas verksamhet bedrivs härmed utifrån en strategiplan som årligen fastställs av styrelsen i Bliwa Livförsäkring. Strategiplanen tillställs även styrelsen i Bliwa Skadeförsäkring för kännedom och tillstyrkan samt för beslut om dess strategiska mål. För 2018 beslutades om en strategiplan till och med 2022, vilket motsvarar den strategiska planeringshorisonten som även används i den egna risk- och solvensbedömningen (ORSA).

Riskaptiten fastställs av styrelsen och avser viljan att ta risk i förhållande till de strategiska målen samt kapitalbehovet. Utifrån riskaptit fastställer styrelsen en riskstrategi, som är ett strategiskt uttryck för det övergripande risktagande som krävs för att uppnå mål och därmed att ta på sig, styra, hantera och kontrollera de risker som koncernen och bolaget är eller kan bli exponerade för. Riskstrategin säkerställer även att en, av styrelsen fastställd balans, upprätthålls mellan riskexponeringar i försäkringsverksamheten och kapitalförvaltningsverksamheten. Genom riskstrategin bryts även riskaptit ner i risktoleransnivåer, där risktolerans kan uttryckas i såväl kvalitativa som kvantitativa termer. Dessa ska vara konsistenta med fastställd riskaptit. Risktoleransnivåer är en specifikation av riskaptiten i syfte att uppnå fastställda mål över en strategisk planeringshorisont. Riskaptit och risktolerans anges på övergripande nivå samt på en mer detaljerad nivå. Risktoleransen på övergripande nivå specificerar i enlighet med fastställd riskaptit med vilken säkerhet strategiplanen kan genomföras. Den beaktar därmed alla identifierade kvantifierade risker under hela den strategiska planeringshorisonten.

Strategi och riskaptit integreras med resultat och insikter från den egna risk- och solvensbedömningen i det strategiska och operativa beslutsfattandet.

Principer för risktagande

En hög riskmedvetenhet och en sund riskkultur eftersträvas inom koncernen och bolaget. Bliwa strävar efter att varje medarbetare ska ha en god förståelse för den egna verksamheten och de risker som är förknippade med denna. Riskhanteringen baseras på affärsmässighet och bedrivs med tydligt lönsamhetsfokus, vilket bland annat innebär att hänsyn tas till risker vid affärsbeslut och att prissättningen av produkter och tjänster så långt som möjligt beaktar risker. Vid väsentliga förändringar i affärs- eller verksamhetskritiska produkter, tjänster, affärer, verksamheter, processer och informationssystem samt större omorganisationer beaktas relevanta risker.

Grundläggande principer för risktagande inom koncernen och bolaget är att:

- Ge förutsättningar för att uppnå fastställda strategiska mål.
- Ge förutsättningar för att uppnå ett stabilt och bra resultat vilket ger möjlighet att erbjuda bra och konkurrenskraftiga produkter och tjänster till kunderna.
- Behålla den finansiella styrkan för att säkerställa kontinuitet i verksamheten och undvika stora förluster.
- Upprätthålla en tillräcklig likviditet för att möta åtagandet gentemot kunder och andra parter.
- Skydda Bliwas varumärke och rykte.

Mål med hantering och kontroll av risker

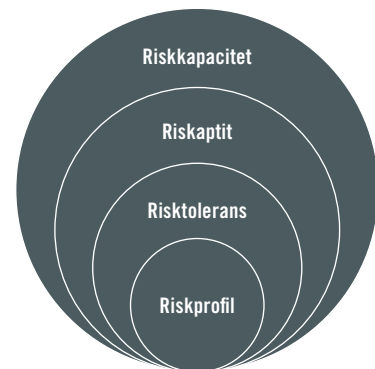
Målet med hantering och kontroll av risker är att säkerställa en god förmåga att identifiera, värdera, hantera, övervaka och kontrollera risker som en del av god intern styrning och kontroll.

Syftet är att, i både nutid och framtid, fånga alla väsentliga risker som är förknippade med

organisationen och dess verksamhet. Risktagandet följer av fastställd strategiplan och riskstrategi. I förekommande fall ges möjlighet att begränsa och mildra följderna av riskexponering för att därmed öka möjligheterna att nå uppsatta mål. Riskhanteringen ger styrelse, vd och övriga intressenter en allsidig och saklig bild över riskerna och ökar förståelsen och kunskapen om dessa risker. Särskild uppmärksamhet ägnas åt sådana risker som samverkar med varandra.

Riskhanteringsprocess

Riskhanteringsprocessen utgör ett stöd för både risktagande och möjligheten att nå uppsatta mål (såväl strategiska mål, affärsmål som verksamhetsmål) samt omfattar att identifiera, värdera, hantera, övervaka och rapportera väsentliga risker. Riskhanteringsprocessen tillämpas på samtliga risker och riskkategorier, där så är lämpligt.

Bilden illustrerar hur risktagandet begränsas av riskkapaciteten, som är den högsta risknivå ett företag kan anta. Därutöver begränsas risktagandet genom riskaptit och risktolerans, där riskaptiten anger viljan att ta risk och risktoleransen specificerar riskaptiten. Risktoleransen anger den maximala önskade risknivån som är mindre än riskkapaciteten men större än den aktuella riskexponeringen (riskprofilen).

NOT 2 • UPPLYSNINGAR OM RISKER, forts.**Kontroll av risker**

Kontroll av risker syftar till att säkerställa en god intern styrning och kontroll samt därmed en ändamålsenlig och effektiv riskhantering. Angreppssättet är riskbaserat utifrån väsentliga risker, deras egen-skaper och påverkan på strategiplanen.

Utförande av kontroller kan antingen vara egenkontroller utförda av den operativa verksamheten eller självständiga kontroller utförda av centrala funktioner som syftar till att självständigt följa upp väsentliga risker.

RISKHANTERINGSORGANISATION**Styrelse**

Styrelsen har det yttersta ansvaret för att hantering och kontroll av risker är tillfredsställande och effektiv samt att interna regler efterlevs. Som stöd för att styrelsen ska kunna fullgöra sitt ansvar avseende intern styrning och kontroll utser styrelsen i Bliwa Livförsäkring inom sig ett revisionsutskott som bland annat särskilt ska övervaka och kvalitetssäkra hantering och kontroll av risker.

Vd

Vd ansvarar för att det finns instruktioner och utnämnda ansvariga för hantering och kontroll av risker samt säkerställer att dessa interna regler efterlevs.

Vd i Bliwa Livförsäkring ansvarar för koncernens övergripande hantering och kontroll av risker.

Operativ verksamhet

Den operativa verksamheten äger riskerna i verksamheten och ansvarar för den löpande riskhanteringen och egenkontrollen.

All personal är ansvarig för att påtala brister i arbetet med riskhantering och egenkontroll, föreslå förbättringar samt rapportera händelser av väsentlig betydelse i enlighet med interna styrdokument.

Risikfunktion, aktuariefunktion och compliancefunktion

Risikfunktionen arbetar med styrning, stöd och rådgivning samt självständig kontroll och uppföljning av risker för att säkerställa att verksamheten har en god förmåga att identifiera, värdera, hantera, övervaka, rapportera samt kontrollera risker.

Aktuariefunktionen arbetar med olika former av kvalitetssäkring av i huvudsak försäkringstekniska beräkningar men även av återförsäkringslösningar och styrdokument för tecknande av affär. Genom sitt arbete ska aktuariefunktionen bidra till ändamålsenlighet och effektivitet inom dessa områden.

Compliancefunktionen arbetar med styrning, stöd och rådgivning samt självständig kontroll och uppföljning av regelefterlevnaden för att säkerställa att verksamheten drivs enligt gällande regelverk.

Risikfunktionen, aktuariefunktionen och compliancefunktionen har så långt det är möjligt en självständig ställning i förhållande till den operativa verksamheten. Med självständig avses att de som arbetar inom funktionen, så långt det är möjligt, inte ska ha något ansvar inom den operativa verksamheten samt att i övrigt ha möjlighet att utföra sina uppgifter på ett objektivt, korrekt och självständigt sätt.

Ansvarig för risikfunktionen, aktuariefunktionen respektive compliancefunktionen utses av vd och avrapporterar direkt till styrelsen. För arbete inom dessa funktioner kan ansvarig för funktionen delegera arbetsuppgifter eller anlita externa konsulter. Funktionernas arbete utgår från årsplaner som fastställs av vd.

Internrevisionsfunktion

Internrevisionsfunktionen arbetar med oberoende granskning och utvärdering av den interna styrningen och kontrollen. Internrevisionsfunktionen är direkt underställd styrelsen och avrapporterar även till revisionsutskott och vd. Funktionens arbete utgår ifrån en årsplan som fastställs av styrelsen.

RISKER

Alla risker i verksamheten delas in i fördefinierade riskkategorier, vilka övergripande kan sammanfattas som försäkringsrisker, finansiella risker samt rörelserisker.

Den mest väsentliga risken på lång sikt är, enligt Bliwas bedömning, risken att det inte är möjligt att möta omvärldsförändringar (strategisk risk) såsom regelverk, politik, teknisk utveckling, kundbehov och kundbeteende till rimlig kostnad och med fortsatt nöjda kunder. Detta kan till exempel bero på brister i organisationen, resurser, kompetens, tekniskt stöd, bristande omvärldsbevakning och oförmåga att möta förändrade förutsättningar. Detta kan leda till att Bliwa förlorar affär i väsentlig mening och därmed inte klarar av att vara konkurrenskraftiga framöver till följd av högre kostnadsbelastning per premiekrona. En sådan händelseutveckling skulle också kunna påverka ryktesrisken väsentligt, vilket ytterligare skulle försämra förutsättningarna att hantera ett sådant scenario. Risken bedöms dock, trots allt snabbare förändringstakt i vår omvärld, kunna hanteras. Bland annat utifrån hur Bliwa historiskt på ett bra sätt har klarat av att möta omvärldsförändringar. Framgångsfaktorer är och har varit kontinuerlig omvärldsanalys och ett nära samarbete med bolagets kunder, men även det pågående strategiska utvecklingsarbetet samt att organisationen utifrån behov har anpassats och processer utvecklats som stöd för såväl kända som ännu okända förändringar i förutsättningar. Bedömningen av denna strategiska risk är att den begränsas med vidtagna åtgärder och att den kraftiga affärsexpansionen ger skalfördelar vad gäller driftskostnader samt därmed ytterligare handlingsmöjligheter. Sammantaget bedöms risken som begränsad och hanteras på ett lämpligt sätt.

De mest väsentliga riskerna för Bliwa under kommande 12 månaderna är invaliditets- och sjukrisk (livförsäkringsrisk), dödsfallsrisk, premie- och avsättningsrisk i form av sjukrisk med skadeförsäringsteknik, aktiekursrisk (marknadsrisk) och premie- och avsättningsrisk inom arbetslöshetsförsäkring som ligger i dotterbolaget Bliwa Skadeförsäkring.

Försäkringsriskerna påverkas av förändringar i försäkringbeståndet, nivåer av återförsäkring samt historiska och framtida skadeutveckling för sjukfall, dödlighet, olycksfall och arbetslöshet. Aktiekursrisk påverkas av prissättningen på den finansiella marknaden. För hantering av dessa risker, se avsnitten om riskhantering avseende försäkringsrisker respektive finansiella risker i denna not.

RISKHANTERING AVSEENDE FÖRSÄKRINGSRISKER

Bliwa Livförsäkrings livförsäkringsrisker utgörs främst av invaliditets- och sjukrisk och dödsfallsrisk. Skadeförsäkringsriskerna omfattas främst av premie- och avsättningsrisk i form av sjukrisk med skadeförsäringsteknik, sjukvårdskostnadsrisk, sjuk- och olycksfallsrisk samt arbetslöshetsrisk i form av premiebefrielse.

I dotterbolaget Bliwa Skadeförsäkring tecknas inkomstförsäkring där försäkringsrisken utgörs av arbetslöshetsrisk som även klassificeras som premie-, avsättnings- och katastrofrisk.

I avsnitt Koncentration av försäkringsrisker beskrivs risker förknippade med de olika typer av kontrakt som Bliwa tecknar, såväl i liv- som i skadeförsäkringsverksamheten.

Premieintäkten ger en indikation på på hur stora försäkringsriskerna är. Per 31 december 2018 uppgår premieintäkten före avgiven återförsäkring i Bliwa Livförsäkring och koncernen till 724 MSEK (376) respektive 889 MSEK (529).

Dödsfallsrisk

Dödsfallsrisk innebär risken att utbetalningar eller värdet på försäkringsskulder avseende dödsfall är högre än förväntat, inklusive risken för temporärt ökad dödlighet till följd av exceptionella händelser.

Invaliditets- och sjukrisk

Invaliditets- och sjukrisk innebär risken att utbetalningar eller värdet på försäkringsskulder avseende invaliditet eller sjuklighet är högre än förväntat. Detta kan omfatta risken att de försäkrade insjuknar i större omfattning än beräknat samt risken att de som insjuknat kvarstår i sjukdom längre än beräknat.

Premierisk

Premieberäkning för försäkringsrisk bygger på antaganden utifrån statistik eller erfarenhet. Den framräknade riskpremien ska motsvara de förväntade skadekostnaderna. Risken att premien inte räcker till är en så kallad premierisk.

NOT 2 • UPPLYSNINGAR OM RISKER, forts.

Riskreducering av dödsfallsrisk, invaliditets- och sjukrisk och premierisk

För att reducera dödsfallsrisk, invaliditets- och sjukrisk och premierisk finns olika metoder, till exempel:

- Diversifiering av försäkringsportföljen mellan olika typer av grupper och branscher.
- Regelverk för riskbedömning.
- Riskmitigering, i form av återförsäkring.
- Uppföljning av resultat i syfte att korrigera premier och villkor vid behov.
- Omvärldsbevakning av till exempel ändrade regler och praxis hos Försäkringskassan.

Avsättningsrisk

Avsättningsrisk speglar risken att utbetalningar är högre än förväntade och reserverade belopp. Denna risk hanteras generellt genom utvecklade aktuariella metoder och uppföljning av reservernas utveckling samt omvärldsbevakning. I viss utsträckning sker även riskbegränsning genom återförsäkring.

• *Sjukrisk med skadeförsäkringsteknik*

Avsättningsrisken för kända sjukfall är risken att de försäkrade kvarstår längre i sjukdom eller att sjukgraden är högre än förväntat. För okända sjukfall är risken att kostnaden underskattas.

• *Sjukvårdskostnadsrisk*

Avsättningsrisken för kända skadefall angående pågående sjukvårdskostnader omfattar huvudsakligen risken att den sjukvård som den försäkrade har rätt till vid skadefall blir mer kostsam än förväntat. Denna risk hanteras främst genom noggrann vårdplanering och kvalitetssäkring av vårdgivare.

• *Sjuk- och olycksfallsrisk*

Avsättningsrisken för kända olycksfallsskador omfattar risken att de som drabbas har rätt till en högre ersättning än förväntat. För okända skador är risken att kostnaden för dessa skador underskattas.

• *Arbetslöshetsrisk (inom dotterbolaget)*

Avsättningsrisken för kända skadefall är risken att de försäkrade kvarstår i arbetslöshet längre än förväntat och att utbetalningarna därmed blir större än förväntat. För okända skador är risken att kostnaden för dessa underskattas.

Driftskostnadsrisk

Driftskostnadsrisk förekommer i alla Bliwas produkter och kan beskrivas som risken att framtida driftskostnader blir högre än förväntat. Driftskostnadsrisken hanteras i ett kortare tidsperspektiv genom analyser och uppföljning av olika KPI:er. I ett längre tidsperspektiv hanteras risken inom Bliwas strategistyrning genom att skapa ändamålsenliga och effektiva förfaringsätt att uppfylla strategiplanen.

Känslighet för antaganden hänförliga till försäkringsavtal avseende skadeförsäkring

Känslighetsanalys mäter effekten på bruttoavsättningar och resultat före skatt. Analysen är gjord utan hänsyn till eventuella korrelationer mellan antagandena.

SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN**KONCERNEN**

BELOPP I KSEK ANTAGANDE	AVSÄTTNING VID OFÖRÄNDRADE ANTAGANDEN	FÖRÄNDRING I ANTAGANDE %	AVSÄTTNINGAR EFTER ÄNDRADE ANTAGANDEN	EFFEKT PÅ RESULTAT FÖRE SKATT
2018-12-31				
Ökning av ersättningsnivå	494 483	10%	511 649	-17 167
Ökning av ersättningslängd	494 483	10%	499 211	-4 278
Ökning av okända skador	494 483	10%	502 229	-7 746
2017-12-31				
Ökning av ersättningsnivå	346 430	10%	355 972	-9 542
Ökning av ersättningslängd	346 430	10%	349 785	-3 355
Ökning av okända skador	346 430	10%	353 613	-7 183

Alla produkter stressas inte i alla de olika stresserna.

MODERBOLAGET

BELOPP I KSEK ANTAGANDE	AVSÄTTNING VID OFÖRÄNDRADE ANTAGANDEN	FÖRÄNDRING I ANTAGANDE %	AVSÄTTNINGAR EFTER ÄNDRADE ANTAGANDEN	EFFEKT PÅ RESULTAT FÖRE SKATT
2018-12-31				
Ökning av ersättningsnivå	373 898	10%	391 064	-17 167
Ökning av ersättningslängd	373 898	10%	378 106	-4 208
Ökning av okända skador	373 898	10%	380 959	-7 061
2017-12-31				
Ökning av ersättningsnivå	238 780	10%	248 322	-9 542
Ökning av ersättningslängd	238 780	10%	241 644	-2 864
Ökning av okända skador	238 780	10%	245 433	-6 653

Alla produkter stressas inte i alla de olika stresserna.

NOT 2 • UPPLYSNINGAR OM RISKER, forts.

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar avseende skadeförsäkring

Nedanstående tabell visar den uppskattade totala kostnaden för kända och okända oreglerade skador vid slutet av varje skadeår. Tabellen visar också utbetalningar hänförliga till dessa skador.

Bruttokostnad, exklusive skaderegleringsreserv

KONCERNEN	SKADEÅR					SUMMA
	BELOPP I KSEK	2014	2015	2016	2017	
Uppskattad slutlig skadekostnad i slutet av skadeåret						
ett år	216 163	196 999	187 820	183 387	370 482	–
två år	186 031	182 655	175 564	175 108	–	–
tre år	183 147	182 431	175 167	–	–	–
fyra år	180 457	184 813	–	–	–	–
fem år	181 193	–	–	–	–	–
Uppskattad skadekostnad	181 193	184 813	175 167	175 108	370 482	–
Ackumulerade utbetalda skadeersättningar	171 323	168 734	149 484	128 753	138 530	–
Avsättning för oreglerade skador	9 870	16 079	25 683	46 355	231 952	329 939
Avsättning för oreglerade skador, äldre årgångar	–	–	–	–	–	31 853
Avsättning för oreglerade skador, brutto						361 792
Avsättning för oreglerade skador, återförsäkrarens andel						–1 905
Avsättning för oreglerade skador, för egen räkning						359 887

MODERBOLAGET	SKADEÅR					SUMMA
	BELOPP I KSEK	2014	2015	2016	2017	
Uppskattad slutlig skadekostnad i slutet av skadeåret						
ett år	94 555	90 862	87 141	87 913	243 634	–
två år	66 106	78 248	79 379	79 892	–	–
tre år	63 946	77 950	79 297	–	–	–
fyra år	60 985	79 892	–	–	–	–
fem år	61 609	–	–	–	–	–
Uppskattad skadekostnad	61 609	79 892	79 297	79 892	243 634	–
Ackumulerade utbetalda skadeersättningar	51 739	63 843	53 659	36 338	75 651	–
Avsättning för oreglerade skador	9 870	16 049	25 638	43 554	167 983	263 094
Avsättning för oreglerade skador, äldre årgångar	–	–	–	–	–	31 853
Avsättning för oreglerade skador, brutto						294 947
Avsättning för oreglerade skador, återförsäkrarens andel						–1 905
Avsättning för oreglerade skador, för egen räkning						293 042

Känslighet för antaganden hänförliga till försäkringsavtal avseende livförsäkring

Känslighetsanalys mäter effekten på bruttoavsättningar och resultat före skatt. Analysen är gjord utan hänsyn till eventuella korrelationer mellan antagandena.

LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN**KONCERNEN OCH MODERBOLAGET**

BELOPP I KSEK	AVSÄTTNING VID		AVSÄTTNINGAR EFTER	EFFEKT PÅ RESULTAT
ANTAGANDE	OFÖRÄNDRADE ANTAGANDEN	KÄNSLIGHETSFAKTOR	ÄNDRADE ANTAGANDEN	FÖRE SKATT
2018-12-31				
Dödsfallsrisk	281 733	Ändring av den ettåriga dödssannolikheten med +10% under första 12 månaderna	285 650	–3 917
Invalitetets- och sjukrisk	281 733	Ändring av sjuklighetsantaganden med +10%	346 971	–65 238
2017-12-31				
Dödsfallsrisk	308 713	Ändring av den ettåriga dödssannolikheten med +10% under första 12 månaderna	311 342	–2 629
Invalitetets- och sjukrisk	308 713	Ändring av sjuklighetsantaganden med +10%	371 330	–62 617

NOT 2 • UPPLYSNINGAR OM RISKER, forts.

Koncentration av försäkringsrisker

Koncentrationen av försäkringsrisk beskrivs med utgångspunkt från ett scenario som visar hur den maximala skadekostnaden av en skadehändelse per försäkringsgren kan beräknas. Koncentrationsrisken inom affär är således risken för förlust, eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen, till följd av riskkoncentrationer.

Nedan följer exempel på skadehändelser för respektive försäkringsgren. Hänsyn har inte tagits till eventuell korrelation mellan de olika försäkringsgrenarna.

Liv- och skadeförsäkring

Sjukförsäkring i moderbolaget Bliwa Livförsäkring
Flera individer som är försäkrade hos bolaget blir sjuka till följd av samma händelse, till exempel en smitta.

Skadeförsäkring

Olycksfalls- och barnförsäkring i moderbolaget

Bliwa Livförsäkring

Flera individer som är försäkrade hos bolaget blir allvarligt skadade till följd av samma händelse, till exempel en buss som kör av vägen eller en flodvåg som drabbar ett område.

Inkomstförsäkring i dotterbolaget

Bliwa Skadeförsäkring

Flera individer som är försäkrade hos bolaget blir arbetslösa till följd av samma händelse, till exempel ett företag som lägger ned sin verksamhet eller en bransch som drabbas av kraftigt ökad arbetslöshet.

Livförsäkring

Dödsfallsförsäkring i moderbolaget Bliwa Livförsäkring

Flera individer som är försäkrade hos bolaget dör till följd av samma händelse, till exempel en båt som sjunker, ett flygplan som störtar, en pandemi som leder till många dödsfall eller en flodvåg som drabbar ett område.

Kreditrisk inom affär

Kreditrisken inom affär består av fordringar på återförsäkrare samt captive- och poolingmotparter. Kreditrisken i bolaget bedöms sammantaget som låg, eftersom endast en liten del av de samlade tillgångar utgörs av dessa fordringar.

I dotterbolaget Bliwa Skadeförsäkring finns även motpartsrisk vad gäller fordran i resultatdelningsavtal med kunder, vilken bedöms vara låg.

Hantering av risk

Bolagets styrelse beslutar om försäkringstekniska riktlinjer samt riktlinjer för försäkringsrisker.

Vd ansvarar för att det finns teckningsinstruktioner

som överensstämmer med riktlinjerna samt beslutar om försäkringstekniskt beräkningsunderlag.

Försäkringsavtalen löper vanligtvis på ett år med en inbyggd rättighet för bolaget att säga upp avtalet, eller att ändra villkor och förutsättningar vid en förnyelse. I Bliwa Skadeförsäkring förekommer gruppavtal som innehåller en resultatdelningsmodell, vilka innebär en reducering av Bliwas försäkringsrisker.

Premiesättning och reservsättning baseras på antaganden om sannolikheter vad gäller till exempel dödlighet, sjuklighet, olycksfallsfrekvens, arbetslöshet, diskonteringsränta och driftskostnader. I riskbedömning och premiesättning tas även hänsyn till koncentrationsrisker.

Riskena övervakas genom uppföljning av resultat samt uppföljning av de antaganden som ligger till grund för premiesättning. Vid behov justeras premier och villkor.

Återförsäkring

Försäkringsrisker begränsas i Bliwa Livförsäkring, i vissa fall, genom återförsäkring.

Återförsäkring kan förekomma huvudsakligen vid följande situationer:

- Vid riskkoncentrationer på bolagsnivå, till exempel risker som inte bidrar till en god diversifiering.
- Vid höga försäkringsbelopp inom livförsäkring och sjukförsäkring används proportionell återförsäkring, utformad så att bolaget vid skadefall ansvarar för en viss del av försäkringsbeloppet och återförsäkraren för resterande del. Bliwa Livförsäkrings risk i de enskilda skadefallen begränsas därmed till maximalt 60 prisbasbelopp för livförsäkring, 450 000 kronor för diagnoskapital respektive 24 prisbasbelopp i årligt belopp för sjukförsäkring.
- Vid lansering av en ny produkt.
- För att täcka koncentrationsrisker inom en specifik försäkringsklass eller för samtliga försäkringsklasser används i den mån det behövs icke-proportionell återförsäkring.
- Återförsäkring som en del av kunderbjudandet. Detta kan innebära att portföljen poolas eller att den återförsäkras till ett captive.
- För att ta del av extern kunskap inom områden såsom exempelvis riskbedömning.

Återförsäkringsavtalen är förknippade med en motpartsrisk på återförsäkrarna, vad avser fullgörande av återförsäkringsavtalen. Risken avseende återförsäkrare minimeras genom att välja återförsäkringsgivare med god kreditvärdighet (soliditet och betalningsförmåga).

RISKHANTERING AVSEENDE FINANSIELLA RISKER

Syftet med kapitalförvaltningen är att kunna trygga Bliwas försäkringsåtaganden samt att över tid kunna leverera en stabil avkastning för att möjliggöra uppfyllande av bolagets mål att långsiktigt kunna erbjuda konkurrenskraftiga premier till kunderna. Bolaget strävar i sin kapitalförvaltning efter ett balanserat risktagande i enlighet med aktsamhetsprincipen för att långsiktigt inflationsskydda försäkringsåtaganden och därutöver lämna en avkastning på placeringstillgångarna som minst ska nå ett av styrelsen fastställt avkastningsmål.

Det aktiva risktagandet baseras på analyser av det makroekonomiska läget och framtidsutsikter på finansiella marknader i Sverige och globalt, liksom prissättningen av tillgångsslag och finansiella instrument. Investeringsbesluten och tillgångsallokering reflekterar en god diversifiering av risker och väl avvägd balans mellan risknivå och förväntad avkastning inom ramen för styrelsens fastställda avkastningsmål och risktolerans. Investeringar görs endast i tillgångar och finansiella instrument där bolaget har kompetens och resurser att analysera, bedöma och hantera de risker som följer av investeringen.

Finansiella risker inom kapitalförvaltningsverksamheten följs upp genom kontinuerliga riskanalyser som grundar sig på statistiska modeller där risk bland annat mäts i termer av volatilitet för den realiserade avkastningen samt ettårig framåtblickande förlustrisk (Value at Risk) för olika tillgångsslag och tillgångsportföljen som helhet. Därutöver utförs även känslighetsanalyser, stresstester och scenarioranalyser där resultateffekten på bolagets tillgångar och åtaganden till följd av olika typer av förändringar på finansiella marknader analyseras.

Sedan februari 2012 är delar av kapitalförvaltningsverksamheten, avseende administration av fondhandel, rådgivning och uppföljning, utlagd på en extern kapitalförvaltningssamordnare. Ansvarig för kapitalförvaltningen ansvarar för den löpande riskhanteringen inom kapitalförvaltningsverksamheten, inklusive den del av verksamheten som är utlagd.

Inom kapitalförvaltningsverksamheten uppstår olika typer av finansiella risker såsom marknadsrisk, matchningsrisk, koncentrationsrisk, kreditrisk (motpartsrisk) och likviditetsrisk.

NOT 2 • UPPLYSNINGAR OM RISKER, forts.

Marknadsrisk

Med marknadsrisk avses risken för förlust, eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen, till följd av förändringar av marknadspriser för tillgångar och skulder. Marknadsrisk delas in i aktiekursrisk, ränterisk, fastighetsprisrisk, kreditpremierisk och valutakursrisk som främst härrör från marknadsriskerna i placeringstillgångar. Portföljen av placeringstillgångar består av en ränteportfölj, en

aktieportfölj, en portfölj med reala tillgångar och en portfölj med alternativa investeringar. I portföljen för reala tillgångar ingår investeringar i fastigheter och skogsmark. I portföljen med alternativa investeringar ingår absolutavkastande fonder som har som mål att skapa en positiv avkastning på det investerade kapitalet, oavsett utveckling på aktie- och räntemarknaderna. I portföljen alternativa investeringar

ingår även ett fåtal onoterade tillgångar. Innehaven i onoterade tillgångar är under avveckling och per rapporteringsdatum kvarstår endast tre innehav varav endast ett innehav uppgår till materiellt belopp. Marknadsriskerna hanteras främst genom begränsningsregler för allokering mellan och inom tillgångsslagen vilket säkerställer en lämplig diversifiering av tillgångar inom ramen för bolagets risktolerans.

Portföljallokering	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31		2018-12-31	
BELOPP I KSEK	VERKLIGT VÄRDE	ANDEL	VERKLIGT VÄRDE	ANDEL
Ränteportfölj	1 281 043	61,5%	1 082 891	60,2%
Aktieportfölj	358 702	17,2%	319 489	17,8%
Alternativa investeringar	444 151	21,3%	396 525	22,0%
Summa	2 083 896	100%	1 798 905	100%

BELOPP I KSEK	2017-12-31		2017-12-31	
	VERKLIGT VÄRDE	ANDEL	VERKLIGT VÄRDE	ANDEL
Ränteportfölj	1 113 112	56,8%	938 552	55,5%
Aktieportfölj	393 011	20,1%	353 891	20,9%
Alternativa investeringar	452 049	23,1%	398 476	23,6%
Summa	1 958 172	100%	1 690 919	100%

Aktiekursrisk

Med aktiekursrisk avses risken för förlust, eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen, till följd av förändrade nivåer på marknadspriserna för aktier.

Aktiekursrisken mäts genom att beräkna placeringsportföljens exponering mot olika aktiemarknader och absolutavkastande fonder. I tabellen nedan är

samtliga absolutavkastande fonder inkluderade i känslighetsanalys för aktiekursrisk. Total aktiekursrisk påverkas i hög grad av placeringsportföljens diversifiering. Aktiekursrisken mäts genom att beräkna resultateffekten för portföljen till följd av en procentuell nedgång i marknadspriser för aktier samt kurser för absolutavkastande fonder.

Aktiekursrisk hanteras främst genom begränsningsregler för allokering till och inom tillgångsslaget aktier vilket säkerställer en väl avvägd exponering och diversifiering mellan olika marknader, sektorer och bolag.

Exponering mot aktiekursrisk	KONCERNEN						MODERBOLAGET					
	2018-12-31			2017-12-31			2018-12-31			2017-12-31		
BELOPP I KSEK	VERKLIGT VÄRDE	ANDEL AV TOTAL-PORTFÖLJ	KURS-FALL	EFFEKT PÅ RESULTAT OCH EGET KAPITAL VID KURSFALL	VERKLIGT VÄRDE	ANDEL AV TOTAL-PORTFÖLJ	VERKLIGT VÄRDE	ANDEL AV TOTAL-PORTFÖLJ	KURS-FALL	EFFEKT PÅ RESULTAT OCH EGET KAPITAL VID KURSFALL	VERKLIGT VÄRDE	ANDEL AV TOTAL-PORTFÖLJ
varav noterade aktier och andelar inom OECD	317 972	15,3%	39%	-124 009	365 155	18,7%	281 840	15,7%	39%	-109 918	326 035	19,3%
varav övriga aktier och andelar	40 730	2,0%	49%	-19 958	27 856	1,4%	37 649	2,1%	49%	-18 448	27 856	1,6%
Absolutavkastande fonder och PE fonder ¹⁾	208 862	10,0%	49%	-102 342	257 740	13,2%	186 516	10,4%	49%	-91 393	228 119	13,5%
Summa	567 564	27,2%	—	-246 309	650 751	33,3%	506 005	28,1%	—	-219 759	582 010	34,4%

¹⁾ Utgör en del av övriga finansiella placeringstillgångar

NOT 2 • UPPLYSNINGAR OM RISKER, forts.

Ränterisk

Med ränterisk avses risken för förlust, eller negativ förändring av den finansiella ställningen, till följd av förändringar av marknadsräntor. Ränterisken avspeglas i att marknadsvärdet på ett fast framtida kassaflöde från ett räntebärande instrument eller ett försäkringsåtagande förändras vid förändring av det allmänna ränteläget.

Bliwa Livförsäkring mäter ränterisken genom att beräkna duration som mäter räntekänsligheten för såväl räntebärande tillgångar som försäkringsåtaganden vid en baspunkts förändring av marknadsräntan för samtliga löptider. Därutöver görs känslighetsanalys av marknadsvärdet för räntebärande tillgångar och skulder till följd av en

ränteuppgång samt räntenedgång i enlighet med de antaganden som används vid beräkning av kapitalkrav för ränterisk i Solvens 2-regelverkets standardformel.

KONCERNEN**Räntebindning**

BELOPP I KSEK	VERKLIGT VÄRDE 2018-12-31				TOTALT
	<1 ÅR	1-3 ÅR	3-5 ÅR	>5 ÅR	
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	409 817	225 228	268 136	164 416	1 067 597
Likvida medel	213 446	–	–	–	213 446
Summa	623 263	225 228	268 136	164 416	1 281 043
Andel räntebärande värdepapper	48,7%	17,6%	20,9%	12,8%	100%
Genomsnittlig duration, år	0,2	2,5	3,9	5,3	2,0
Försäkringstekniska avsättningar	474 436	128 542	162 510	272 627	1 038 115
varav diskonterade försäkringstekniska avsättningar	102 428	116 043	65 258	272 627	556 356
Genomsnittlig duration, år	0,4	1,8	3,4	11,6	4,0

BELOPP I KSEK	VERKLIGT VÄRDE 2017-12-31				TOTALT
	<1 ÅR	1-3 ÅR	3-5 ÅR	>5 ÅR	
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	311 922	208 683	189 952	256 486	967 043
Likvida medel	146 069	–	–	–	146 069
Summa	457 991	208 683	189 952	256 486	1 113 112
Andel räntebärande värdepapper	41,1%	18,7%	17,2%	23,0%	100%
Genomsnittlig duration, år	0,1	2,4	3,6	5,2	2,3
Försäkringstekniska avsättningar	157 007	87 783	151 885	273 313	669 988
varav diskonterade försäkringstekniska avsättningar	70 928	81 009	52 114	273 313	477 364
Genomsnittlig duration, år	0,3	1,9	3,3	12,7	6,2

NOT 2 • UPPLYSNINGAR OM RISKER, forts.

MODERBOLAGET

Räntebindning

BELOPP I KSEK	VERKLIGT VÄRDE 2018-12-31				TOTALT
	<1 ÅR	1-3 ÅR	3-5 ÅR	>5 ÅR	
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	358 559	190 533	245 282	151 087	945 461
Likvida medel	137 430	–	–	–	137 430
Summa	495 989	190 533	245 282	151 087	1 082 891
Andel räntebärande värdepapper	45,7%	17,6%	22,7%	14,0%	100%
Genomsnittlig duration	0,2	2,5	3,9	5,3	2,2
Försäkringstekniska avsättningar	397 103	125 170	109 727	272 627	904 627
varav diskonterade försäkringstekniska avsättningar	102 428	116 043	65 258	272 627	556 356
Genomsnittlig duration	0,4	1,8	3,5	11,6	4,3

BELOPP I KSEK	VERKLIGT VÄRDE 2017-12-31				TOTALT
	<1 ÅR*	1-3 ÅR	3-5 ÅR	>5 ÅR	
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	273 331	178 607	179 690	238 253	869 881
Likvida medel	68 671	–	–	–	68 671
Summa	342 002	178 607	179 690	238 253	938 552
Andel räntebärande värdepapper	36,4%	19,0%	19,2%	25,4%	100%
Genomsnittlig duration	0,4	2,4	3,6	5,2	2,6
Försäkringstekniska avsättningar	108 045	85 976	91 736	273 313	559 069
varav diskonterade försäkringstekniska avsättningar	70 928	81 009	52 114	273 313	477 364
Genomsnittlig duration	0,3	1,9	3,5	12,7	7,1

Räntekänslighet i tillgångar och skulder avseende liv- och skadeförsäkring

Analys av känslighet mot marknadsräntenivåer har genomförts genom att beräkna effekten på marknadsvärde för tillgångar, skulder och resultat före skatt till följd av en ränteuppgång respektive räntenedgång.

KONCERNEN

BELOPP I KSEK	2018-12-31			2017-12-31		
	EFFEKT PÅ TILLGÅNGAR	EFFEKT PÅ SKULDER	EFFEKT PÅ RESULTAT OCH EGET KAPITAL	EFFEKT PÅ TILLGÅNGAR	EFFEKT PÅ SKULDER	EFFEKT PÅ RESULTAT OCH EGET KAPITAL
Ränteuppgång ¹⁾	-47 286	-31 735	-15 551	-40 883	-31 542	-9 341
Räntenedgång ¹⁾	13 323	14 533	-1 210	12 960	17 667	-4 707

MODERBOLAGET

BELOPP I KSEK	2018-12-31			2017-12-31		
	EFFEKT PÅ TILLGÅNGAR	EFFEKT PÅ SKULDER	EFFEKT PÅ RESULTAT OCH EGET KAPITAL	EFFEKT PÅ TILLGÅNGAR	EFFEKT PÅ SKULDER	EFFEKT PÅ RESULTAT OCH EGET KAPITAL
Ränteuppgång ¹⁾	-42 885	-31 735	-11 150	-37 131	-31 542	-5 589
Räntenedgång ¹⁾	11 923	14 533	-2 610	11 850	17 667	-5 817

¹⁾ Nominella marknadsräntor stressas motsvarande en ränteuppgång respektive räntenedgång som inträffar i genomsnitt en gång vart 200:e år enligt antagande i Solvens 2-regelverkets standardformel.

NOT 2 • UPPLYSNINGAR OM RISKER, forts.

Fastighetsprisrisk

Med fastighetsprisrisk avses risken för förlust, eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen, till följd av förändringar av marknadspriserna för fastigheter.

Fastighetsprisrisken mäts genom att beräkna placeringsportföljens exponering mot fastigheter och mark. Fastighetsprisrisken mäts även genom känslighetsanalys av värdeförlusten på fastighetsinvesteringar vid en värdepåminskning på 25 procent.

Exponeringen mot fastigheter och mark i moderbolaget uppgick per 2018-12-31 till 11,7 procent (10,1) av placeringsportföljen.

Fastighetsexponering	KONCERNEN			MODERBOLAGET		
	2018-12-31			2017-12-31		
BELOPP I KSEK	VERKLIGT VÄRDE	EFFEKT PÅ RESULTAT OCH EGET KAPITAL VID 25 % PRISFALL	VERKLIGT VÄRDE	EFFEKT PÅ RESULTAT OCH EGET KAPITAL VID 25 % PRISFALL	VERKLIGT VÄRDE	VERKLIGT VÄRDE
Fonder med fastighetsprisrisk	235 288	-58 822	210 008	-52 502	194 309	170 357
Summa	235 288	-58 822	210 008	-52 502	194 309	170 357

Valutakursrisk

Med valutakursrisk avses risken för förlust, eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen, till följd av förändringar i valutakurser. Den valutakursrisk som finns inom Bliwa Livförsäkring är i sin helhet relaterad till placeringstillgångar som är köpta i utländska valutor utan valutakurs-säkring.

Valutakursrisken mäts genom att beräkna den totala exponeringen i utländska valutor samt genom känslighetsanalys vid en nedgång i växelkurser mot samtliga utländska valutor med 25 procent.

Valutakursrisken hanteras i vissa fall genom valutakurssäkring via valutaterminer och begränsas genom

styrelsens fastställda limit för andelen utländsk valutaexponering i placeringsportföljen. Bliwa Livförsäkring bedriver för närvarande ingen valutaförvaltning och den öppna exponeringen mot valutakursrisk ses som en del av placeringsportföljens riskspridning. Per balansdagen fanns inga valutaterminskontrakt i portföljen.

Valutaexponering**KONCERNEN**

BELOPP I KSEK	VERKLIGT VÄRDE 2018-12-31			EFFEKT PÅ RESULTAT OCH EGET KAPITAL VID NEGATIV VALUTAKURSÄNDRING MOT SEK MED 25 %	VERKLIGT VÄRDE 2017-12-31	
	VALUTAEXPONERING	ANDEL			VALUTAEXPONERING	ANDEL
SEK	1 874 737	90,0%		-	1 777 942	90,8%
EUR	81 667	3,9%		-20 417	50 289	2,6%
USD	127 492	6,1%		-31 873	129 941	6,6%
Summa	2 083 896	100%		-52 290	1 958 172	100%

MODERBOLAGET

BELOPP I KSEK	VERKLIGT VÄRDE 2018-12-31			EFFEKT PÅ RESULTAT OCH EGET KAPITAL VID NEGATIV VALUTAKURSÄNDRING MOT SEK MED 25 %	VERKLIGT VÄRDE 2017-12-31	
	VALUTAEXPONERING	ANDEL			VALUTAEXPONERING	ANDEL
SEK	1 609 280	89,5%		-	1 527 079	90,3%
EUR	75 937	4,2%		-18 984	45 085	2,7%
USD	113 688	6,3%		-28 422	118 755	7,0%
Summa	1 798 905	100%		-47 406	1 690 919	100%

NOT 2 • UPPLYSNINGAR OM RISKER, forts.

Kreditspreadrisk

Med kreditspreadrisk avses risken för förlust, eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen, till följd av förändringar av kreditspreaden för räntebärande tillgångar mot den riskfria räntan.

Kreditspreadrisken påverkas av emittentens kreditvärdighet, och mäts genom känslighetsanalys och värdeförlust vid stresstest av kreditspreaden för respektive räntetillgång.

Kreditrisk inom placering

Med kreditrisk avses risken för förlust, eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen, till följd av oförmågan hos emittenter, motparter eller gäldenärer att fullgöra förpliktelser enligt avtal.

kreditvärdighet. Kreditvärdigheten klassificeras enligt kreditbedömning från officiella ratinginstitut.

Bliwa Livförsäkrings ränteportfölj är till övervägande del exponerad mot svenska emittenter med mycket hög kreditvärdighet.

Kreditrisken i placeringsportföljen hanteras genom att begränsa exponeringen mot andelen tillgångar med låg kreditvärdighet i ränteportföljen, samt även exponeringen mot enskilda motparter.

Kreditrisken mäts genom att beräkna ränteportföljens exponering mot värdepapper med olika nivåer av

**Kreditexponering
KONCERNEN**

BELOPP I KSEK	VERKLIGT VÄRDE 2018-12-31					TOTAL	ANDEL
	AAA	AA	A	BBB	BB ELLER LÄGRE		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	400 557	108 566	206 602	173 293	178 579	1 067 597	83,3%
Likvida medel	–	48 192	165 254	–	–	213 446	16,7%
Summa	400 557	156 758	371 856	173 293	178 579	1 281 043	
Andel	31,3%	12,3%	29,0%	13,5%	13,9%	–	100%

BELOPP I KSEK	VERKLIGT VÄRDE 2017-12-31					TOTAL	ANDEL
	AAA	AA	A	BBB	BB ELLER LÄGRE		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	446 438	121 221	87 463	173 034	138 887	967 043	86,9%
Likvida medel	–	15 775	130 294	–	–	146 069	13,1%
Summa	446 438	136 996	217 757	173 034	138 887	1 113 112	
Andel	40,1%	12,3%	19,6%	15,5%	12,5%	–	100%

MODERBOLAGET

BELOPP I KSEK	VERKLIGT VÄRDE 2018-12-31					TOTAL	ANDEL
	AAA	AA	A	BBB	BB ELLER LÄGRE		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	371 368	83 513	181 974	151 415	157 191	945 461	87,3%
Likvida medel	–	37 308	100 122	–	–	137 430	12,7%
Summa	371 368	120 821	282 096	151 415	157 191	1 082 891	
Andel	34,3%	11,2%	26,0%	14,0%	14,5%	–	100%

BELOPP I KSEK	VERKLIGT VÄRDE 2017-12-31					TOTAL	ANDEL
	AAA	AA	A	BBB	BB ELLER LÄGRE		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	417 943	98 214	80 393	151 188	122 143	869 881	92,7%
Likvida medel	–	11 523	57 148	–	–	68 671	7,3%
Summa	417 943	109 737	137 541	151 188	122 143	938 552	
Andel	44,5%	11,7%	14,7%	16,1%	13,0%	–	100%

NOT 2 • UPPLYSNINGAR OM RISKER, forts.

Koncentrationsrisk inom placering

Med koncentrationsrisk avses risken för förlust, eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen, till följd av riskkoncentrationer i placeringsportföljen.

Bliwa Livförsäkring mäter koncentrationsrisk genom att beräkna placeringsportföljens exponering mot enskilda emittenter och hanterar koncentrationsrisk

genom att begränsa hur stor del av placeringsportföljen som får exponeras mot enskilda emittenter.

Fem största exponeringar mot enskilda emittenter**2018**

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31		2018-12-31	
	VERKLIGT VÄRDE	ANDEL AV PLACERINGSPORTFÖLJ	VERKLIGT VÄRDE	ANDEL AV PLACERINGSPORTFÖLJ
SBAB Bank AB	177 812	8,5%	110 878	6,2%
Svenska Staten	46 806	2,2%	44 139	2,5%
SEB	46 253	2,2%	41 957	2,3%
Stadshypotek AB	44 176	2,1%	41 356	2,3%
Nykredit Realkredit	40 720	2,0%	37 419	2,1%
Summa	355 767	17,0%	275 749	15,3%

2017

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2017-12-31		2017-12-31	
	VERKLIGT VÄRDE	ANDEL AV PLACERINGSPORTFÖLJ	VERKLIGT VÄRDE	ANDEL AV PLACERINGSPORTFÖLJ
SBAB Bank AB	135 604	6,9%	61 792	3,7%
Svenska Staten	75 765	3,9%	69 783	4,1%
Realkredit Danmark	67 560	3,5%	62 758	3,7%
Nykredit Realkredit AS	62 602	3,2%	58 147	3,4%
Stadshypotek AB	55 039	2,8%	51 504	3,0%
Summa	396 570	20,3%	303 984	17,9%

Likviditetsrisk

Med likviditetsrisk avses risken för förlust, eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen, till följd av att inte kunna infria betalningsförpliktelser utan att kostnaden för att erhålla betalningsmedel avsevärt ökar.

Bliwa Livförsäkrings likviditetsrisk begränsas genom limitering avseende hur stor del av placeringsportföljen som får bestå av illikvida tillgångar samt även genom limit för total marknadsrisk för placerings-tillgångar och en god solvens- och kapitalsituation. Andelen illikvida tillgångar har ökat något under

året till följd av ett strategiskt beslut att investera i illikvida fonder med exponering mot fastigheter och skogsmark, för att erhålla en mer stabil och högre real avkastning i portföljen. Andelen illikvida tillgångar i bolagets portfölj är dock fortfarande på en låg och aktsam nivå.

Tillgänglig likviditet per tidsperiod**KONCERNEN**

BELOPP I KSEK	TILLGÅNGSSLAG	2018-12-31		2017-12-31	
		VERKLIGT VÄRDE	ANDEL	VERKLIGT VÄRDE	ANDEL
Inom 1 dag	Likvida medel	213 446	10,2%	146 069	7,4%
Inom 1 vecka	Dagligt handlade fonder	1 310 634	62,9%	1 275 899	65,2%
Inom 1 månad	Månadshandlade fonder	252 297	12,1%	332 384	17,0%
Över 1 månad	Illikvida fonder och noterade innehav	307 519	14,8%	203 820	10,4%
Summa		2 083 896	100%	1 958 172	100%

MODERBOLAGET

BELOPP I KSEK	TILLGÅNGSSLAG	2018-12-31		2017-12-31	
		VERKLIGT VÄRDE	ANDEL	VERKLIGT VÄRDE	ANDEL
Inom 1 dag	Likvida medel	137 430	7,7%	68 671	4,1%
Inom 1 vecka	Dagligt handlade fonder	1 165 898	64,8%	1 150 077	68,0%
Inom 1 månad	Månadshandlade fonder	220 338	12,2%	292 302	17,3%
Över 1 månad	Illikvida fonder och noterade innehav	275 239	15,3%	179 869	10,6%
Summa		1 798 905	100%	1 690 919	100%

NOT 2 • UPPLYSNINGAR OM RISKER, forts.

Matchningsrisk

Med matchningsrisk avses risken för förlust, eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen, till följd av att förändringar i marknadsvärdet för räntebärande tillgångar inte överensstämmer med motsvarande förändring för försäkringsåtaganden. Matchningsrisken utgörs av ränterisk och valutarisk som härrör från skillnaden i storlek, valuta och förfallostruktur för kassaflöden mellan räntebärande tillgångar och försäkringsåtaganden.

Matchningsrisken inom Bliwa har ökat något det senaste året genom en något större andel tillgångar med kreditrisk i utländsk valuta i ränteportföljen. Matchningsrisken är dock fortfarande relativt begränsad i förhållande till övriga finansiella risker i bolaget.

Hantering av risk

Placeringsriktlinjerna för Bliwa Livförsäkring, vilka beslutas av bolagets styrelse, anger ramar och ansvarsfördelning för den löpande hanteringen, uppföljningen och rapporteringen av finansiella risker. Placeringsriktlinjerna anger tillåtna tillgångsslag och finansiella instrument, en strategisk tillgångsallokering med avvikelserlimit samt ytterligare begränsningsregler för exponeringar mot finansiella risker. Inom ramen för placeringsriktlinjerna fastställer finanskommittén en taktisk tillgångsallokering mellan och inom tillgångsslagen samt duration för räntebärande tillgångar. Den taktiska allokeringen ses över kontinuerligt under året och förändras vid behov.

Bliwa direktinvesterar endast i begränsad utsträckning i derivatinstrument och gör det enbart i syfte att helt eller delvis reducera den finansiella risken eller effektivisera förvaltningen i enlighet med externa och interna regelverk. Under rapporteringsperioden har inga direktinvesteringar i derivatinstrument genomförts och inga derivatinstrument finns i portföljen per 31 december 2018. De fonder som Bliwa investerar i innehåller i vissa fall derivat som uppfyller samma externa och interna regelverk som vid direktinvesteringar.

Bliwa har dessutom riktlinjer och instruktioner för skuldtäckning, vilka beskriver processen och ansvarsfördelningen för hantering och rapportering av förmånsrättsregister, samt önskvärd skuldtäckningsgrad. Syftet med skuldtäckningsgraden är att upprätthålla ett överhyptek av tillgångar i förhållande till försäkringsåtaganden i enlighet med aktsamhetsprincipen.

RISKHANTERING AVSEENDE RÖRELSEISKER

Begreppet rörelserisker är ett samlingsnamn för riskkategorierna operativa risker och regelefterlevnadsrisker samt strategiska, affärs-, ryktes- och framväxande risker.

Rörelserisker har en annan karaktär än försäkringsrisker och marknadsrisker, vilket innebär att de identifieras och värderas genom kvalitativa metoder snarare än kvantitativa. Riskfunktionen stödjer verksamheten i riskhantering av rörelserisker både som en del av riskhanteringsprocessen men även som en del av ORSA-processen.

En rörelserisk utgörs av en potentiell händelseorsak och konsekvens. Värderingen av en specifik rörelserisk, uttrycks genom en uppskattning av sannolikheten för att risken ska inträffa samt uppskattning av konsekvensen av att risken inträffar.

Grundprincipen för hantering av rörelserisker är att de kan hanteras genom åtgärder som begränsar, motverkar eller på annat sätt hanterat identifierade risker. Åtgärderna ska stå i proportion dels till värderingen av sannolikhet och konsekvens, dels till kostnaden för att hantera riskerna.

Operativa risker

Med operativa risker avses risken för förlust, eller negativ framtida resultatutveckling, till följd av att interna processer och rutiner är felaktiga eller inte ändamålsenliga, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser inklusive legala risker samt förändringar i verksamhetsförutsättningar.

De operativa riskerna hanteras av vd, verksamhetschefer, enhetschefer eller övriga ansvariga i verksamheten. Riskerna identifieras och bedöms genom en återkommande självvärdering där resultatet lagras i ett riskregister. För varje identifierad risk registreras såväl redan genomförda som planerade åtgärder med utsedda åtgärdsansvariga.

De operativa riskerna hanteras genom en god intern styrning och kontroll, vilket är en ständigt pågående process som bland annat omfattar:

- Ändamålsenliga interna styrdokument.
- Tydligt definierade roller och ansvarsfördelningar.
- Incidenthantering.
- Verksamhetskontinuitetshandling.
- Informationssäkerhet.
- Informationssystemstöd med inbyggda maskinella avstämningar och kontroller.
- Rapporteringssystem för att tillgodose styrelsens, ledningens och övriga verksamhetens krav på information.

Affärsrisk

Med affärsrisk avses risken för förlust, eller negativ framtida resultatutveckling, till följd av förändrade affärsförutsättningar, konkurrenssituation samt oförmåga att reagera på utvecklingen eller förändringar i branschen.

Affärsrisk hanteras på ledningsnivå genom bland annat strategi- och affärsplanering. Metodiken för identifiering och bedömning av affärsrisker följer i stort den metodik som används för att identifiera och bedöma operativa risker.

Strategisk risk

Med strategisk risk avses risken för förlust, eller negativ framtida resultatutveckling, till följd av brister i planerade eller genomförda affärsbeslut eller oförmåga att möta omvärldsförändringar samt brister i vd:s och styrelsernas strategiska planering, organisation, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Strategisk risk hanteras på styrelse- och ledningsnivå genom bland annat strategiplanering, underlag för beslut och vid förändringar i verksamheten. Metodiken för identifiering och bedömning av strategiska risker följer i stort den metodik som används för att identifiera och bedöma operativa risker.

Ryktesrisk

Med ryktesrisk avses risken för förlust, eller negativ framtida resultatutveckling, till följd av förlorat anseende hos kunder, partners och myndigheter.

Ryktesrisk är ofta indirekta risker som uppkommer som en följd av andra risker och om dessa inte hanteras eller förebyggs på ett korrekt sätt. Metodiken för identifiering och bedömning av ryktesrisker följer i stort den metodik som används för att identifiera och bedöma operativa risker.

Regelefterlevnadsrisk

Med regelefterlevnadsrisk avses risken för förlust, negativ framtida resultatutveckling eller myndighets-sanktioner till följd av överträdelse eller bristande efterlevnad av gällande lagar, förordningar, föreskrifter, allmänna råd, branschpraxis och/eller interna styrdokument.

Regelefterlevnadsrisk hanteras av vd, verksamhetschefer, enhetschefer eller områdesansvariga i verksamheten. Ansvarig för compliancefunktionen ger råd och stödjer verksamheten i detta arbete. Metodiken för identifiering och bedömning av regelefterlevnadsrisker följer i stort den metodik som används för att identifiera och bedöma operativa risker.

NOT 2 • UPPLYSNINGAR OM RISKER, forts.

SOLVENS

Solvansen är förhållandet mellan tillgängligt kapital och erforderligt kapital.

Försäkringsverksamhet är en reglerad verksamhet med regler för kapitalbas och kapitalkrav, det vill säga tillgängligt kapital och erforderligt kapital. Bliwa använder standardformeln inom Solvens 2 för att beräkna kapitalkrav både inom livförsäkringsrörelsen och skadeförsäkringsrörelsen. Bliwa uppfyller de regulatoriska kapitalkraven och det föreligger en god solvens- och kapitalstatus samt en god finansiell styrka. Målet är att uppfylla Bliwas solvensbehov, vilket innebär att säkerställa att kapitalet är tillräckligt för att uppfylla kapitalkravet samt bära de

risker som följer av verksamheten vid varje tidpunkt. Bedömningen av det totala solvensbehovet utgår därför bland annat från koncernens och de ingående bolagens strategiplan, specifika riskprofil och godkända risktoleranser. Bliwa beaktar både ett ettårigt och ett flerårigt framåtblickande perspektiv i bedömning av solvensen och solvensbehovet.

Som ömsesidigt livförsäkringsbolag ägs Bliwa Livförsäkring av försäkringstagarna som därmed kan ha rätt till bolagets överskott, dock alltid med hänsyn tagen till att Bliwas långsiktiga solvensbehov är tillgodosett i enlighet med bolagets riskstrategi samt interna regler.

Bliwa följer löpande de förändringar i regelverk och i verksamhetsförutsättningar som kan påverka solvens- och kapitalstatussituationen. Vid behov görs beräkning av framtida solvens- och kapitalstatus för att se vilken påverkan förändringar kan komma att få. Detta kan till exempel vara fallet vid lämnande av offert på en stor affär som bedöms ha väsentlig solvenspåverkan. Skulle bolaget vid något tillfälle inte förväntas uppfylla den lagstadgade solvensnivån eller solvensbehovet enligt Bliwas riskstrategi kommer bolaget överväga att genomföra omfördelningar i placeringsportföljen och återförsäkringsprogram samt genomföra en översyn av premier och villkor i försäkringsportföljen.

NOT 3 • PREMIEINTÄKT/PREMIEINKOMST

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Premieintäkt/Premieinkomst före avgiven återförsäkring				
Inbetalda och tillgodoförda premier ¹⁾	1 101 313	534 643	926 024	381 289
Tilldelad återbäring	37 037	34 354	37 037	34 354
Premieskatt	-41 141	-39 827	-41 141	-39 827
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-207 840	-267	-198 206	37
Summa	889 369	528 903	723 714	375 853
Premieintäkt/Premieinkomst för egen räkning				
Premier för avgiven återförsäkring	-30 088	-32 360	-30 088	-32 360
Summa	859 281	496 543	693 626	343 493
¹⁾ Varav ersättning från premiebefriad försäkring	7 179	7 737	7 179	7 737
Premieintäkt/Premieinkomst, (avseende direktförsäkring i Sverige) redovisade i				
Skadeförsäkringsrörelsen	484 422	288 651	318 767	135 601
Livförsäkringsrörelsen ²⁾	374 859	207 892	374 859	207 892
Summa	859 281	496 543	693 626	343 493
²⁾ För återbäringsberättigade gruppömsesidiga avtal avseende periodiska premier	374 859	207 892	374 859	207 892

NOT 4 • KAPITALAVKASTNING ÖVERFÖRD FRÅN FINANSRÖRELSEN

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen ¹⁾	1 269	611	1 248	611
Räntesatsen uppgår till	0,3%	0,2%	0,4%	0,3%

¹⁾ Motsvaras av avkastningen på genomsnittliga försäkringstekniska avsättningar.

NOT 5 • ÖVRIGA TEKNISKA INTÄKTER

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Förändring av resultatdelningsfordran enligt avtal	1 191	-	-	-
Tilldelad återbäring av uppkommet överskott enligt avtal	3 974	4 917	3 974	4 917
Vinstdelning i avgiven återförsäkring	2 151	1 454	2 151	1 454
Övrig ersättning	-	290	-	290
Summa	7 316	6 661	6 125	6 661

NOT 6 • FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring				
Utbetalda skadeersättningar	-456 266	-289 352	-349 425	-194 623
Driftskostnader för skadereglering	-40 687	-27 857	-35 598	-23 139
Summa	-496 953	-317 209	-385 023	-217 762
Återförsäkrars andel	7 722	10 491	7 722	10 491
Summa	-489 231	-306 718	-377 301	-207 271
Förändring i Avsättning för oreglerade skador				
Före avgiven återförsäkring	-114 814	1 462	-94 513	-1 889
Återförsäkrars andel ¹⁾	-5 441	-1 323	-5 441	-1 323
Summa	-120 255	139	-99 954	-3 212
Summa	-609 486	-306 579	-477 255	-210 483
Försäkringsersättningar				
Skadeförsäkringsrörelsen	-416 022	-185 165	-283 791	-89 069
Livförsäkringsrörelsen	-193 464	-121 414	-193 464	-121 414
Summa	-609 486	-306 579	-477 255	-210 483

¹⁾ Återförsäkrars andel har 2018 påverkats av en slutreglering.

NOT 7 • FÖRÄNDRING I ANDRA FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Livförsäkringsavsättning				
Före avgiven återförsäkring	-48 055	4 191	-48 055	4 191
Summa	-48 055	4 191	-48 055	4 191

NOT 8 • ÅTERBÄRING OCH RABATTER

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Förändring i Avsättning för återbäring och rabatter				
Summa	2 597	-25 761	-4 769	-10 909
Återbäring och rabatter				
Skadeförsäkringsrörelsen	1 566	-23 520	-5 800	-8 668
Livförsäkringsrörelsen	1 031	-2 241	1 031	-2 241
Summa	2 597	-25 761	-4 769	-10 909

NOT 9 • DRIFTSKOSTNADER

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Anskaffningskostnader	-43 941	-31 507	-37 492	-31 137
Administrationskostnader ¹⁾	-181 078	-175 766	-152 188	-140 908
Provisioner i avgiven återförsäkring	8 046	7 343	8 046	7 343
Summa	-216 973	-199 930	-181 634	-164 702
¹⁾ Inklusive mottagen driftskostnadsersättning samt fördelning till icke teknisk övrig kostnad	-	-	39 000	37 000
Se även not 42 Totala driftskostnader				
Driftskostnader				
Skadeförsäkringsrörelsen	-115 042	-87 664	-80 076	-54 974
Livförsäkringsrörelsen	-101 931	-112 266	-101 558	-109 728
Summa	-216 973	-199 930	-181 634	-164 702

NOT 10 • KAPITALAVKASTNING, INTÄKTER

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Erhållna utdelningar	8 455	9 069	6 997	7 922
Ränteintäkter				
Övriga ränteintäkter	254	302	122	157
Summa	254	302	122	157
Realisationsvinst, netto				
Aktier och andelar	35 716	52 024	32 373	49 610
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	6 939	4 055	6 517	3 978
Summa	42 655	56 079	38 890	53 588
Summa	51 364	65 450	46 009	61 667
Kapitalavkastning intäkter redovisade i				
Icke-teknisk redovisning	14 120	15 511	8 765	11 728
Försäkringsrörelsen	37 244	49 939	37 244	49 939
Summa	51 364	65 450	46 009	61 667

NOT 11 • OREALISERADE VINSTER PÅ PLACERINGSTILLGÅNGAR

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Orealiserade vinster				
Aktier och andelar	–	497	–	–
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	–	3 386	–	2 749
Övriga finansiella placeringstillgångar	6 328	17 529	5 947	15 694
Summa	6 328	21 412	5 947	18 443
Orealiserade vinster på placeringstillgångar redovisade i				
Icke-teknisk redovisning	1 514	6 477	1 133	3 508
Försäkringsrörelsen	4 814	14 935	4 814	14 935
Summa	6 328	21 412	5 947	18 443

NOT 12 • KAPITALAVKASTNING, KOSTNADER

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Kapitalförvaltningskostnader	–5 453	–5 872	–3 929	–4 303
Räntekostnader				
Övriga räntekostnader	–3 447	–3 201	–3 447	–3 201
Summa	–3 447	–3 201	–3 447	–3 201
Realisationsförlust, netto				
Övriga finansiella placeringstillgångar	–4 406	–14 467	–3 886	–13 420
Summa	–4 406	–14 467	–3 886	–13 420
Summa	–13 306	–23 540	–11 262	–20 924
Kapitalavkastningens kostnader redovisade i				
Icke-teknisk redovisning	–4 139	–6 562	–2 095	–3 946
Försäkringsrörelsen	–9 167	–16 978	–9 167	–16 978
Summa	–13 306	–23 540	–11 262	–20 924

NOT 13 • OREALISERADE FÖRLUSTER PÅ PLACERINGSTILLGÅNGAR

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Orealiserade förluster				
Aktier och andelar	-37 973	-9 697	-34 459	-9 697
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-8 230	-	-7 308	-
Summa	-46 203	-9 697	-41 767	-9 697
Orealiserade förluster på placeringstillgångar redovisade i				
Icke-teknisk redovisning	-12 393	-1 844	-7 957	-1 844
Försäkringsrörelsen	-33 810	-7 853	-33 810	-7 853
Summa	-46 203	-9 697	-41 767	-9 697

NOT 14 • NETTORESULTAT PER KATEGORI FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Finansiella tillgångar/skulder identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultatet				
Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin				
Aktier och andelar	6 198	51 893	4 911	47 835
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-1 291	7 441	-791	6 727
Övriga finansiella placeringstillgångar	1 922	3 062	2 061	2 274
Summa	6 829	62 396	6 181	56 836
Låne- och kundfordringar				
Övriga och kundfordringar, värderade till upplupet anskaffningsvärde	-3 193	-2 899	-3 325	-3 044
Summa	3 636	59 497	2 856	53 792

NOT 15 • ÖVRIGA TEKNISKA KOSTNADER

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Förändring av resultatdelningsfordran enligt avtal	-	-1 307	-	-
Övrig ersättning	-1 804	-6	-594	-6
Summa	-1 804	-1 313	-594	-6

NOT 16 • BOKSLUTSDISPOSITIONER

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Förändring av periodiseringsfond	-	-	10 057	21 293
Summa	-	-	10 057	21 293

NOT 17 • SKATT

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Aktuell skatt				
Avkastningsskatt för perioden	-86	-83	-86	-83
Inkomstskatt för perioden	-163	-1 981	-123	-225
Summa aktuell skatt	-249	-2 064	-209	-308
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader				
Förändring uppskjuten skatt på orealiserade värden	8 867	-2 505	7 907	-1 852
Uppskjuten skatt avseende pensioner	346	811	130	267
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	776	4 256	-	-
Summa uppskjuten skatt	9 989	2 562	8 037	-1 585
Summa	9 740	498	7 828	-1 893
Skatt avseende inkomstbeskattad verksamhet				
Inkomstskatt för perioden	-163	-1 981	-123	-225
Uppskjuten skatt	9 989	2 562	8 037	-1 585
Summa	9 826	581	7 914	-1 810
Skatt avseende avkastningsbeskattad verksamhet				
Avkastningsskatt	-86	-83	-86	-83
Summa	9 740	498	7 828	-1 893
Avstämning effektiv skattesats avseende inkomstskatt				
Resultat före skatt	-8 779	27 793	-3 410	39 383
Avgår resultat avseende avkastningsbeskattad verksamhet	-3 953	-6 348	-3 953	-6 348
Summa resultat avseende inkomstbeskattad verksamhet	-12 732	21 445	-7 363	33 035
Skatt enligt gällande skattesats, 22%	2 801	-4 718	1 620	-7 268
Skattemässiga justeringar som ej redovisas i resultaträkningen	-1 486	-1 605	-1 446	-1 471
Justering av föregående års skatt	-163	-233	-123	-225
Justering skattesats uppskjuten skatt år 2019–2021 ¹⁾	1 089	-	264	-
Ej avdragsgilla kostnader	-349	-157	-335	-140
Ej skattepliktiga intäkter	7 934	7 294	7 934	7 294
Summa	9 826	581	7 914	-1 810

¹⁾ Riksdagen har beslutat att bolagsskattesatsen ska sänkas från och med 2019 till 21,4% och från och med 2021 till 20,6%.

Uppskjutna skatter har därav räknats om enligt detta baserat på förväntade tidpunkter för upplösning. Effekten av omräkningarna har påverkat årets resultat. I det fall den underliggande transaktionen redovisas i övrigt totalresultat har tillhörande skatteeffekt redovisats i övrigt totalresultat.

NOT 18 • IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Anskaffningar				
Ingående anskaffningsvärde	-	-	-	-
Årets anskaffningar	36 368	-	36 368	-
Årets avyttringar/utrangeringar	-	-	-	-
Utgående anskaffningsvärde/bokfört värde	36 368	-	36 368	-
Avskrivningar ¹⁾				
Ingående avskrivningar	-	-	-	-
Årets avskrivningar	-	-	-	-
Årets avyttrade/utrangeringar	-	-	-	-
Utgående avskrivningar	-	-	-	-
Utgående bokfört värde	36 368	-	36 368	-

¹⁾ Avskrivning av den immateriella tillgången startar 2019 när tillgången tas i bruk.

NOT 19 • AKTIER OCH ANDELAR I KONCERNBOLAG

BELOPP I KSEK NAMN	ANTAL AKTIER	NOMINELLT VÄRDE	KAPITAL- ANDEL %	RÖSTRÄTTS- ANDEL %	BOKFÖRT VÄRDE		VERKLIGT VÄRDE	
					2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Bliwa Skadeförsäkring AB								
Org nr 516401-6585, säte i Stockholm								
Aktiekapital	10 000	10 000	100	100	10 000	10 000	–	–
Villkorat aktieägartillskott	–	–	–	–	20 000	20 000	–	–
Ovillkorat aktieägartillskott	–	–	–	–	30 000	30 000	–	–
Summa	10 000	10 000	100	100	60 000	60 000	143 283	139 595

NOT 20 • KATEGORIER AV FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER OCH DERAS VERKLIGA VÄRDEN

FINANSIELLA TILLGÅNGAR, KONCERNEN 2018-12-31

BELOPP I KSEK	FINANSIELLA TILLGÅNGAR VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATET			LÅNE- OCH KUND- FORDRINGAR	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	VERKLIGT VÄRDE	ANSKAFF- NINGSVÄRDE
	TILLGÅNGAR SOM BESTÄMTS TILLHÖRA KATEGORIN	INNEHAV FÖR HANDEL					
Aktier och andelar		358 702	–	–	358 702	358 702	350 102
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		1 067 597	–	–	1 067 597	1 067 597	1 054 319
Lån med säkerhet i fast egendom		–	–	2 230	2 230	2 230	2 230
Övriga finansiella placeringstillgångar		444 151	–	–	444 151	444 151	407 359
Likvida medel		–	–	213 446	213 446	213 446	213 446
Fordringar avseende direktförsäkring		–	–	165 036	165 036	165 036	165 036
Övriga fordringar		–	–	2 620	2 620	2 620	2 620
Summa finansiella tillgångar		1 870 450	–	383 332	2 253 782	2 253 782	2 195 112
Icke finansiella tillgångar		–	–	–	136 727	–	–
Summa Tillgångar		–	–	–	2 390 509	–	–

FINANSIELLA SKULDER, KONCERNEN 2018-12-31

BELOPP I KSEK	FINANSIELLA SKULDER VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATET			ÖVRIGA FINANSIELLA SKULDER	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	VERKLIGT VÄRDE	ANSKAFF- NINGSVÄRDE
	SKULDER SOM BESTÄMTS TILLHÖRA KATEGORIN	INNEHAV FÖR HANDEL					
Övriga skulder		–	–	19 653	19 653	19 653	19 653
Summa finansiella skulder		–	–	19 653	19 653	19 653	19 653
Icke finansiella skulder		–	–	–	2 370 856	–	–
Summa Eget kapital, avsättningar och skulder		–	–	–	2 390 509	–	–

FINANSIELLA TILLGÅNGAR, KONCERNEN 2017-12-31

BELOPP I KSEK	FINANSIELLA TILLGÅNGAR VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATET			LÅNE- OCH KUND- FORDRINGAR	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	VERKLIGT VÄRDE	ANSKAFF- NINGSVÄRDE
	TILLGÅNGAR SOM BESTÄMTS TILLHÖRA KATEGORIN	INNEHAV FÖR HANDEL					
Aktier och andelar		393 011	–	–	393 011	393 011	346 438
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		967 044	–	–	967 044	967 044	945 535
Lån med säkerhet i fast egendom		–	–	4 698	4 698	4 698	4 698
Övriga finansiella placeringstillgångar		452 049	–	–	452 049	452 049	421 586
Likvida medel		–	–	146 069	146 069	146 069	146 069
Fordringar avseende direktförsäkring		–	–	2 496	2 496	2 496	2 496
Övriga fordringar		–	–	1 493	1 493	1 493	1 493
Summa finansiella tillgångar		1 812 104	–	154 756	1 966 860	1 966 860	1 868 315
Icke finansiella tillgångar		–	–	–	110 234	–	–
Summa Tillgångar		–	–	–	2 077 094	–	–

NOT 20 • KATEGORIER AV FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER OCH DERAS VERKLIGA VÄRDEN, forts.

FINANSIELLA SKULDER, KONCERNEN 2017-12-31

BELOPP I KSEK	FINANSIELLA SKULDER VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATET		ÖVRIGA FINANSIELLA SKULDER	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	VERKLIGT VÄRDE	ANSKAF- NINGSVÄRDE
	SKULDER SOM BESTÄMTS TILLHÖRA KATEGORIN	INNEHAV FÖR HANDEL				
Övriga skulder	–	–	25 886	25 886	25 886	25 886
Summa finansiella skulder	–	–	25 886	25 886	25 886	25 886
Icke finansiella skulder	–	–	–	2 051 208	–	–
Summa Eget kapital, avsättningar och skulder	–	–	–	2 077 094	–	–

FINANSIELLA TILLGÅNGAR, MODERBOLAGET 2018-12-31

BELOPP I KSEK	FINANSIELLA TILLGÅNGAR VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATET		LÅNE- OCH KUND- FORDRINGAR	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	VERKLIGT VÄRDE	ANSKAF- NINGSVÄRDE
	TILLGÅNGAR SOM BESTÄMTS TILLHÖRA KATEGORIN	INNEHAV FÖR HANDEL				
Aktier och andelar	319 489	–	–	319 489	319 489	312 220
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	945 461	–	–	945 461	945 461	933 165
Lån med säkerhet i fast egendom	–	–	2 230	2 230	2 230	2 230
Övriga finansiella placeringstillgångar	396 525	–	–	396 525	396 525	363 657
Kassa och bank	–	–	137 430	137 430	137 430	137 430
Fordringar avseende direktförsäkring	–	–	153 292	153 292	153 292	153 292
Övriga fordringar	–	–	1 135	1 135	1 135	1 135
Summa finansiella tillgångar	1 661 475	–	294 087	1 955 562	1 955 562	1 903 129
Icke finansiella tillgångar	–	–	–	193 439	–	–
Summa Tillgångar	–	–	–	2 149 001	–	–

FINANSIELLA SKULDER, MODERBOLAGET 2018-12-31

BELOPP I KSEK	FINANSIELLA SKULDER VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATET		ÖVRIGA FINANSIELLA SKULDER	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	VERKLIGT VÄRDE	ANSKAF- NINGSVÄRDE
	SKULDER SOM BESTÄMTS TILLHÖRA KATEGORIN	INNEHAV FÖR HANDEL				
Övriga skulder	–	–	19 294	19 294	19 294	19 294
Summa finansiella skulder	–	–	19 294	19 294	19 294	19 294
Icke finansiella skulder	–	–	–	2 129 707	–	–
Summa Eget kapital, avsättningar och skulder	–	–	–	2 149 001	–	–

FINANSIELLA TILLGÅNGAR, MODERBOLAGET 2017-12-31

BELOPP I KSEK	FINANSIELLA TILLGÅNGAR VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATET		LÅNE- OCH KUND- FORDRINGAR	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	VERKLIGT VÄRDE	ANSKAF- NINGSVÄRDE
	TILLGÅNGAR SOM BESTÄMTS TILLHÖRA KATEGORIN	INNEHAV FÖR HANDEL				
Aktier och andelar	353 891	–	–	353 891	353 891	312 163
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	869 881	–	–	869 881	869 881	850 277
Lån med säkerhet i fast egendom	–	–	4 698	4 698	4 698	4 698
Övriga finansiella placeringstillgångar	398 476	–	–	398 476	398 476	371 556
Kassa och bank	–	–	68 671	68 671	68 671	68 671
Fordringar avseende direktförsäkring	–	–	116	116	116	116
Övriga fordringar	–	–	1 200	1 200	1 200	1 200
Summa finansiella tillgångar	1 622 248	–	74 685	1 696 933	1 696 933	1 607 365
Icke finansiella tillgångar	–	–	–	167 292	–	–
Summa Tillgångar	–	–	–	1 864 225	–	–

FINANSIELLA SKULDER, MODERBOLAGET 2017-12-31

BELOPP I KSEK	FINANSIELLA SKULDER VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATET		ÖVRIGA FINANSIELLA SKULDER	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	VERKLIGT VÄRDE	ANSKAF- NINGSVÄRDE
	SKULDER SOM BESTÄMTS TILLHÖRA KATEGORIN	INNEHAV FÖR HANDEL				
Övriga skulder	–	–	25 741	25 741	25 741	25 741
Summa finansiella skulder	–	–	25 741	25 741	25 741	25 741
Icke finansiella skulder	–	–	–	1 838 484	–	–
Summa Eget kapital, avsättningar och skulder	–	–	–	1 864 225	–	–

NOT 21 • VÄRDERINGSKATEGORIER AV OCH UPPLYSNINGAR OM FINANSIELLA INSTRUMENT VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE

Värdering av finansiella tillgångar, klassificerade i kateogin Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet, görs utifrån följande hierarki av tillvägagångssätt.

- Nivå 1: Värdering till noterade kurser på en aktiv marknad.
- Nivå 2: Värdering till beräknade värden som bygger på observerbara marknadsnoteringar för investeringar som inte inkluderas i nivå 1.
- Nivå 3: Värdering till beräknade värden, som bygger på antaganden och bedömningar, fastställda utifrån data som inte är observerbara på en aktiv marknad.

Några överföringar mellan nivå 1 och nivå 2 i hierarkin har inte skett.

Innehav som hänförs till nivå 3 värderas i betydande grad på data som inte kan observeras eftersom transaktioner endast inträffar sällan. Instrument på nivå 3 utgörs huvudsakligen av investeringar i privat-equity, i form av fonder samt en liten del i direktinvesteringar. Eftersom det inte finns några observerbara priser för dessa innehav har bolaget använt olika värderingstekniker för att ta fram det verkliga värdet.

Den ingående balansen på innehaven som hänförs till nivå 3 uppgick till 9 512 KSEK och den utgående balansen uppgår till 10 230 KSEK. Förändringen avser avyttring (–864 KSEK) samt förändringar i värdering beroende på valutakursrörelser (1 582 KSEK). Några nyinvesteringar för nivå 3 har inte skett.

Följande tabell visar hur de i moderbolagets och koncernens finansiella tillgångar som värderats till verkligt värde fördelats på de olika nivåerna i hierarkin.

FINANSIELLA TILLGÅNGAR

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet

BELOPP I KSEK	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE
KONCERNEN 2018-12-31				
Aktier och andelar	358 702	–	–	358 702
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 067 597	–	–	1 067 597
Övriga finansiella placeringstillgångar	198 632	235 289	10 230	444 151
Summa	1 266 229	235 289	10 230	1 511 748

BELOPP I KSEK	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE
MODERBOLAGET 2018-12-31				
Aktier och andelar	319 489	–	–	319 489
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	945 461	–	–	945 461
Övriga finansiella placeringstillgångar	176 286	210 009	10 230	396 525
Summa	1 441 236	210 009	10 230	1 661 475

BELOPP I KSEK	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE
KONCERNEN 2017-12-31				
Aktier och andelar	393 011	–	–	393 011
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	967 044	–	–	967 044
Övriga finansiella placeringstillgångar	248 228	194 309	9 512	452 049
Summa	1 215 272	194 309	9 512	1 419 093

BELOPP I KSEK	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE
MODERBOLAGET 2017-12-31				
Aktier och andelar	353 891	–	–	353 891
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	869 881	–	–	869 881
Övriga finansiella placeringstillgångar	218 607	170 357	9 512	398 476
Summa	1 442 379	170 357	9 512	1 622 248

NOT 22 • KVITTNING AV FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

Samtliga finansiella tillgångar och skulder redovisas brutto i balansräkningen. Ramavtal om netting har inte träffats, och per balansdag finns inga valutaterminskontrakt i bolaget.

NOT 23 • AKTIER OCH ANDELAR

BELOPP I KSEK	ANSKAFFNINGSVÄRDE		VERKLIGT VÄRDE/BOKFÖRT VÄRDE	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
KONCERNEN				
Noterade värdepapper				
Svensk valuta	216 442	225 733	231 210	263 923
Utländsk valuta	125 625	112 670	127 492	129 088
Onoterade värdepapper				
Utländsk valuta	8 035	8 035	–	–
Summa	350 102	346 438	358 702	393 011
MODERBOLAGET				
Noterade värdepapper				
Svensk valuta	192 693	200 953	205 801	235 990
Utländsk valuta	111 492	103 175	113 688	117 901
Onoterade värdepapper				
Utländsk valuta	8 035	8 035	–	–
Summa	312 220	312 163	319 489	353 891

NOT 24 • OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

BELOPP I KSEK	UPPLUPET ANSKAFFNINGSVÄRDE		VERKLIGT VÄRDE/BOKFÖRT VÄRDE	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
KONCERNEN				
Noterade värdepapper				
Räntefonder	1 054 319	945 535	1 067 597	967 044
Summa	1 054 319	945 535	1 067 597	967 044
MODERBOLAGET				
Noterade värdepapper				
Räntefonder	933 165	850 277	945 461	869 881
Summa	933 165	850 277	945 461	869 881

NOT 25 • ÖVRIGA FINANSIELLA PLACERINGSTILLGÅNGAR

BELOPP I KSEK	UPPLUPET ANSKAFFNINGSVÄRDE		VERKLIGT VÄRDE/BOKFÖRT VÄRDE	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
KONCERNEN				
Alternativ investering ¹⁾	407 359	421 586	444 151	452 049
Summa	407 359	421 586	444 151	452 049
MODERBOLAGET				
Alternativ investering ¹⁾	363 657	371 556	396 525	398 476
Summa	363 657	371 556	396 525	398 476

¹⁾ Med alternativa investeringar avses Absolutavkastande fonder tillhörande nivå 1, Fastighetsfonder tillhörande nivå 2 samt Private Equity investeringar tillhörande nivå 3.

NOT 26 • FORDRINGAR AVSEENDE DIREKT FÖRSÄKRING

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Fordringar på försäkringstagare	165 036	2 496	153 292	116
Summa	165 036	2 496	153 292	116

NOT 27 • ÖVRIGA FORDRINGAR

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Övriga fordringar	2 620	1 493	1 135	1 200
Summa	2 620	1 493	1 135	1 200

NOT 28 • MATERIELLA TILLGÅNGAR

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Anskaffningar				
Ingående anskaffningsvärde	15 405	11 958	15 405	11 958
Årets anskaffningar	1 545	5 024	1 545	5 024
Årets avyttringar/utrangeringar	-847	-1 577	-847	-1 577
Utgående anskaffningsvärde	16 103	15 405	16 103	15 405
Avskrivningar				
Ingående avskrivningar	-9 475	-8 457	-9 475	-8 457
Årets avskrivningar	-2 322	-2 302	-2 322	-2 302
Återföring avyttrade/utrangerade inventarier	665	1 284	665	1 284
Utgående avskrivningar	-11 132	-9 475	-11 132	-9 475
Summa	4 971	5 930	4 971	5 930

NOT 29 • SKATTEFORDRINGAR

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Aktuell skatt	29 677	27 959	28 171	28 131
Uppskjuten skatt				
Uppskjuten skatt avseende pensioner	17 021	16 051	3 968	3 838
Summa uppskjuten skatt	17 021	16 051	3 968	3 838
Summa	46 698	44 010	32 139	31 969

Se även not 17 avseende skatt för perioden samt not 34 avseende avsättningar för skatter.

NOT 30 • FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Övriga förutbetalda kostnader	7 189	5 058	7 189	5 058
Summa	7 189	5 058	7 189	5 058

NOT 31 • OBESKATTADE RESERVER

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Periodiseringsfond 2013	–	–	–	7 407
Periodiseringsfond 2015	–	–	35 750	38 400
Periodiseringsfond 2016	–	–	21 800	21 800
Summa	–	–	57 550	67 607

NOT 32 • FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker				
Ingående balans	14 845	14 578	11 575	11 612
Årets avsättning	207 856	267	198 222	-37
Utgående balans	222 701	14 845	209 797	11 575
Livförsäkringsavsättning¹⁾				
Ingående balans	85 910	90 101	85 910	90 101
Årets förändring				
Utbetalda ersättningar avseende tidigare skadeår	-13 100	-14 044	-13 100	-14 044
Driftskostnader under året	-3 468	-5 795	-3 468	-5 795
Inbetalda premier avseende försäkringar tecknade tidigare år ²⁾	13 289	11 260	13 289	11 260
Ränta och värdesäkring	2 049	-8 693	2 049	-8 693
Engångseffekter	7 203	5 253	7 203	5 253
Avvecklingsresultat	2 464	7 035	2 464	7 035
Årets försäkringstekniska avsättning	39 618	793	39 618	793
Summa Årets förändring	48 055	-4 191	48 055	-4 191
Utgående balans	133 965	85 910	133 965	85 910
Avsättning för oreglerade skador³⁾				
Ingående balans	469 520	470 983	422 020	420 132
Årets förändring				
Utbetalda ersättningar avseende tidigare skadeår	-141 473	-140 473	-96 575	-96 265
Driftskostnader under året	-762	-1 149	-762	-1 149
Ränta och värdesäkring	-787	-13 745	-787	-13 745
Engångseffekter	-54 052	-34 926	-54 909	-33 450
Avvecklingsresultat	-32 985	-25 124	-32 449	-22 724
Årets försäkringstekniska avsättning	344 873	213 954	279 995	169 221
Summa Årets förändring	114 814	-1 463	94 513	1 888
Utgående balans	584 334	469 520	516 533	422 020
Avsättning för återbäring och rabatter				
Ingående balans	99 713	73 952	39 563	28 654
Årets förändring samt uttag	-2 598	25 761	4 769	10 909
Utgående balans⁴⁾	97 115	99 713	44 332	39 563
Summa Försäkringstekniska avsättningar	1 038 115	669 988	904 627	559 068
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar				
Oreglerade skador	41 501	55 236	41 501	55 236
Summa återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	41 501	55 236	41 501	55 236
Netto försäkringstekniska avsättningar	996 614	614 752	863 126	503 832
¹⁾ Övrig avsättning				
²⁾ Enbart Seniorlivförsäkring				
³⁾ Oreglerade skador, varav				
Fastställda skador	250 729	204 249	211 705	174 808
Icke fastställda skador	239 369	160 851	211 548	143 492
Avsättningar för sjukräntor	51 049	74 176	51 049	74 176
Skaderegleringsreserv	43 187	30 244	42 231	29 544
Summa	584 334	469 520	516 533	422 020

⁴⁾ Bliwas avsättningar för oreglerade skador beräknas vanligtvis per individ, men för Bliwas olycksfallsprodukter beräknas avsättningar avseende ökända oreglerade skador på gruppbasis.

I de fall diskontering av försäkringstekniska avsättningar sker görs de med riskfri ränta enligt Solvens 2-regelverket.

Oreglerade skador avseende olycksfallsförsäkringar diskonteras med samma ränta som för övriga avsättningar och framtida skadekostnader skattas med triangelteknik, varvid den framtida genomsnittliga löptiden erhålls.

Oreglerade skador avseende olycksfallsersättningar uppgår till 231 975 KSEK diskonterat, och 248 616 KSEK odiskonterat.

NOT 33 • AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Avsättning för pensioner, PRI	118 042	102 124	59 781	56 526
Avsättningar för pensionsrätt	20 403	28 000	18 663	16 747
Summa	138 445	130 124	78 444	73 273
Avsättning för pensioner ovan i egen regi				
varav avsättning som omfattas av Tryggandelagen	–	–	78 444	73 273
härav kreditförsäkrat via PRI Pensionsgaranti	–	–	78 002	72 483
Förändring i nettoskuld				
Nettoskuld vid årets början avseende pensionsåtaganden	130 124	119 302	73 273	69 112
Kostnad, förändring i pensionsavsättning under året	9 120	9 738	7 552	6 227
Aktuariell vinst/förlust att redovisa mot övrigt totalresultat	2 861	4 261	–	–
Pensionsutbetalningar	–3 660	–3 177	–2 381	–2 066
Nettoskuld vid årets slut	138 445	130 124	78 444	73 273

Se även not 44 Pensionsåtaganden.

NOT 34 • AVSÄTTNINGAR FÖR SKATTER

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Uppskjuten skatt				
Uppskjuten skatt på realiserade värden	11 549	20 416	10 244	18 151
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	24 483	25 260	–	–
Summa uppskjuten skatt	36 032	45 676	10 244	18 151
Summa	36 032	45 676	10 244	18 151

Se även not 17 Skatt samt not 29 Skattefordringar.

NOT 35 • SKULDER AVSEENDE ÅTERFÖRSÄKRING

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Avräkningssaldon	10 103	14 991	10 103	14 991
Summa	10 103	14 991	10 103	14 991

NOT 36 • ÖVRIGA SKULDER

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Leverantörsskulder	8 982	17 565	8 901	17 568
Källskatt personal	2 736	2 359	2 736	2 359
Källskatt tjänstepensionsförsäkring	325	343	325	343
Premieskatt	3 641	3 491	3 641	3 491
Övrigt	3 969	2 128	3 691	1 980
Summa	19 653	25 886	19 294	25 741

NOT 37 • UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Personalkostnader	7 908	9 045	7 908	9 045
Särskild löneskatt	4 331	3 638	4 439	3 830
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	12 094	14 842	11 844	14 589
Summa	24 333	27 525	24 191	27 464

NOT 38 • UPPLYSNINGAR OM STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
STÄLLDA SÄKERHETER				
Registerförda tillgångar ¹⁾	2 073 548	914 439	1 788 557	794 766
Övriga panter				
Kapitalförsäkring som säkerhet för pensionsförpliktelser	576	699	576	699
Eventualförpliktelser				
Ansvarighet till PRI Pensionsgaranti	1 196	1 143	1 196	1 143
Åtaganden				
Utfäst investering i investeringsfond	54 000	–	50 000	–

¹⁾ Till säkerhet för förpliktelser gentemot försäkringstagare förs ett skuldtäckningsregister som upprättas över tillgångar i enlighet med Finansinspektionens föreskrift FFFS 2015:8. Säkerheten avser skuldtäckning av de försäkringstekniska avsättningarna. Från och med 2018-01-01 har Bliwa valt att registerföra hela tillgångsportföljen, exklusive onoterade fondtillgångar.

NOT 39 • AVSTÄMNING AV TOTALAVKASTNING MOT FINANSIELLA RAPPORTER

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Marknadsvärde enligt totalavkastningstabell	2 083 896	1 958 172	1 798 905	1 690 919
Fordringar som inte klassificeras som placeringar	306 613	118 922	350 096	173 306
Summa tillgångar enligt balansräkningen	2 390 509	2 077 094	2 149 001	1 864 225
Totalavkastning enligt totalavkastningstabell	7 210	62 562	6 432	56 868
Poster från resultaträkningen som inte är med i totalavkastningstabellen	-8 883	-9 014	-7 366	-7 453
Övrigt	-144	77	-139	74
Totalavkastning enligt resultaträkningen ¹⁾	-1 817	53 625	-1 073	49 489

¹⁾ Not 10, 11, 12 och 13 i resultaträkningen.

NOT 40 • UPPLYSNINGAR OM NÄRSTÅENDE

Som närstående definieras dotterbolaget Bliwa Skadeförsäkring, bolagens styrelseledamöter samt ledande befattningshavare.

Som närstående betraktas även dessa personers närstående och de bolag, utanför Bliwa, där styrelseledamöter och ledande befattningshavare har styrelseuppdrag. Inom Bliwa finns en sedan länge inarbetad struktur med intern utläggning av verksamhet. Denna innebär att alla som arbetar inom Bliwa är anställda i Bliwa Livförsäkring och organiseras inom verksamhetsområdena Affärsverksamheten, Försäkringsverksamheten,

Transformation och Utveckling, Juridik och Skador, HR samt Finans och Företagsstyrning. Inom Finans och Företagsstyrning finns bland annat aktuarie-, risk-, respektive compliancefunktion.

Bliwa Livförsäkring tillhandahåller genom denna organisation samt i enlighet med uppdragsavtal tjänster för fullgörande av drift och förvaltning till dotterföretaget.

Utgångspunkten är att varje bolag ska bära de kostnader som är direkt hänförliga till bolaget. Priset på de tjänster som tillhandahålls av Bliwa

bestäms enligt självkostnadsprincipen och inkluderar direkta samt indirekta kostnader. Den största delen av driftskostnaderna utgörs av personalrelaterade kostnader. Fördelningen av driftskostnader baseras huvudsakligen på personalens arbetsinsats i respektive bolag och sker genom fördelningsnycklar.

Redovisade belopp i resultaträkning och balansräkningen för interna uppdragstjänsterna framgår i nedanstående tabell.

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Försäljning till närstående				
Bliwa Skadeförsäkring AB	–	–	39 000	37 000
Summa	–	–	39 000	37 000
Fordringar på /skulder till närstående per balansdagen 31/12				
Bliwa Skadeförsäkring AB	–	–	11 271	9 099
Summa	–	–	11 271	9 099

I övrigt har inga väsentliga transaktioner utöver normala kundtransaktioner på marknadsmässiga villkor skett med andra närstående partner.

NOT 41 • FÖRVÄNTADE ÅTERVINNINGSTIDPUNKTER FÖR TILLGÅNGAR OCH SKULDER

Denna tabell visar en analys av tillgångar och skulder utifrån de förväntade tidpunkterna för återvinning eller bortbokning av samtliga koncernens tillgångar och skulder i balansräkningen.

BELOPP I KSEK	2018-12-31			2017-12-31		
	HÖGST 1 ÅR	LÄNGRE ÄN 1 ÅR	TOTALT	HÖGST 1 ÅR	LÄNGRE ÄN 1 ÅR	TOTALT
KONCERNEN						
TILLGÅNGAR						
Immateriella tillgångar						
Andra immateriella tillgångar	3 637	32 731	36 368	–	–	–
	3 637	32 731	36 368	–	–	–
Placeringstillgångar						
Aktier och andelar	358 702	–	358 702	393 011	–	393 011
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 067 597	–	1 067 597	967 044	–	967 044
Lån med säkerhet i fast egendom	–	2 230	2 230	–	4 698	4 698
Övriga finansiella placeringstillgångar	270 069	174 082	444 151	290 713	161 336	452 049
	1 696 368	176 312	1 872 680	1 650 768	166 034	1 816 802
Återförsäkrars andel av Försäkringstekniska avsättningar						
Avsättning för oreglerade skador	9 723	31 778	41 501	9 981	45 255	55 236
	9 723	31 778	41 501	9 981	45 255	55 236
Fordringar						
Fordran avseende direkt försäkring	165 036	–	165 036	2 496	–	2 496
Övriga fordringar	2 620	–	2 620	1 493	–	1 493
	167 656	–	167 656	3 989	–	3 989
Andra tillgångar						
Materiella tillgångar	1 787	3 184	4 971	2 301	3 629	5 930
Likvida medel	213 446	–	213 446	146 069	–	146 069
Aktuell skattefordran	29 677	–	29 677	27 959	–	27 959
Uppskjuten skattefordran	–	17 021	17 021	–	16 051	16 051
	244 910	20 205	265 115	176 329	19 680	196 009
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter						
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	7 189	–	7 189	5 058	–	5 058
	7 189	–	7 189	5 058	–	5 058
SUMMA TILLGÅNGAR	2 129 483	261 026	2 390 509	1 846 125	230 969	2 077 094
AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Försäkringstekniska avsättningar						
Avsättning för ej intjänad premie och kvardröjande risker	222 701	–	222 701	14 845	–	14 845
Livförsäkringsavsättning	45 062	88 903	133 965	5 396	80 514	85 910
Avsättning för oreglerade skador	215 172	369 162	584 334	142 500	327 020	469 520
Avsättning för återbäring och rabatter	–	97 115	97 115	–	99 713	99 713
	482 935	555 180	1 038 115	162 741	507 247	669 988
Avsättningar för andra risker och kostnader						
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelse	–	138 445	138 445	–	130 124	130 124
Uppskjuten skatteskuld	36 032	–	36 032	45 676	–	45 676
	36 032	138 445	174 477	45 676	130 124	175 800
Depåer från återförsäkrare	–	39	39	–	717	717
Skulder						
Skulder avseende återförsäkring	10 103	–	10 103	14 991	–	14 991
Övriga skulder	19 653	–	19 653	25 886	–	25 886
	29 756	–	29 756	40 877	–	40 877
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter						
	24 333	–	24 333	27 525	–	27 525
SUMMA AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	573 056	693 664	1 266 720	276 819	638 088	914 907

NOT 41 • FÖRVÄNTADE ÅTERVINNINGSTIDPUNKTER FÖR TILLGÅNGAR OCH SKULDER, forts.

Denna tabell visar en analys av tillgångar och skulder utifrån de förväntade tidpunkterna för återvinning eller bortbokning av samtliga moderbolagets tillgångar och skulder i balansräkningen.

BELOPP I KSEK	2018-12-31			2017-12-31		
	HÖGST 1 ÅR	LÄNGRE ÄN 1 ÅR	TOTALT	HÖGST 1 ÅR	LÄNGRE ÄN 1 ÅR	TOTALT
MODERBOLAGET						
TILLGÅNGAR						
Immateriella tillgångar						
Andra immateriella tillgångar	3 637	32 731	36 368	–	–	–
	3 637	32 731	36 368	–	–	–
Placeringstillgångar						
Placeringar i koncernbolag och intresseföretag						
Aktier och andelar i koncernbolag	–	60 000	60 000	–	60 000	60 000
Aktier och andelar	319 489	–	319 489	353 891	–	353 891
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	945 461	–	945 461	869 881	–	869 881
Lån med säkerhet i fast egendom	–	2 230	2 230	–	4 698	4 698
Övriga finansiella placeringstillgångar	241 993	154 532	396 525	255 888	142 588	398 476
	1 506 943	216 762	1 723 705	1 479 660	207 286	1 686 946
Återförsäkrares andel av Försäkringstekniska avsättningar						
Avsättning för oreglerade skador	9 723	31 778	41 501	9 981	45 255	55 236
	9 723	31 778	41 501	9 981	45 255	55 236
Fordringar						
Fordran på koncernbolag	11 271	–	11 271	9 099	–	9 099
Fordran avseende direkt försäkring	153 292	–	153 292	116	–	116
Övriga fordringar	1 135	–	1 135	1 200	–	1 200
	165 698	–	165 698	10 415	–	10 415
Andra tillgångar						
Materiella tillgångar	1 787	3 184	4 971	2 301	3 629	5 930
Kassa och bank	137 430	–	137 430	68 671	–	68 671
Skattefordran	28 171	–	28 171	28 131	–	28 131
Uppskjuten skattefordran	–	3 968	3 968	–	3 838	3 838
	167 388	7 152	174 540	99 103	7 467	106 570
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter						
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	7 189	–	7 189	5 058	–	5 058
	7 189	–	7 189	5 058	–	5 058
SUMMA TILLGÅNGAR	1 860 578	288 423	2 149 001	1 604 217	260 008	1 864 225
AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Försäkringstekniska avsättningar						
Avsättning för ej intjänad premie och kvardröjande risker	209 797	–	209 797	11 575	–	11 575
Livförsäkringsavsättning	45 062	88 903	133 965	5 396	80 514	85 910
Avsättning för oreglerade skador	149 642	366 891	516 533	96 264	325 756	422 020
Avsättning för återbäring och rabatter	–	44 332	44 332	–	39 563	39 563
	404 501	500 126	904 627	113 235	445 833	559 068
Avsättningar för andra risker och kostnader						
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelse	–	78 444	78 444	–	73 273	73 273
Uppskjuten skatteskuld	10 244	–	10 244	18 151	–	18 151
	10 244	78 444	88 688	18 151	73 273	91 424
Depåer från återförsäkrare	–	39	39	–	717	717
Skulder						
Skulder avseende återförsäkring	10 103	–	10 103	14 991	–	14 991
Övriga skulder	19 294	–	19 294	25 741	–	25 741
	29 397	–	29 397	40 732	–	40 732
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	24 191	–	24 191	27 464	–	27 464
SUMMA AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	468 333	578 609	1 046 942	199 582	519 823	719 405

NOT 42 • TOTALA DRIFTSKOSTNADER

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Driftskostnader i försäkringsrörelsen (not 9)	-216 973	-199 930	-181 634	-164 702
Driftskostnader för Skadereglering (not 6)	-40 687	-27 857	-35 598	-23 139
Kapitalförvaltningskostnader (not 12)	-5 453	-5 872	-3 929	-4 303
Samtliga driftskostnader	-263 113	-233 659	-221 161	-192 144
Samtliga driftskostnader per kostnadslag				
Personalkostnader	-126 817	-102 353	-126 444	-102 151
Lokalkostnader	-11 724	-11 833	-11 724	-11 833
Avskrivningar	-2 322	-2 302	-2 322	-2 302
Övrigt ¹⁾	-122 250	-117 171	-80 671	-75 858
Summa	-263 113	-233 659	-221 161	-192 144
¹⁾ I Övrigt ingår kostnader och intäkter bland annat för;				
Mottagen driftskostnadsersättning från dotterbolag	-	-	39 000	37 000
Övriga driftskostnader inklusive revisionsarvode	-122 250	-117 171	-119 671	-112 858
	-122 250	-117 171	-80 671	-75 858
Arvode och ersättning till revisionsföretag				
KPMG AB				
Revisionsuppdrag	-	-70	-	-58
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-	-	-	-
Skatterådgivning	-	-	-	-
Summa	-	-70	-	-58
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB				
Revisionsuppdrag	-824	-688	-637	-500
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-	-	-	-
Skatterådgivning	-	-	-	-
Andra uppdrag	-	-	-	-
Summa	-824	-688	-637	-500

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

NOT 43 • PERSONAL

	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018	2017	2018	2017
Medelantalet anställda i förhållande till årsarbetstid				
Kvinnor	85	64	85	64
Män	42	28	42	28
Summa	127	92	127	92
Antal anställda vid årets utgång				
Kvinnor	95	76	95	76
Män	47	34	47	34
Summa	142	110	142	110
Könsfördelning ledande befattningshavare, andel i procent				
<i>Styrelse</i>				
Kvinnor	33%	30%	40%	38%
Män	67%	70%	60%	62%
<i>Vd och ledande befattningshavare</i>				
Kvinnor	75%	67%	75%	67%
Män	25%	33%	25%	33%
Löner och andra ersättningar				
Styrelse, verkställande direktör och ledande befattningshavare i moderbolaget	13 194	10 731	13 032	10 569
Övriga anställda	67 266	54 275	66 392	52 424
Summa ^{1) 2)}	80 460	65 006	79 424	62 993
Pensioner och sociala kostnader				
<i>Pensioner inklusive löneskatt</i>				
Styrelse, verkställande direktör och ledande befattningshavare i moderbolaget	4 922	5 267	5 423	4 579
Övriga anställda	13 624	11 694	12 750	9 844
Sociala avgifter	25 840	20 337	25 777	20 337
Summa ¹⁾	44 386	37 298	43 950	34 760

¹⁾ Löner och ersättningar för verkställande direktör i dotterbolag betalas ut av moderbolaget där personen är anställd.

²⁾ Antalet ledande befattningshavare har ökat under 2017 och 2018. Se specifikationer på nästkommande sida.

NOT 43 • PERSONAL, forts.

Specifikation till löner och andra ersättningar, Moderbolaget 2018

Ersättningar till styrelsen i tabellen nedan visar utbetalda ersättningar under 2018. Styrelseperioden löper från maj 2017 till maj 2018 och ersättningen för styrelseårsvode och andra ersättningar betalas ut i efterskott.

BELOPP I KSEK	GRUNDLÖN/ STYRELSEÅRVODE	ANDRA ERSÄTTNINGAR	RÖRLIG ERSÄTTNING	ÖVRIGA FÖRMÅNER	PENSIONER INKLUSIVE LÖNESKATT	SUMMA
Verkställande direktör						
Kristina Ensgård	3 239	–	22	162	2 697	6 120
Ledande befattningshavare						
<i>Vice verkställande direktör</i>						
Johan Gunnarson	2 386	–	22	132	996	3 536
Andra ledande befattningshavare ¹⁾	5 777	–	96	245	1 730	7 848
Styrelseordförande						
Mats Höglund	260	50	–	–	–	310
Vice styrelseordförande						
Bengt-Åke Fagerman	150	75	–	–	–	225
Övriga styrelseledamöter						
Björn C Andersson	150	90	–	–	–	240
Karin Apelman, t o m bolagsstämman 2018	150	–	–	–	–	150
Maritha Lindberg	150	85	–	–	–	235
Michael Runnacko	150	–	–	–	–	150
Niklas Hjert, fr o m bolagsstämma 2018	–	–	–	–	–	–
Per Hedelin ²⁾	180	–	–	–	–	180
Gunilla Törnqvist, arbetstagarrepresentant ³⁾	–	–	–	–	–	–
Paulina Schulz, arbetstagarrepresentant ³⁾	–	–	–	–	–	–
Summa	12 592	300	140	539	5 423	18 994

¹⁾ Antalet andra ledande befattningshavare uppgår per 31 december 2018 till sex personer.

²⁾ Vice styrelseordförande till och med bolagsstämman 2018. Därefter övrig styrelseledamot.

³⁾ Arbetstagarrepresentanter ingår i styrelsen från och med bolagsstämman 2018.

Specifikation till löner och andra ersättningar, Moderbolaget 2017

Ersättningar till styrelsen i tabellen nedan visar utbetalda ersättningar under 2017. Styrelseperioden löper från maj 2016 till maj 2017 och ersättningen för styrelseårsvode och andra ersättningar betalas ut i efterskott.

BELOPP I KSEK	GRUNDLÖN/ STYRELSEÅRVODE	ANDRA ERSÄTTNINGAR	RÖRLIG ERSÄTTNING	ÖVRIGA FÖRMÅNER	PENSIONER INKLUSIVE LÖNESKATT	SUMMA
Verkställande direktör						
Kristina Ensgård	3 102	–	141	152	2 545	5 940
Ledande befattningshavare						
<i>Vice verkställande direktör</i>						
Johan Gunnarson	2 295	–	194	142	944	3 575
Andra ledande befattningshavare ¹⁾	3 531	–	26	127	1 090	4 774
Styrelseordförande						
Mats Höglund	230	35	–	–	–	265
Vice styrelseordförande						
Per Hedelin	160	–	–	–	–	160
Övriga styrelseledamöter						
Bengt-Åke Fagerman (från och med 2016-06-07)	130	–	–	–	–	130
Björn C Andersson	130	85	–	–	–	215
Karin Apelman	130	40	–	–	–	170
Maritha Lindberg	130	80	–	–	–	210
Michael Runnacko	130	0	–	–	–	130
Summa	9 968	240	361	421	4 579	15 569

¹⁾ Antalet andra ledande befattningshavare uppgår till en person perioden 1 januari–31 maj 2017 och 4 personer perioden 1 juni–31 december 2017.

NOT 43 • PERSONAL, forts.

ERSÄTTNING TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår ett fast årligt arvode enligt bolagsstämans beslut. Arvode utgår även till ledamöter i revisionsutskottet samt finanskommittén i enlighet med bolagsstämans beslut. Varken styrelsearvode eller annat arvode, enligt ovan, utgår till personer som är anställda i bolaget. Det innebär att de personer som är arbetstagarrepresentanter i styrelsen inte heller erhåller styrelsearvode eller annat arvode.

Ersättning till vd och till ledande befattningshavare utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension. Från och med 2018 har vd och ledande befattningshavare inte rätt till rörlig ersättning. Under 2017 och 2018 har utbetalning skett av rörlig ersättning avseende tidigare år.

BEREDNINGSG- OCH BESLUTSPROCESS

Samtliga ersättningar, inklusive pensionsavsättningar, till vd, vice vd samt ansvariga för risk-, aktuarie- och compliance funktionerna, beslutas av styrelsen. Fast ersättning till övriga befattningshavare som är direktrapporterande till vd, beslutas av vd efter samråd med styrelseordföranden. Styrelsen beslutar alltid om rörliga ersättningar.

ERSÄTTNINGSSYSTEM

Styrelsen har beslutat om ersättningsriktlinjer i enlighet med kraven i Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2015:12) om årsredovisning i försäkringsföretag. Riktlinjerna beskriver systemen för fast och rörlig ersättning, anger grunder och principer för hur ersättningar ska fastställas, samt hur riktlinjerna ska tillämpas och följas upp.

En redogörelse för Bliwas ersättningssystem offentliggörs på www.bliwa.se som en del av Bliwas Rapport om solvens och finansiell ställning (SFCR) i samband med att årsredovisningen fastställs.

RÖRLIGA ERSÄTTNINGAR**Individuella rörliga ersättningar**

Styrelsen beslutade i december 2013 att ta bort rätt till individuell rörlig ersättning för såväl ledande befattningshavare som för övriga anställda från och med 2014. Bliwa har 2017 slutreglerat tidigare

års innehållna medel (60 procent av fastställd ersättning) från 2013 till vd och vice vd. De rörliga ersättningarna baserades på utfallet i förhållande till individuellt uppsatta mål. Dessa rörliga ersättningar var inte pensionsgrundande.

Kollektiv rörlig ersättning

Anställda, utom VD och ledande befattningshavare samt de som arbetar som risk-, aktuarie- och compliancefunktion, omfattas år 2018 av rätt till kollektiv rörlig ersättning (personalbonus), förutsatt att resultatet före bokslutsdispositioner och skatt är positivt, att interna solvens- och kapitalkrav är uppfyllda samt att uppsatta mål för verksamhetsåret uppnåtts. Av personalbonusen sätts tio procent av till pension enligt gällande kollektivavtal. Personalbonusen för 2018 kunde maximalt uppgå till 32 000 kronor vid heltidstjänst och 100 procent målpuppfyllelse. För 2018 utgår dock ingen personalbonus eftersom resultatet före bokslutsdispositioner och skatt är negativt.

Gratifikation

Styrelsen beslutade i september 2017 att en gratifikation skulle utgå vid uppfyllelse av särskilt uppsatta mål för 2017 och 2018. Gratifikationen gällde utöver rätt till den personalbonus som styrelsen beslutat om för 2017 och 2018. Beslutet om gratifikation motiverades av den extraordinära arbetsituation som förelåg under hösten 2017 och under 2018. Gratifikationen om totalt 20 000 kronor per anställd skulle betalas ut uppdelat på två utbetalnings-tillfällen, förutsatt att målen var uppfyllda. Första delen betalades ut i december 2017 och den andra delen i december 2018. Vd, ledande befattningshavare samt de som arbetar som risk-, aktuarie- och compliancefunktionen fick inte ta del av gratifikationen. Tio procent av utbetald gratifikation sattes av till pension i likhet för hanteringen av personalbonusen.

Uppsägningslön samt vederlag

Vd, vice vd samt ytterligare en ledande befattningshavare har, vid uppsägning från bolagets sida, rätt till uppsägningslön och vederlag motsvarande totalt 18 månadslöner. Pensionsavsättning samt övriga sociala avgifter ska inbetalas under den tid som avgångsvederlaget avser.

PENSIONER

Vd har en individuell pensionslösning som huvudsakligen är premiebestämd. Vid fastställande av pensionsavtalets avsättningsnivåer har hänsyn tagits till tidigare pensionsavsättningar. Utgångspunkten för pensionsavtalet är att vd ska ha en rimlig möjlighet att erhålla en total pension, inklusive statlig pension och tidigare intjänad pensionsrätt, som motsvarar 65 procent av inkomsten mellan 60 och 65 år och 60 procent av inkomsten från 65 år. Dessa pensionsnivåer är dock inte garanterade av Bliwa.

Vd:s pensionslösning består av tre delar utöver den statliga ålderspensionen. En del där premier avsätts för lönedelar upp till 7,5 inkomstbasbelopp i enlighet med pensionsuppörelsen mellan FAO och FTF/Saco (FTP-planen). En del som betalas genom pensionsförsäkring till externt försäkringsbolag, 35 procent av den fasta årslönen mellan 7,5 och 30 inkomstbasbelopp och en del som utgörs av avsättning i balansräkningen för lönedelar över 30 inkomstbasbelopp samt avsättning för pension mellan 60 och 65 år. Under 2018 uppgår pensionskostnaden exklusive löneskatt till 62 procent (61) av grundlönen.

Även vice vd samt ytterligare en ledande befattningshavare har en premiebestämd individuell pensionslösning.

Enligt gällande kollektivavtal kan anställd, som är född 1957 eller tidigare, under vissa förutsättningar välja förtida avgång mellan 62 och 65 år på tjänstemannens initiativ. Bliwa har gjort avsättningar i balansräkningen för framtida möjliga förtida pensionsavgångar.

Dessutom finns en pensionsutfästelse till en tidigare anställd vd. Utfästelsen har skett genom köp av kapitalförsäkring. Det verkliga värdet per 31 december 2018 uppgick till 575 KSEK (699). Kapitalförsäkringen är pantsatt som säkerhet för pensionsförpliktelsen.

NOT 44 • PENSIONSÅTAGANDEN

BELOPP I KSEK	KONCERNEN	
	2018-12-31	2017-12-31
Periodens pensionskostnad		
Förmåner intjänade under perioden	5 791	6 271
Räntekostnader	3 329	3 467
Total pensionskostnad att redovisa i resultaträkningen	9 120	9 738
Att redovisa mot eget kapital		
Aktuariella vinst (-)/förlust (+) att redovisa mot övrigt totalresultat	2 861	4 260
Belopp att redovisa mot eget kapital	2 861	4 260
Förändring av nuvärdet av förmånsbestämda pensionsförpliktelser under året		
Ingående förpliktelse	130 124	119 302
Förmåner intjänade under perioden	5 791	6 271
Räntekostnader	3 329	3 467
Pensionsutbetalningar	-3 660	-3 177
Aktuariell vinst (-)/förlust (+) p.g.a. förändrade finansiella antaganden	1 300	5 335
Aktuariell vinst (-)/förlust (+) p.g.a. förändrade demografiska antaganden	-	-
Erfarenhetsmässiga vinster (-)/förluster (+)	1 561	-1 074
Utgående förpliktelse	138 445	130 124
Avstämning av förändring av pensionsskuld		
Ingående nettoskuld	130 124	119 302
Aktuariella vinst (-)/förlust (+) att redovisa mot övrigt totalresultat	2 861	4 261
Periodens pensionskostnad	9 120	9 738
Pensionsutbetalningar	-3 660	-3 177
Utgående nettoskuld	138 445	130 124
Förutsättningar		
Diskonteringsränta	2,45%	2,50%
Årlig löneökning	2,50%	2,50%
Inkomstbasbelopp	2,50%	2,50%
Årlig ökning av pension	2,00%	2,00%
Årlig ökning av fribrev	2,00%	2,00%
Avgångsintensitet	5,00%	5,00%
Totalt antal utfästelser som ingår i förpliktelsen	156	154
ANTAL	2018-12-31	2017-12-31
Aktiva	46	44
Sjukpensionärer	1	2
Fribrevshavare	70	69
Pensionärer	39	39
Summa	156	154

Pensionsutbetalningarna exklusive skatt förväntas under 2019 uppgå till 2 179 KSEK (2 360).

Den modifierade durationen för pensionsåtagandet exklusive löneskatt är 17 (17) år.

Känslighetsanalys

	EFFEKT PÅ FÖRMÅNSBESTÄMD FÖRPLIKTELSE		
	FÖRÄNDRING AV ANTAGANDE	ÖKNING	MINSKNING
2018-12-31			
Diskonteringsränta	0,5 %-enhet	-12 286	13 960
2017-12-31			
Diskonteringsränta	0,5 %-enhet	-11 797	13 423

NOT 45 • OPERATIONELL LEASING

Den totala operationella leasingkostnaden för året för koncernen uppgick till 10 MSEK (8) och avser hyra för lokaler.

Framtida leasingavgifter för operationella leasingavtal fördelas i nedan förfallotidpunkter

BELOPP I KSEK	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Hyresavtal för lokaler				
Inom ett år	9 717	9 407	9 717	9 407
Senare än ett år men inom fem år	66 453	11 566	66 453	11 566
Senare än fem år	–	–	–	–
Summa	76 170	20 973	76 170	20 973

Från och med 2019-01-01 kommer IFRS 16 tillämpas i koncernen i enlighet med RFR 2, se Not 1 Redovisningsprinciper. Bliwa har ingått ett nytt hyresavtal som börjar gälla 2019-12-01.

NOT 46 • VINSTDISPOSITION

Styrelsen i Bliwa Livförsäkring föreslår att 2018 års vinst på 4 418 316 kronor överförs till konsolideringsfonden. Styrelsen föreslår även att bolagsstämman därefter fastställer konsolideringsfonden till sammantaget 1 044 508 829 kronor efter avdrag för 2018 års tilldelade återbäring på totalt 37 122 391 kronor.

VINSTDISPOSITION	
Konsolideringsfond	1 077 212 904
Tilldelad återbäring 2018	–37 122 391
Årets resultat	4 418 316
Summa	1 044 508 829

NOT 47 • HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

Inga väsentliga händelser har inträffat som skulle kunna föranleda en annorlunda värdering av bokslutsposterna i årsbokslutet 2018-12-31.

Stockholm den 8 april 2019

Mats Höglund
Ordförande

Bengt-Åke Fagerman
Styrelseledamot

Björn C Andersson
Styrelseledamot

Maritha Lindberg
Styrelseledamot

Michael Runnako
Styrelseledamot

Niklas Hjert
Styrelseledamot

Per Hedelin
Styrelseledamot

Gunilla Törnqvist
Arbetsagarrepresentant

Paulina Schulz
Arbetsagarrepresentant

Kristina Ensgård
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 8 april 2019.
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Morgan Sandström
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Bliwa Livförsäkring, ömsesidigt, org.nr 502006-6329

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Bliwa Livförsäkring, ömsesidigt för år 2018.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets och koncernens revisionsutskott i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnitt Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Vår revisionsansats

Revisionens inriktning och omfattning

Vi utformade vår revision genom att fastställa väsentlighetsnivå och bedöma risken för väsentliga felaktigheter i de finansiella rapporterna. Vi beaktade särskilt de områden där verkställande direktören och styrelsen gjort subjektiva bedömningar, till exempel viktiga redovisningsmässiga uppskattningar som har gjorts med utgångspunkt från antaganden och prognoser om framtida händelser, vilka till sin natur är osäkra. Liksom vid alla revisioner har vi också beaktat risken för att styrelsen och verkställande direktören åsidosätter den interna kontrollen, och bland annat övervägt om det finns belägg för systematiska avvikelser som givit upphov till risk för väsentliga felaktigheter till följd av oegentligheter.

Vi anpassade vår revision för att utföra en ändamålsenlig granskning i syfte att kunna uttala oss om de finansiella rapporterna som helhet, med hänsyn tagen till koncernens struktur, redovisningsprocesser och kontroller samt den bransch i vilken koncernen verkar.

Väsentlighet

Revisionens omfattning och inriktning påverkades av vår bedömning av väsentlighet. En revision utformas för att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida de finansiella rapporterna innehåller några väsentliga felaktigheter. Felaktigheter kan uppstå till följd av oegentligheter eller misstag. De betraktas som väsentliga om enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användarna fattar med grund i de finansiella rapporterna.

Baserat på professionellt omdöme fastställde vi vissa kvantitativa väsentlighets-tal, däribland för den finansiella rapportering som helhet (se tabellen nedan). Med hjälp av dessa och kvalitativa överväganden fastställde vi revisionens inriktning och omfattning och våra granskningsåtgärders karaktär, tidpunkt och omfattning, samt att bedöma effekten av enskilda och sammantagna felaktigheter på de finansiella rapporterna som helhet.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Särskilt betydelsefullt område

Försäkringstekniska avsättningar – livförsäkringsavsättning och avsättning för oreglerade skador

Försäkringstekniska avsättningar har en väsentlig inverkan på redovisningen. Vissa av de ekonomiska och icke-ekonomiska aktuariella antaganden som används i värderingen av försäkringsavtal är till sin natur beroende av bedömningar. De mest väsentliga antagandena avser sjuklighet och dödlighet samt diskonteringsränta.

I dotterbolaget tillkommer antaganden om arbetslöshet.

Se not 1, not 2 samt not 32.

Hur vår revision beaktade det särskilt betydelsefulla området

Våra revisionsåtgärder har omfattat, men inte uteslutande utgjorts av:

- Bedömning av utformningen och testning av effektiviteten hos kontrollerna över processerna för att beräkna avsättningarna.
- Stickprovvis granskning av information i skadeakter mot registrerade skador.
- Bedömning av använda metoder, modeller och antaganden mot branschpraxis.
- Stickprovvis test av indata i aktuariella beräkningar samt kontrollberäkning för en del av försäkringsbeståndet.

Vi har använt aktuarieexperter vid revisionen.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av bolagsstyrningsrapporten och finns tillgänglig på www.bliwa.se och VD-ordet som återfinns som försättsida till årsredovisningen men innefattar inte årsredovisningen, koncernredovisningen och vår revisionsberättelse avseende dessa.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS, såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR**Uttalanden**

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Bliwa Livförsäkring, ömsesidigt för år 2018 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsd i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnitt Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorsd i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget
- på något annat sätt handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsd i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som en del av en revision enligt god revisionsd i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB, Torsgatan 21, utsågs till Bliwa Livförsäkring, ömsesidigts revisor av bolagsstämman den 22 maj 2018 och har varit bolagets revisor sedan 30 maj 2017.

Stockholm den 8 april 2019
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Morgan Sandström
Auktoriserad revisor

Definitioner och nyckeltal

Administrationskostnadsprocent

Summan av driftskostnaderna i försäkringsrörelsen och skaderegleringskostnaderna i förhållande till premieinkomsten.

Direktavkastning

Kapitalavkastning, intäkter till exempel utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter på räntebärande tillgångar i förhållande till det dagsviktade förvaltade kapitalet.

Driftskostnadsprocent

Driftskostnader i procent av premieintäkten. Driftskostnader enligt resultaträkningen, det vill säga exklusive skaderegleringskostnader.

Erforderlig solvensmarginal

Försäkringsörelselagens uppställda krav på det minsta solvenskapital som ett försäkringsbolag måste ha.

Försäkringstekniska avsättningar

Sammanfattande benämning på livförsäkringsavsättning, avsättning för oreglerade skador samt avsättning för återbäring och rabatter.

Förvaltningskostnadsprocent

Summan av driftskostnaderna i försäkringsrörelsen och skaderegleringskostnaderna i förhållande till tillgångarnas genomsnittliga verkliga värde.

Kapitalbas

Definition enligt Solvens 1: Eget kapital samt obeskattade reserver

Definition enligt Solvens 2: Skillnaden mellan tillgångar och skulder värderade enligt Solvens 2.

Konsolideringsgrad

Konsolideringskapital i procent av premieinkomsten för egen räkning.

Konsolideringskapital

Eget kapital, obeskattade reserver och återläggning av uppskjuten skatt.

Placeringstillgångar

Tillgångar som har karaktären av kapitalplaceringar, som obligationer och andra räntebärande värdepapper, aktier och fastigheter.

Skadeprocent

Försäkringsersättningar i procent av premieintäkten.

Solvensgrad

Totala tillgångar till verkligt värde i förhållande till de försäkringstekniska avsättningarna.

Solvenskapitalkrav

Solvenskapitalkravet utgör den minsta storlek på det medräkningsbara primärkapitalet som krävs för att försäkringsföretaget med 99,5 procents sannolikhet ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar (skydds nivå).

Minimikapitalkrav

Minimikapitalkravet utgör den minsta storlek på det medräkningsbara primärkapitalet som krävs för att försäkringsföretaget med 85 procents sannolikhet ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar.

Solvenskvt

Kapitalbasen i förhållande till erforderlig solvensmarginal.

Solvenskvt enligt Solvens 2

Kapitalbas i förhållande till solvenskapitalkrav.

Totalavkastning

Placeringstillgångarnas avkastning uttryckt i procent enligt Svensk Försäkrings rekommendation.

Totalkostnadsprocent

Summan av försäkringsersättningar och driftskostnader i procent av premieintäkten.

Bliwa Livförsäkring, ömsesidigt
Styrelsens säte: Stockholm
Postadress: Box 5125, 102 43 Stockholm
Besöksadress: Biblioteksgatan 29
Telefon: 08-696 22 80 • Fax: 08-696 22 92
Organisationsnummer: 502006-6329
E-post: info@bliwa.se • Hemsida: www.bliwa.se